

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ОСВІТИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ В.І. ЛИТВИНЕНКА
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

У колі друзі

(збірник сценаріїв виховних заходів)

*Ніна МИХАЙЛИЧЕНКО,
Тетяна ПРОПИСВІТ*
вихователі гуртожитку

Кременчук
2023 р.

Збірник сценаріїв виховних заходів «У колі друзів»

Михайличенко Н.Г., Прописвіт Т.П. У колі друзів. [Збірник сценаріїв виховних заходів] / – Кременчук: Кременчуцький МФК імені В.І. Литвиненка, 2021 р. – 148 с.

Розглянуто та схвалено до перевидання радою кураторів академічних груп Кременчуцького медичного фахового коледжу імені В.І. Литвиненка, протокол №3 від 09 січня 2024 р.

Укладачі: Ніна Михайличенко, Тетяна ПРОПИСВІТ

Рецензент: Світлана МАЛИК, директор Кременчуцького медичного фахового коледжу імені В.І. Литвиненка

Загальна редакція: Людмила КОПИЧКО, заступник директора з виховної роботи Кременчуцького медичного фахового коледжу імені В.І. Литвиненка

Компютерна верстка і технічний упорядник: Олена БІЛОНЕНКА

Схвалено на перевидання та друк 09.01.2024 р.

Видавництво і друк: Кременчуцький МФК ім. В.І. Литвиненка, м. Кременчук, вул. Червона Гірка, 41

Збірник містить сценарії заходів у різних формах проведення: літературно-етнографічного вечора, театралізованого дійства у фольклорному стилі, театралізованої казки, розважального вечор, літературно-музичної композиції та ін. Заходи, що увійшли до збірки, формують національну свідомість, прищеплюють шанобливе ставлення до народних традицій і звичаїв, сприяють духовно-цінісній орієнтації здобувачів освіти у життєвому просторі.

За достовірність фактів, дат, найменувань, прізвищ, цифрових даних, за орфографічне, пунктуаційне, стилістичне оформлення відповідає автор публікації.

Матеріали друкуються за авторським варіантом.

ВСТУПНЕ СЛОВО.

У процесі підготовки майбутніх фахівців важливо не лише надати молоді знання, уміння та навички професійної діяльності, а й сформувати науковий світогляд, моральні, громадянські, патріотичні, правові, естетичні якості. Ефективність виховної роботи значною мірою залежить від її цілісності, правильно вибудованого процесу виховання, продуманого вибору форм і методів роботи. Тому збірка виховних заходів «У колі друзів» упорядкована вихователями гуртожитку Кременчуцького медичного фахового коледжу імені В.І. Литвиненка, Ніною Григорівною Михайличенко і Тетяною Петрівною Прописвіт з досвіду роботи, є змістовною та корисною.

Збірка сценаріїв виховних заходів, присвячених морально-етичному та національно-патріотичному вихованню студентської молоді сприяє вихованню у здобувачів освіти загальнолюдських цінностей та духовних орієнтирів; вихованню почуття гордості й любові до своєї держави, викликає інтерес і повагу до історії українського народу.

Сценарії заходів, що увійшли до збірки, актуальні, цікаві, різноманітні, в них приділяється значна увага формуванню життєвих здобувачів освіти. Укладачі водночас з традиційними методами запропонували молоді сучасні форми роботи. Зміст заходів демонструє креативність, належний рівень методичної грамотності та педагогічної майстерності авторів.

Збірка може бути використана у позааудиторній роботі педагогічними працівниками, здобувачами освіти.

РОЗДІЛ І. ГОРДИ БУТИ УКРАЇНЦЯМИ

Ніна МИХАЙЛИЧЕНКО,
вихователь гуртожитку
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

ВИХОВНІ ЗАХОДИ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ СТУДЕНТІВ ГУРТОЖИТКУ

Анотація. У статті досліджено виховні заходи як метод формування патріотичних почуттів студентів гуртожитку. Доведено, що тематичні вечори, години спілкування, бесіди, дискусії, волонтерська діяльність є дієвими способами національно-патріотичного виховання студентської молоді. Проаналізовано роль вихователя гуртожитку у формуванні громадянських почуттів студентів. На основі конкретних заходів доведено значущість національно-патріотичного виховання студентської молоді.

Ключові слова. *Патріотизм, патріотичне виховання, виховні заходи, студентська молодь, гуртожиток.*

Постановка проблеми. Проблема організації виховного процесу у закладі освіти є однією з найактуальніших у педагогічній теорії та практиці і спонукає освітян до пошуку нових шляхів якісного вдосконалення виховання студентської молоді. Заклад освіти за своїм статусом зобов'язаний професійно не лише готувати дипломованих спеціалістів, а й виховувати гармонійно, всебічно розвинених громадян, підготовлених до соціальної діяльності у сучасному суспільстві, здатних примножувати його цінності. Формування громадянсько-патріотичних почуттів у студентів є важливим складником виховного процесу.

Опитування, яке провели вихователі гуртожитку Кременчуцького медичного фахового коледжу імені В. І. Литвиненка, показало, що на запитання «Чи достатньо уваги приділяється патріотичному вихованню у КМФК імені В.І. Литвиненка?» 88% студентів-мешканців гуртожитку відповіли позитивно. На думку респондентів, патріотичне виховання полягає у проведенні масових молодіжних заходів, що покликані ознайомити студентів з українською культурою та традиціями (49%); популяризації національної культури, національної ідеї при вивченні суспільних дисциплін (21%); організації поїздок визначними місцями України (5%);

проведенні культурно-масових заходів з виконанням українських народні пісень і танців (17%); організація зустрічей з видатними діячами Кременчука під час яких відбувається популяризація національної культури (8%).

Посилаючись на дані опитування, перспективними методами формування громадянських почуттів у студентів є проведення виховних заходів, індивідуальних бесід, годин спілкування, диспутів, відвідування тематичних свят, вечорів, виставок, а також волонтерська діяльність.

Аналіз наукових досліджень. Педагогічні й соціально-педагогічні особливості патріотичного виховання в навчальних закладах розглядаються в працях І. Беха, М. Боришевського, М. Євтуха, І. Зязюна, О. Савченко, К. Чорної, Л. Чупрій, В. Тернопільської, І. Дудки, О. Олексюк, В. Білецького, К. Ушинського, С. Русової, В. Сухомлинського.

На думку В. Тернопільської, у сучасних студентів часто спостерігається тенденція спрямованості на себе, тяжіння до егоцентризму, прагматичне ставлення як до інших людей, так і до країни, в якій вони народилися [5, с. 25-28]. Вирішенням цієї проблеми дослідниця називає організацію та проведення спеціальної роботи з метою формування у студентів позитивної мотивації до участі у заходах патріотичного спрямування, виявлення ними патріотизму в повсякденній діяльності [5, с. 25-28].

Бех І. методом виховання громадянських почуттів у студентів вважає реальну соціально-культурну життєву ситуацію, у якій він формується і функціонує. Основними проявами свідомої громадянської позиції студентів є гуманне ставлення до своїх рідних та оточуючих людей; бережливе ставлення до навколишнього середовища; відповідальність у всіх видах предметно-перетворювальної діяльності, до якої залучається підростаюча особистість; глибокий інтерес до минулого рідного краю та країни в цілому; прагнення до опанування народних традицій, рідної мови; готовність жити у сфері високої національної культури і прагнення до її збагачення [1, с. 41-45].

Про метод громадянського виховання, який базується на історичних традиціях українського народу, дискутують К. Ушинський, С. Русова та В. Сухомлинський. Ушинський підкреслює, що виховання «у кожного народу відбиває його характер і відображає позитивні й негативні якості цього характеру» [6, с. 89]. Русова С. акцентувала увагу, що виховання має «відповідати національному духовному складові українського народу», «характеру і світоглядного народу», «духовним традиціям Вітчизни».

Водночас Софія Федорівна застерігала: любов до рідного краю не повинна переходити в ізольований національний егоїзм. Любячи свій народ, необхідно з пошаною ставитись до інших народів [3, с. 24].

В. Сухомлинський вказував на труднощі у вихованні патріотизму, пояснюючи це тим, що у повсякденному житті ми не зустрічаємось з мірою, якою можна виміряти це поняття. Педагог застерігав від того, щоб «високі слова про Батьківщину та її ідеали не перетворювались у свідомості вихованців на голосні, але пусті вислови, щоб вони не знецінились і не стерлись від частого промовляння» [4, с. 65].

Дослідження проблем патріотичного виховання свідчать про їх багатоаспектність і охоплюють конкретні реалії суспільного життя в Україні.

Виклад основного матеріалу. Одне з головних завдань виховної діяльності в гуртожитку – створення умов для активної життєвої позиції студентів, громадянського самовираження і самореалізації, максимального задоволення потреб студентів у інтелектуальному, культурному і моральному розвитку.

В основу виховної роботи в студентському гуртожитку покладено Концепцію виховання дітей та молоді в національній системі освіти, комплексні заходи щодо реалізації молодіжної політики в Україні та інші нормативно-правові документи. Організаційно-виховна робота має системний характер: виховна робота в гуртожитку проводиться згідно з річним і місячним планами роботи вихователя. Важливим складником виховної роботи вихователів гуртожитку є заходи, спрямовані на національно-патріотичне виховання.

Національно-патріотичне виховання – це діяльність, спрямована на формування національної свідомості особистості, яка проявляється в емоційно-ціннісному ставленні до історичного минулого власного народу, національній ідентифікації й прагненні до етнічного самозбереження. Така діяльність передбачає також формування у студентів поваги та любові до Батьківщини, відданості, готовності її захищати, збагачувати особистою працею, максимально сприяти вивченню та досконалому оволодінню державною мовою.

Пріоритетним завданням вихователя гуртожитку в рамках виховного процесу є індивідуальна робота зі студентами. Вихователь має поважати почуття власної гідності кожного студента, його індивідуальну життєву мету, запити, нахили, інтереси, характер, а також створити сприятливі умови для його самовизначення та розвитку. Під час особистих розмов вихователі звертають увагу на компетенції та інтереси студентів, а потім залучають їх до участі в масових заходах в залежності від характеру та вподобань.

Вагому роль у патріотичному вихованні студентів відіграють дискусії, предметом яких можуть бути не тільки змістовні проблеми, але й моральні, а також міжособистісні відносини самих учасників групи. Дискутують мешканці гуртожитку КМФК імені В. Литвиненка і на національно-патріотичні теми: «Яким повинно бути військово-патріотичне виховання в демократичній державі», «Проблема патріотизму в сучасному осмисленні», «Як я розумію незалежність», «Роль народних традицій у сьогоденні».

У процесі національно-патріотичного виховання студентів, які проживають у гуртожитку, були організовані та проведені такі тематичні вечори: «Андріївські вечорниці», «Новорічні дива», «Ой радуйся, земле»; години спілкування: «Поряд із сучасним – минуле», «Шануй працю оточуючих тебе людей», «Смак хліба – смак життя»; бесіди: «Земля – наше багатство», «Твори добро», «Символіка нашої країни», «Рідна мова – мова солов'їна» та інші. Також організовано екскурсії до Кременчуцького міського краєзнавчого музею.

У фольклорному новорічному святі «Андріївські вечорниці» було залучено понад сорока учасників – студенти, вихователі, бібліотекарі. Глядачі мали змогу побачити різні народні звичаї та обряди, наглядно дізнатися про дозвілля молоді раніше, почути обрядові пісні, скуштувати традиційні українські страви.

Виховна година спілкування «Поряд із сучасним – минуле» була присвячена вихованню шанобливого ставлення молоді до історичних та сучасних пам'ятників. Студенти кожного поверху підготували інформацію про окремі пам'ятники, яка лягла в основу спільної презентації. У підготовці та проведенні заходу взяли участь понад тридцять студентів. У рамках проведення години спілкування працівники бібліотеки філії №6 для дорослих презентували проект «Кременчук від А до Я».

Важливим компонентом громадського виховання молоді є волонтерська діяльність. Студенти систематично відвідують Кременчуцький обласний спеціалізований будинок дитини, допомагають вихователям з організацією дозвілля малюків. Традиційно у КМФК імені В. Литвиненка проводяться благодійні акції «Серце до серця» і «Святий Миколай – дітям», метою яких є збір іграшок, солодощів та подарунків для дітей, що потребують особливої уваги та підтримки.

Масові виховні заходи, які проводяться до традиційних свят вимагають не малих затрат часу, як студентів так і вихователів, проте згуртовують молодь, об'єднують в одну родину, виховують почуття відповідальності та єдності.

Висновок. У процесі нашого дослідження ми довели, що важливе місце у формуванні національно-патріотичних і громадянських почуттів юнаків та дівчат належить тематичним вечорам, виховним годинам, бесідам, дискусіям, присвяченим історичним і пам'ятним датам у житті українського народу, традиціям, звичаям, обрядам, святам. Особлива цінність таких форм виховання полягає в тому, що студенти, готуючись до них, виявляють ініціативу, творчість, самостійність у виборі теми, запрошенні гостей, оформленні приміщень, підготовці виставок.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бех І. Д. Вчинок у морально духовному розвитку особистості / І. Д. Бех // Початкова школа. – Київ, 2006. – С. 41-45.
2. Дудка І. А. Патріотичне виховання студентської молоді як складова громадської діяльності вищого навчального закладу / І.А. Дудка // Витоки педагогічної майстерності. – Полтава, 2015. – Вип. 16. – С. 56-63.
3. Русова С.Ф. Вибрані педагогічні твори: у 2 кн. / С.Ф. Русова. – К.: Либідь, 1997. – Кн. 1. – 272 с.
4. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1973. – 288 с.
5. Тернопільська В. І. Особливості виховання патріотизму у студентської молоді / В.І. Тернопільська // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Хмельницький, 2012. – Вип. 3. – С. 25-28.
6. Ушинський К.Д. Про народність у громадському вихованні / К.Д. Ушинський // Вибрані педагогічні твори: у 2-х т. – К.: Радянська школа, 1983. – Т. 1. – С. 89.

Ніна МИХАЙЛИЧЕНКО,
вихователь гуртожитку
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

НАРОДНІ ТРАДИЦІЇ ЯК ЧИННИК ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Анотація. У статті розглядається механізм виховання сучасної молоді в умовах дотримання народних традицій, форми та засоби національного виховання. Розкривається роль народних обрядів, звичаїв у формуванні загальнолюдських моральних цінностей. Підтверджується думка, що традиції є важливим чинником творення національної свідомості, патріотизму, єдності з минулим у сучасній молоді.

Ключові слова. Народні традиції, звичаї, народні обряди, українська ментальність.

Постановка проблеми. Відродження України є неможливим без пробудження національної свідомості українського народу, насамперед молоді. Зарадити справі може створення такої системи народної освіти, яка б виховувала національно свідомих громадян України. Наші предки залишили нам неоціненну духовну спадщину і ми, як педагоги, маємо її зберегти, примножити та передати наступним поколінням.

Український народ має багату культуру, важливу частину якої становлять моральні цінності, надбані багатьма поколіннями. Українські звичаї, обряди та фольклор формують нашу життєву мудрість і впливають на спосіб життя.

Аналіз наукових досліджень. Василь Сухомлинський говорив, що вихователь є творцем людської душі, плугатарем, сіячем. Якщо йому не вдалося посіяти справді людське насіння щастя, то в душі може утвердитися інша святиня. Він називав традиції «живим, вічним джерелом педагогічної мудрості, зосередженням духовного життя народу» [2].

Думку про важливість народних традицій у вихованні молоді підтверджують у своїх дослідженнях Володимир Супруненко [1] та Ірина Торопова [3].

Виклад основного матеріалу. Одним із основних напрямків національно-виховної діяльності студентів гуртожитку є національно-патріотичне виховання, яке включає в себе виховання любові до рідної землі та її історії.

У своїй роботі зі студентською молоддю я використовую різні форми й методи роботи в залежності від теми виховного заходу, змісту навчального матеріалу, індивідуальних особливостей студентів, стилю й умови роботи. Широко використовую бесіди й лекції, диспути й обговорення рефератів, підготовлених студентами, години спілкування. Було проведено такі бесіди: «Земля – наше багатство», «Смак хліба – смак життя», «Шануй працю оточуючих тебе людей», «Твори добро». Основна мета цих заходів – виховання у студентів любові до рідної землі, бережливого ставлення до хліба, пошани до батьків та праці інших людей.

Активно беруть участь студенти і в масових виховних заходах. Фольклорні свята «Сім'я та родина обрядовість», «Андріївські вечорниці», «Ой, радуйся, земле» дали змогу студентам відтворити різні народні звичаї та обряди. Такі свята студенти сприймають щиро і з великим захопленням.

Години спілкування «Дівоча краса – довга коса», «Поряд із сучасним – минуле», «Вечорниці – традиційна форма дозвілля молоді» стали нагодою для студентів висловити власну думку з приводу організації дозвілля молоді минулих часів та сьогодення.

Висновок. Отже у вихованні студентської молоді потрібно спиратися на народні традиції, звичаї та обряди, спонукати студентів до свідомого регулювання своєї поведінки, що відповідала б народному духу та українській ментальності. Адже нехтування традиціями свого народу може призвести до втрати почуття національної свідомості й патріотизму, нівелювати прагнення до самовираження й самовдосконалення.

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Супруненко В.П. Народині витоки нації: символи, вірування, звичаї та побут українців / В.П. Супруненко // Запоріжжя: Березина, 1993. – 136 с.
2. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям/В. О. Сухомлинський // К.: Освіта, 1991. – 432с.
3. Торопова І.А. Ідея народності у вихованні / І.А. Торопова // К.: Рідна школа. – №3. – 2004. – С.66-67.

Поряд із сучасним минуле

Ніна МИХАЙЛИЧЕНКО,
вихователь гуртожитку
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: ознайомити студентів з подіями, які передували створенню деяких історичних пам'ятників та пам'яток. Допомогти усвідомити себе частиною своєї країни. Розвивати почуття патріотизму, гідності, любові до України. Виховувати шанобливе ставлення до пам'ятних місць та гордість за мужність, стійкість та героїзм нашого народу.

Форма проведення заходу: година спілкування.

Обладнання: телевізор, проект студентів «Поряд із сучасним – минуле», презентація «Кременчук від А до Я».

Місце проведення: актові зала гуртожитку.

(Звучить пісня В. Білоножка «Україна духовна»)

Вступне слово вихователя

Доброго вечора шановні студенти і гості нашого гуртожитку. Сьогодні ми зібралися, щоб провести годину спілкування присвячену Дню пам'ятників і пам'ятних місць – «Поряд із сучасним-минуле».

Щороку, 18 квітня, Україна відзначає Міжнародний день пам'ятників і пам'ятних місць. Цей день встановлений в 1983р. Асамблеєю Міжнародної ради з питань охорони пам'ятників і визначних місць, створеною при ЮНЕСКО.

Людина має пам'ять і невідмінну її функції забуття. Щоб вижити – потрібно було пам'ятати про найголовніше. Так з'явилися пам'ятники. Спочатку – наскальні малюнки, потім – могильні камені. Зрештою виникли спеціальні композиції, посвячення. От тільки «вшановують» в прямому і переносному значенні цього слова, люди пам'ятні місця по-різному. Можливо тому, що не знають передісторію відкриття цих пам'ятних знаків та монументів *(Розповідь про «зборища» молоді біля Меморіалу «Вічно живим»)*.

«Народ, що не знає своєї історії – є народ сліпців», так сказав Олександр Довженко. Майже місяць студенти гуртожитку працювали в проекті «Поряд із сучасним – минуле». І сьогодні ми готові показати вам презентацію нашої

спільної роботи та згадати події, які передували створенню історичних пам'ятників та пам'ятних знаків.

(Студентка читає вірш Г.Світличної «Стала пам'ять людська обеліском»)

(На сцену виходять ведучі)

Слайд «Метелик»

Ведучий 1. Буяла зеленню весна.

І ось здригнулася від болю,
Враз тиша крикнула: «Війна»
І все покрилось пеленою.

Слайд «Зажурена мати»

Ведучий 2. Минуло 74 роки відтоді, як червневого дня 1941 року почалася Велика Вітчизняна Війна, але й досі цей день у пам'яті людській.

Ведучий 1. Дорогою ціною дісталась перемога. Наша молодь не повинна забувати про тих, хто заплатив за неї найдорожчим – своїм життям.

Слайд «Пліч-о-пліч з дорослим»

Ведучий 2. За Батьківщину у боях вмирили,
Однаково дорослі і малі.
За довгі роки ще не розшукали.
Усіх могил солдатських на землі.

Слайд «Солдатська могила»

Ведучий 1. Розкидані вони у чистім полі.
Десь при дорозі, у розмай-траві.
Могил отих не обминай ніколи,
Поховані у них – для нас живі!

Ведучий 2. 29 вересня 1943 року Кременчук було звільнено від фашистських загарбників.

Над зруйнованим приміщенням Кременчуцької друкарні було піднято Прапор Перемоги.

Слайд «Кременчуцька друкарня»

Ведучий 1. Друкарню так і не відбудували, хоча вона була однією з найбільших в Україні. Натомість на цьому місці 29 вересня 1951 року відбулося відкриття пам'ятника «Воїну-визволителю».

Слайд «Пам'ятник «Воїну-визволителю»»

(Студент читає вірш Ліни Костенко «Мій перший вірш»)

Ведучий 2. 27 січня відзначається Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту.

09 серпня 2014 року у Кременчуці був відкритий пам'ятний знак жертвам Голокосту.

Слайд «Пам'ятний знак жертвам Голокосту»

Ведучий 1. Голокост – це особлива сторінка в світовій історії. Людство не знало більш жахливого запланованого геноциду, коли в програмі цивілізованої країни передбачалось знищення єврейського народу найбільш жорстокими і кривавими методами.

Ведучий 2. За словами краєзнавця Євгена Бергера, саме район від вулиці Київської до парку Миру та Піщанського кар'єра і є тим місцем, де фашистами було безжально розстріляно й поховано в ямах більше 20 тисяч мешканців Кременчука. Серед них – 8 тисяч представників єврейської національності. На разі там знаходяться житлові будинки, училища, гаражі, школи, Парк-миру.

Слайд «Жертви Голокосту»

Слайд «Парк Миру»

Слайд «Квітуча вулиця Київська»

Вихователь. Багато пам'ятних знаків та меморіалів було відкрито на честь загиблих героїв, але особливе місце серед них займає меморіал «Вічно живим».

Слайд «Меморіал «Вічно живим»»

А чи замислювалися ви, шановні друзі, чому його побудували саме на цьому місці? Під час ВВВ саме тут знаходився найбільший з дев'яти концтаборів міста, в якому під час війни загинуло понад 100 тисяч військовополонених.

Слайд «Концтабір»

Слайд «Відкриття меморіалу»

Ведучий 1. Меморіал «Вічно живим» був відкритий 28 вересня 1973 року до 30-річчя визволення міста.

Ведучий 2. Вже 46 років підряд 9 вересня ми несемо квіти до підніжжя солдатів, схиляємо голови у глибокій пошані, вшановуємо хвилиною мовчання наших героїв.

Слайд «Покладання квітів»

У минуле – все далі і далі відходить війна.

Пам'ять тихо горта сторінки...

Обеліски.. На них – іменна, імена...

І роки, і зірки, і вінки...

Слайд «Сивочолі ветерани»

Ведучий 1. Все менше і менше залишається ветеранів серед нас. Ми – останнє покоління, яке ще може почути про ВВВ від її учасників. І один із найголовніших наших обов'язків перед тими, хто залишився – пам'ятати про подвиги наших ветеранів.

Слайд «Ніколи знову»

Ведучий 2. А ще –відноситися з повагою та шаною до тих місць, які є німим нагадуванням про страшні події у різні епохи історії людства.

(У виконанні студентів звучить пісня «Ніколи знову» групи «Фіолет».

Під час виконання пісні демонструються слайди подій ВВВ)

Ведучий 1. Багато років минуло з часів Другої світової війни, вирости на ній нові покоління, змінилися моральності цінності. Можливо тому останнім часом молодь приділяє відпочинку саме біля меморіалу «Вічно живим».

Слайд «Молодь біля меморіалу»

Слайд «Згаслий вогонь»

Ведучий 2. Це дуже добре, коли сміються дітлахи, але як часто ми чуємо нецензурні слова, бачимо, як юнаки та дівчата розпивають слабоалкогольні напої, намагаються загасити вогонь, забруднюють територію.

Ведучий 1. Можна не знати історію, але ми маємо пам'ятати і вшановувати тих, хто своєю кров'ю скропив рідну землю, хто пройшов скрізь лихо, голод і холод. Адже ця пам'ять робить нас сильнішими. Вона – запорука нашої перемоги сьогодні.

(Студент читає вірш В. Даника «Українонько, доле моя»)

Слайд-заставка «Афганістан»

Ведучий 1. Війна породжує своїх героїв. Саме цього року минуло 30 років з дня виведення радянських військ з Афганістану.

Ведучий 2. Розпочалася радянсько-афганська війна 25 грудня 1979 р. і завершилася 15 лютого 1989 р., коли остання колона радянських військ була виведена з території Афганістану.

Слайд «Виведення військ з Афганістану»

Ведучий 1. Багато істориків і аналітиків називають війну в Афганістані самим жорстоким і кровопролитним полем бою, розгорнутим після Другої світової війни. Протягом 30-ти років вони не перестають сперечатись про те, чи взагалі потрібна була ця війна.

Ведучий 2. Незважаючи на всі існуючі версії, погляди беззаперечним є одне, воїни-афганці були і є прикладом мужності і відваги, зразком людини, для якої це не просто слово, а норма поведінки, суть життя.

Слайд «Чорний тюльпан»

Ведучий 1. Більш ніж 15 тисяч молодих хлопців склали голови на чужій землі, з них 3360 – українців, 20 кременчужан повернув додому «чорний тюльпан» – військовий літак АН-12.

(Студентка читає вірш «Одвічний біль – Афганістан»)

Слайд «Парк воїнів-інтернаціоналістів»

Ведучий 2. Кожного року 16 лютого в парку воїнів-інтернаціоналістів на Молодіжному, кременчужани вшановують пам'ять учасників бойових дій на території інших держав.

Слайд «Моноліт»

Ведучий 1. В центральній частині парку встановлено моноліт на честь воїнів, що виконували інтернаціональний обов'язок в Афганістані, також створена «Алея пам'яті» загиблих воїнів Кременчука і Кременчуцького району. 16 лютого ми вшановуємо пам'ять загиблих воїнів-інтернаціоналістів.

Слайд «Алея пам'яті»

Слайд «Батько біля могили»

Ведучий 2. Стоїть старенький батько на могилі
І навіть квіти плачуть мовчазні.
Від сина погляд відвести не в силі,
А син довічно житиме у сні.

Ведучий 1. Найвищою нагородою для тих, хто уцілів – є життя, а для загиблих – пам'ять, та не тільки війна породжує своїх героїв...

Слайд «Квітучий Чорнобиль»

Ведучий 2. Весна... Чорнобиль... 1986 рік. Ніщо не передвіщало трагедій в ту тиху і спокійну ніч. Проте в ту саму ніч, з 25 на 26 квітня, о 1 годині ночі, коли всі спали безтурботним сном, над 4-им реактором Чорнобильської атомної станції несподівано велетенське полум'я розірвало нічну темряву.

Слайд «Пожежа на ЧАЕС»

Ведучий 1. Щоб оцінити масштаби радіоактивного виділення нагадуємо, що атомна бомба, скинула на Хіросіму, важила 4,5 тони. Реактор 4-го енергоблоку викинув в атмосферу 50 тонн випаруваного палива, тобто 10 хіросимських бомб.

Слайд «Пожежники гасять вогонь»

Ведучий 2. Першими прийняли на себе бій працівники електростанції та пожежники, які намагалися ціною власного життя загасати полум'я 4-го енергоблоку.

Ведучий 1. Завдяки подвигу та самопожертві багатьох людей вдалося приборкати страшне чорнобильське лихо. Здавалося, мирний атом, став для України і прилеглих земель гірше війни.

Ведучий 2. А квітуче, молоде місто перетворилося на жахливе місто «привид».

Слайди покинутого міста

Слайд «Жертвам Чорнобиля»

Ведучий 2. 26 квітня ми вшануємо пам'ять жертв Чорнобильської катастрофи. В Придніпровському парку нашого міста встановлено пам'ятний знак «Жертвам Чорнобиля». Та пам'ятати про цей подвиг ми повні не тільки 26 квітня, пам'ятати про цей подвиг, ми повинні завжди.

(Студент читає вірш Д. Павличка «На Чорнобиль журавлі летіли»)

(Під час читання вірша демонструються слайди героїчних подвигів на ЧАЕС та покладання квітів до пам'ятників)

Ведучий 1. Живі і мертві... всі відважні

Вітчизни-матерісини.

Людське життя, мов цвіт черешні,

Осипалось... не з їх вини!

Ведучий 2. Нам горе люте миром перебути,

Нам поховати зло в бетон і бронь

І не забути, доки світ і люди,

Синів землі, що відвели вогонь.

Вихователь. Україна –красива і квітуча держава. В ній живуть люди, які прагнуть бути вільними і незалежними. Це продемонструвала Революція гідності 2013 року.

Слайд-заставка «Революція гідності»

20 лютого особливий –день, в країні вшановують пам'ять Героїв Небесної Сотні, патріотів, завдяки яким змінила хід історія нашої держави.

Слайди буремних подій Революції гідності

Вони гинули на Майдані незалежності, вулицях Грушевського та Індустріальній – за честь, за волю, за право бути Українцем і за свою Батьківщину.

Слайди – пам'ятні знаки Героям Небесної Сотні в різних куточках України

Ведучий 2. 26 червня 2015 року у сквері імені Бабаєва відкрили пам'ятний знак Героям Небесної Сотні.

Ведучий 1. Серед прізвищ героїв, є прізвище Ігоря Сердюка. Це кременчужанин, який загинув 18 лютого на Майдані Незалежності виборюючи волю українського народу.

Слайд – фотоІгоря Сердюка

Ведучий 1. У 2014 році йому присвоєно звання Героя України, нагороджено Орденом Золота Зірка.

(Студентка виконує пісню «Мамо, не плач»)

(Під час виконання пісні демонструються слайди)

Ведучий 1. Ніхто не міг уявити, що мирна держава Україна може опинитися у стані ненаголошеної жорстокої війни, коли гинуть тисячі військових, бійців добровольчих батальйонів та мирних жителів.

Слайд-заставка «Герої АТО»

Ведучий 2. Донедавна, в нашій мові ми не вживали словосполучення учасник АТО. Тепер ми знаємо, що учасники АТО – цемужні воїни, які нині героїчно воюють, захищаючи нашу рідну землю і кожного з нас на буремному сході України.

(Студентка читає вірш Анатолія Хромова «Війна»)

Слайди пам'ятних знаків загиблим героям АТО

Ведучий 1. 19 квітня у сквері Ювілейному біля пам'ятного знаку загиблим героям АТО висадили алею з 43-х туй на честь загиблих сорока трьох кременчужан.

Слайд «Висаджування алеї»

Слайди покладання квітів та вшанування пам'яті

Ведучий 2. Хвилиною мовчання тисячі людей вшановують пам'ять загиблих героїв, запалюють свічки покладають квіти біля пам'ятників.

Ведучий 1. Та на жаль, знаходяться і такі, які чи то від бездіяльності, чи в силу своїх політичних переконань здійснюють акти вандалізму, оскверняють пам'ятники та пам'ять українського народу.

Слайди осквернення пам'ятників та пам'ятних знаків

Ведучий 2. Неодноразово оскверняли пам'ятний знак Героям Небесної Сотні і в Кременчуці.

Ведучий 1. Можна по різному ставитися до подій, що відбуваються в Україні, по різному їх називати, але хіба можна нехтувати почуттями тих людей, які втратили близьку людину, хіба можна забути тих, хто загинув на Майдані, поліг у боях на сході, відав своє життя за краще майбутнє нашої України.

(У виконанні студентки звучить пісня «Повертайся живим»)

(Бібліотекар О. Я. проводить презентацію «Кременчук від А до Я»)

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Алексієвич С.А. Чорнобильська молитва. Хроніка майбутнього / С.А. Алексієвич. – К., вид. Комора, 2016. – 288 с.
2. Ключник В.Т. Дні і ночі Кандагара: Афганський щоденник / В.К. Ключник // Худож. О. Коваль. – К., вид. Глобус, 1993. – 160 с.
3. Стражний О.С. Менталітет Майдану: хроніка подій – свідчення очевидців / О.С. Стражний. – К., Дніпро, 2016. – 251 с.
4. Галаса В.М. Наше життя і боротьба. Спогади \ В.М. Галаса. – К., Центр навчальної літератури, 2019. – 286 с.

Година спілкування «Поряд із сучасним – минуле»

Шевченкові думки пережуть віки

Тетяна ПРОПИСВІТ,
хователь гуртожитку
спеціаліст першої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: розкрити велич і безсмертя українського поета, світового генія, неперевершеного майстра слова Т.Г. Шевченка, показавши красу і неперевершеність його творів.

Форма проведення заходу: літературний вечір.

Місце проведення: актові зала гуртожитку.

Обладнання: виставка літератури, портрет Т.Г. Шевченка, виставка творчих робіт студентів.

Вступне слово вихователя. Щороку приходить до нас весна, а з нею – Шевченківські свята. І хоч минуло досить багато часу, народ пам'ятає, знає і шанує свого генія. Тож запрошуємо вас на наше свято.

Ведучий. Тарас Шевченко – символ чесності, правди і безстрашності, великої любові до людини. Вся творчість великого Кобзаря зігріта гарячою любов'ю до Батьківщини, пройнята священною ненавистю до ворогів і гнобителів народу. Його думи, його пісні, його полум'яний гнів, його боротьба за світлу долю трудового люду були думами, піснями, гнівом і боротьбою мільйонів. Поезію Шевченка люблять усі народи. Поет, який віддав усі свої сили боротьбі за визволення рідної України від соціального і національного гніту, виражав прагнення і сподівання всіх народів, всіх прогресивних людей світу.

Ведуча. Шевченків «Кобзар»... Це Біблія українського народу, якій судилося бути безсмертною, бо сам народ визнав її своєю книгою. Народ, який має такого поета, як Шевченко, і таку вічну книгу, як «Кобзар», - безсмертний. Кобзар зібрав кожен сльозину, найменший стогін болю кріпака. Духовну велич і красу народу підніс на найвищу височінь, чим збагатив увесь світ. У багатьох оселях наших земляків сьогодні побачиш портрет Шевченка, завітчаний вишитим рушником. А на столі, поряд із хлібом, лежить книга його поезій – «Кобзар».

Ведучий. Отож і ми з вами сьогодні зібрались, щоб перегорнути сторінки життя Т.Г. Шевченка. Саме таким березневим днем, 9 березня

1814р., принесли у хату до кріпака Шевченка лелеки малого хлопчика, якого назвали Тарасом, хлопчика, слава про якого пережила його на сотні літ..

В похилій хаті край села
Над ставом, чистим і прозорим
Життя Тарасику дала
Кріпачка-мати, вбита горем.

(Діалог Тараса з матір 'ю)

Мати.

Як гірко, як нестерпно жить,
Що долі нам нема з тобою...
Ми вбогі змучені раби,
Не маєм радісної днини,
Нам вік доводиться робить.
Не розгинать своєї спини.
Промовиш слово – і нагай
Над головою люто свисне.
І тут усюди – з краю в край –
Лютує панство ненависне.
Росте неправда на землі
Згорьованій, сльозами змитій,
О, любі діточки малі,
Одні залишитесь на світі!
Ну хто замінить вам мене,
Мої ви квіти нещасливі,
Коли безжально смерть зітне
Мене на довгій панській ниві?

Тарас.

У тій хатині у раю
Я бачив пекло... Там неволя.
Робота тяжкая, ніколи
І помолитись не дають.

(Дивиться на матір і обнімає її).

Там матір добрую мою,
Ще молодою, у могилу
Нужда та праця положила.
Там батько, плачучи з дітьми,
А ми малі були і голі,
Не витерпів лихої долі,
Умер на панщині !..

А ми розлізлися межі людьми,
Мов мишенята.

(Тарас і мати, плачучи, виходять).

Ведуча. Було Тарасові тільки 11 років, коли він залишився круглою сиротою. Тяжко жити сиротою в наймах. Ким тільки він не був: і пастухом, і погоничем, і воду носив школярам.

Через 20 років він із болем згадуватиме своє дитинство у вірші «Мені тринадцятий минало».

Ведучий. Шевченкове життя – це повість про те, що таке мистецтво, яке воно безмежне. Здається, усі обставини були проти того, щоб Шевченко став поетом і художником. Спочатку злидні, рабство, сваволя поміщика перешкоджали досягненню мети. Згодом, коли Шевченко їх здолав, саме держава перегородила шлях поетові. Він був фізично надломлений в'язницею та засланням, але своє мистецтво проніс до кінця життя.

Ведуча. Тарас Григорович Шевченко прожив дуже мало – лише 47 років. З них 34 роки провів у неволі: 24 роки – під ярмом кріпацтва і понад 10 років – у найжорстокіших умовах заслання. А решту – 13 «вільних» років – перебував під невиспущим наглядом жандармів. Оглядаючи прожите життя, сповнене страшної негоди і злиднів, він з болем говорив: «Сколько лет потерянных, сколько цветов увядших!»

Ведучий.

І виріс він, і кобзу взяв,
І струн її торкнувсь рукою –
І пісня дивна полилась,
Сповита вічною тугою.

Ведуча.

В тій пісні людям він співав
Про щастя, про добро, про волю,
Будив зі сну, пророкував
їм вищу і найкращу долю.

Ведучий.

Співав про чесну боротьбу,
Про сором кайданів брязкучих,
І не жалів він сил своїх,
І не втратив він сліз пекучих.

Ведуча.

І пісня голосно лилась...
Але не довго: ворог лютий
Підкрався нишком – і замовк

Співець, кайданами окутий.

Ведучий.

І довго у степі глухим
В неволі жив між москалями.
Співець самотній, мовчазний,
З своїми думами й піснями.

Ведуча.

Та сил в співця вже не було...
Остання пісня продзвеніла –
І в небо тихо піднялась
Душа поета наболіла.

Ведучий.

Умер співець! І привезли
Його на рідну Україну,
І коло синього Дніпра
Йому насипали могилу.

Ведуча.

Умер співець! Але живуть
В серцях людей слова безсмертні,
І тихо по Україні всій
Бринять його пісні славетні.

Ведучий.

Залишим у спадок живим поколінням
Свої ідеали й свої устремління.
Могутню Україну, в якій наша сила,
І геній Шевченка, як нації крила.

Ведуча.

Залишим у спадок новим поколінням
Свої ідеали й свої устремління,
Любов до народів всієї планети –
Велику і щирю, як серце поета.

Ведучий. Кобзареві, на жаль, не поталанило побачити здійснення своїх мрій. Із заслання повернувся Шевченко хворим, знесиленим, втомленим, але не скореним. Арешти, переслідування, заслання, солдатська муштра підірвали здоров'я поета. Він помер передчасно 10 березня 1861 р. У травні друзі виконали поетів заповіт: він був перепохований в Україні на Чернечій горі під Каневом, де й справді «лани широкополі, і Дніпро, і кручі було видно, було чути, як реве ревучий».

Тарас Григорович Шевченко увійшов в історію української культури як

великий демократ, видатний поет, прозаїк, драматург, художник, творець нової літератури та літературної мови як виразник дум і пророк нашої нації.

Ведуча. Вже більше 100 років пройшло, як перестало битися благородне, мужнє серце геніального поета революціонера Тараса Григоровича Шевченка. Але світлий образ великого Кобзаря безсмертний, як і сам народ, що породив його.

Ведучий.

Іде весна, іде весна,
Мов квітка розвилася,
І спогад нам несе вона
Про віщого Тараса.
Що більше сотні тому літ
Умер в чужій країні.
Та славний він на цілий світ,
Його всі знають нині.
Багато зла перетерпів,
Зазнав лихої долі,
Малим зостався без батьків
І вівці пас у полі.

Ведуча. Поезія Шевченка живе, розквітає! У наші дні з великою силою усвідомлюємо велич творчості Шевченка для українського народу, для всієї світової культури. Тарас Шевченко підніс українську культуру на найвищий рівень і забезпечив її міжнародне визнання. Поет передбачив, що:

Встане Україна
І розвіє тьму.
Світ правди засвітить...

І ми з гордістю можемо сказати, що він – один із велетнів світової культури, ми пишаємося ним, вивчаємо його творчу спадщину:

І тепер, поете любий,
В сім'ї вольній, новій
Тебе згадуєм з любов'ю
Теплим, щирим словом.

Ведучий. Зараз у незалежній Україні мрії Шевченка поступово здійснюються. Піднявся рівень національної свідомості, відроджується козацька слава, дух лицарства, утверджуються національні ідеали, дух нації, його душевна щедрість, воскресає українська пісня, немає перешкод для утвердження української мови. Актуально в наш час звучать слова великого поета.

Учітеся, читайте,

І Чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...

Слова поета звернені і до тих українців сьогодення, яких економічна скрута погнала на чужину, щоб вони пам'ятали:

Нема на світі України
Немає другого Дніпра.
А ви претесь на чужину
Шукати доброго добра.

Ведуча. У наш час полум'яне слово Шевченка нам дуже потрібне. Необхідні його внутрішня сила, правдивість, ідеали добра, рівності, його політичні переконання, краса і мелодійність його поезій, його велике прагнення свободи, любов до свого народу, до своєї Батьківщини, мрії про майбутнє.

Ведучий.

Максим Рильський писав:
Збулись твої слова пророчі,
І час оновлення настав,
І темні просвітились очі,
Вчорашній раб всесильним став.
Пророче наш,
Ми віримо, що пройде день –
І трони упадуть останні,
Під звуки громових пісень!

Ведуча.

Стань, Тарасе, подивися –
Україна уже вільна.
Така, про яку ти мріяв.
Все тепер в її руках.
Не в Москві і не в Варшаві,
А в Києві, над Дніпром,
Наш народ у Божій славі
Дискутує над добром.
Добро створять наші люди,
Якщо будуть з Богом йти.
Бог дасть силу, щоб щасливо
Жили в ній сестри й брати.

Ведуча. Дорогі друзі! Програма літературного вечора завершена. До нових зустрічей!

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. В сім'ї вольній, новій. Шевченківський збірник. – К.: Радянський письменник, 1984. – 310 с.
2. Неділько Г.Я. Тарас Шевченко. Життя і творчість / Г.Я. Неділько. – К.: Рад. школа, 1988. – 246 с.
3. Большаков Л. Добро найкраще на світі. Пошуки. Роздуми. Підсумки / Л.Большаков. – К.: Дніпро, 1981. – 391 с.
4. Красицький Д. Тарас – художник: оповідання про юність Т.Г. Шевченка / Д. Красицький. - К.: Веселка, 1973. – 139 с.
5. Шевченко Т.Г. Твори: в 12 т. – Т.8. – К.:Наукова думка, 2013. – 584с.
6. На струнах Кобзареві душі: [сценарії, вікторина] // Позакласний час. 2012. № 3. С. 29-38.

Літературний вечір «Шевченкові думки переживуть віки»

Тарас Григорович Шевченко – честь і слава України

Тетяна ПРОПИСВІТ,
вихователь гуртожитку
спеціаліст першої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: виховання любові до рідної мови, скарбів поетичного слова, України, вшанування пам'яті видатного художника слова, патріота України – Тараса Григоровича Шевченка, формування культури мовлення через красу й багатство рідної мови.

Форма проведення: літературно-музичний вечір.

Місце проведення: актові зала гуртожитку.

Обладнання: портрет Тараса Шевченка, вишиті рушники, виставка творів Т.Г. Шевченка, стіннівки, виготовлені до Шевченківських свят; епіграф, презентація про життя і творчість Кобзаря.

Вступне слово вихователя. Жоден поет світу не зрівняється з Тарасом Григоровичем Шевченко у величчї своєї любові до свого народу, до України. Золотими літерами вписано ім'я славетного Кобзаря, великого сина українського народу Тараса Григоровича Шевченка в історію вітчизняної та світової літератури. Творчість для Тараса Григоровича була не тільки духовною потребою, а формою протесту проти царського свавілля. Віддаючи шану пам'яті геніальному сину України, наші співвітчизники в березневі дні з новою силою усвідомлюють величйого духу, силу могутнього таланту, звертаючи свої погляди до його поезії.

(Пісня «Думимої, думи»)

Ведуча 1.

.....Жива

Жива душа поетова святая,

Жива в святих йогорічах,

І ми, читая, оживаєм

І чуєм Бога в небесах.

Ведуча 2. Весна... Це оновлення і відродження природи. Коли приходить весна, кожному з нас здається, що ти народився на світ вдруге. В один із таких весняних днів 9 березня 1814 року народився Тарас Шевченко. З цього дня почалося відродження й оновлення України, бо кожним подихом душі він дбав про рідну землю.

Ведуча 1.

Благословен той день і час
Коли прослалась килимами
Земля яку сходив Тарас
Дрібними росами-сльозами.

На 11-му році Т. Шевченко став круглим сиротою. Роки тяжкого безрадiсного дитинства лишили глибокий слід у душі Шевченка і вилились пізніше в зворушливих наповнених бо́леем поетичних рядках:

Я в хаті́м учився колись
Мої там сльози пролились
Найперші сльози
Там Матір добрую мою
Ще молодую у могилу
Нужда та праця положили.

(Пісня «Пісня про маму»)

Ведуча 2. А зараз до вашої уваги інсценізація уривку з твору «Тарасові шляхи».

(Уривок з твору «Тарасові шляхи»)

Ведуча 1. Рано померла в Тараса мати. Став він напівсиротою, а вже ставши поетом, сльозами виспівав долю української жінки – зганьбленої і зневаженої матері. Його героїні – Катерина, Оксана, Марина, Наймичка, Слепа́я, Лілея, Відьма – значною мірою символізують саму Україну, пограбовану, принижену.

(Поема «Лі́мя»)

Ведуча 1. Тепер просто неможливо уявити, що сталося б з Тарасом, з його геніальним поетичним талантом, художнім хистом, якби не було в його житті 22 квітня 1838 року. Завдяки турботам визначних діячів культури Т.Г. Шевченко став вільним, його викупили з кріпацтва. Шевченко наполегливо працює над підвищенням своєї освіти.

Ведуча 2. Він відвідував класи Академії Мистецтв, секції в університеті, в Медичній академії, читав твори класиків російської і зарубіжної літератури, вивчав історію України.

Україна – це тихі води і ясні зорі, зелені сади, білі хати, лани золотої пшениці. Україна – розкішний вінок з рути і барвінку, що над ними світять зорі. Поема жалю і смутку, краси і недолі.

(Вірш «Садок вишневий коло хати»)

(Вірш «Тополя»)

Ведуча 1. Поетичнотворчість Т. Шевченка розпочав ще до викупу з кріпацтва. У 1837 році написав баладу «Причинна», а в 1838 році поему

«Катерина».

До вашої уваги уривок з поеми «Катерина».

Ведуча 2. Вірш «Сон».

Ведуча 1. Кожен вірш Шевченка – це радість і біль поета, його життя. Дивуєшся невже, щоб заговорила душа, неодмінно треба доторкнутися до неї різцем болю? Доля справді не лукавила, не брехала Шевченку. Прийшла слава, воля. Та як важко вони далися. В холодному Петербурзі, на чужині в казематі, на засланні в казахських степах не раз згадував Шевченко рідну землю, першу образу, перше кохання.

Думимої, думимої,
Ви мої єдині,
Не кидайте хочви мене
Прилихій годині,
Прилітайте, сизокрилі
Мої голуб'ята,
Прилітайте ж, мої любі,
Тихими речами
Привітаю вас, як діток,
І заплачу з вами.

(Вірш «Мені однаковочи буду»)

Ведуча 2. Тримає в руці збірку «Кобзар». Перша збірка Т.Г.Шевченка «Кобзар» з'явилася друком майже день у день з другою роковиною його викупу з кріпацтва. Це була чи не найсвітліша найрадісніша доба, поетового життя. Малоросійські друзі його, вже відзивались про Шевченка із захватом, говорили, що Кобзар обіцяє виявити геніальний поетичний талант.

«Твій заповіт читають всі
Хто доглядає колос в полі
Веде космічні кораблі
Будує селища нові
Вугілля добуває у забої
І над Україною луна
«Реве та стогне Дніпр широкий
Сердитий вітер завива».

Поет часто звертається до Всевишнього з молитвою-подякою, з молитвою-проханням, молитвою-мрією, роздумом, скаргою, жалем. Він благає Господа за цінну надію і ніколиза себе.

Молітьсь Богові одному
Молітьсь правді на землі
А більше на землі нікому

Не поклоніться!

(Пісня «Граї музики моя»)

Ведуча 1. Кобзар бачив, як гине українська культура і нація під натиском ззовні. Він бачив як українці відрікаються від Батьківщини, від своєї землі, і народжувались у нього такі гарні рядки:

Несли, несли з чужого поля
І в Україну принесли
Великих слів, велику силу
Та й більш нічого.

(Пісня «Мійрідний край»)

Ведуча 2. Поетичний геній Кобзар обездурив національні символи України: калину, тополь, вербу, явір, барвінок. Шевченкова Україна – струнка з рожевими світанками, зоряними ночами. А українське село в його поезіях – в зеленому віночку квітучої калини, широколистих тополь і білому серпанку квітучих садів.

(Вірш «Тече вода з-під явора»)

Ведуча 1. Творчість Т. Шевченка – це книга буття українців, своє рідна візитівка українського народу.

Його поезія – в зеленому віночку квітучої калини, широколистих тополь і білому серпанку квітучих садів.

(Пісня «Калинова Україна»)

(Вірш «Садок вишневий коло хати»)

Творчість Т.Г. Шевченка – це книга буття українців, своєрідна візитівка українського народу. На жаль особливо болючою для сьогодні є проблема відірваності більшості українців від свого коріння. Болючим є сам факт небажання знати свою мову, зберігати і примножувати звичаї і традиції свого народу. Прикро, що деякі українці краще знають чужу мову і чужі традиції, аніж свої власні. Т.Г. Шевченко засуджував тих псевдопатріотів, які цуралися вітчизняного і схилилися перед іноземним:

...У чужого краю
Не шукайте, не питаєте
Того, щонемає
І на небі, а не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті, своя й правда
І сила, і воля...
«Не дурійте самі себе,
Учітесь, читайте
І чужого навчайтесь»

Й свого не цурайтесь.»

Ведуча 2. Варто лише нагадати, що автор шедеврів світового значення за 47 років свого життя 24 роки прожив у рабстві: 10 років відбував солдатську службу на Мангишлаку, а останні роки був під постійним жандармським наглядом і в самоті. Доля не дала Шевченкові сімейного щастя, родинного тепла, взаємної любові не було в поета навіть хатини – останньої мрії. Він мріяв про люблячу дружину, діточок, про садок біля власної хати над Дніпром, та не судилося, не судилось.

У 1859 р. Шевченко востаннє приїхав на Україну. Ходив кручами Канева, мріяв оселитися біля свого улюбленого Дніпра.

По довгій неволі хотів тут віку дожити.

На княжій горі, над коханим своїм Дніпром.

Вже так натовмився за краєм своїм тужити

Що вірші, здавалось, ридають уже під пером.

(Вірш «Не завидуй»)

Ведуча 1. Місце Т.Г. Шевченка сьогодні не стільки на покуті в рушничку і Кобзарі на полиці, як у серцях і головах наших. Будьмо гідними слова Тарасового, долучімо свої серця до його любові, до України, недаремно ж він стукає в них і змушує нас пам'ятати «Хто ми і чий ми діти».

(Пісня «Це моя Україна»)

За останні півтора роки життя поет написав 39 поезій, серед яких велика поема «Марія», крім поетичної творчості Шевченко багато малює, цікавиться роботою недільних шкіл, в яких навчалися діти кріпаків та бідноти, склав для них «Буквар». Здоров'я Т.Г. Шевченка гіршало, лікарі були безсилі відвернути трагічне її закінчення.

(Вірш «Заповіт»)

(Пісня «Виростештисину»)

Ведуча 2. 10 березня 1861 р. Т.Г. Шевченка втратив український народ.

Поет живе в серцях свого народу

Поет живе ми слухаєм його:

Ми чуєм заповіт його священний

Учитися кохати край стражденний

І не цурайтесь рідного свого.

І всі ми, скільки є, в душі своїй

Клялись тих дум не зраджувати зроду

І справдимо ми заповіт святий

Поет живе в серцях свого народу!

Ніколи не заросте свята стежка на Тарасову гору. Люди йдуть сюди безкінчним потоком.

Ведуча 1.

Йдуть і йдуть – безліку і числа
Йдуть, хоч стежка стелиться тернова
Щоб вогнем Тарасового слова
Очищати душі і серця.

(Пісня «Зацвіла в долині червона калина»).

Ведуча. Дорогі друзі! Програма літературно-музичного вечору завершена. До нових зустрічей!

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Бабійчук Т. До тебе я, Тарасе, йду [Текст]: літературно-музичний вечір / Т. Бабійчук // Українська література в ЗНЗ. – 2014. – № 2. – С. 19 – 23.
2. Бесан Л.В. Гордість української землі [Текст]: сценарій до 200-річчя від дня народження.
3. Він буде життєвчно! [Текст]: до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка // Позакласний час. – 2014. – № 1. – С. 51 – 53.
4. Іліка Л.Л. Ми чуємо тебе, Тарасе, крізь століття [Текст]: сценарій до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка / Л.Л. Іліка // Розкажіть йому. - 2014. – № 2. – С. 3 – 6.
5. Лінченко Г. Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття... [Текст]: сценарій заходу до дня народження Т.Г. Шевченка / Г. Лінченко, О. Мельник // Класному керівнику. – 2013. – № 6. – С. 43 – 46.
6. Руденко Т.Д. Мова українська – то Шевченка слово [Текст]: година поезії / Т.Д. Руденко // Шкільний бібліотекар. – 2014. – № 1. – С. 21 – 25.
7. Самаруха О. Хрест як символ творчості Тараса Шевченка [Текст]: ключ розуміння / О. Самаруха // Укр. мова та література. – 2013. – № 8. – С. 15 – 18.

Літературно-музичний вечір «Тарас Григорович Шевченко – честь і слава України»

Шлях Кобзаря – це шлях народу

Тетяна ПРОПИСВІТ,
вихователь гуртожитку
спеціаліст першої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: розширити знання студентів про життя і творчість Т.Г.Шевченка; розвивати творчі здібності студентської молоді, виховувати любов до національної культури, почуття гордості за Україну, прагнення бути справжніми українцями.

Форма проведення заходу: літературно-музична композиція.

Обладнання: святково прикрашена кімната, стіл з вишитою скатертиною, хліб-сіль, букет калини; виставка книг Т.Г. Шевченка, про звичаї та традиції українського народу.

Місце проведення: актові зала гуртожитку.

Вступне слово вихователя. По всій нашій милій Україні проходять Шевченкові дні, присвячені 200-річчю з дня його народження Великого Кобзаря. Сьогодні ми з вами зробимо уявну подорож Шевченківськими дорогами.

Ведуча 1: Все йде, все минає... Та залишається в пам'яті, добра слава про людей, що мандрують у світі в пошуках краю землі, у пошуках істини та правди. В історії залишаються імена, які з гордістю вимовляє, пам'ятає і шанує все людство. До них належить й ім'я великого українського поета Т.Г. Шевченка. Весь свій могутній талант він присвятив служінню народові. «Історія мого життя, – писав поет, – становить частину історії моєї Батьківщини».

Ведуча 2: Тарас Григорович Шевченко – символ чесності, правди і безстрашності, великої любові до людини. Вся творчість великого Кобзаря зігріта гарячою любов'ю до Батьківщини, пройнята священною ненавистю до ворогів і гнобителів народу. Його думи, його пісні, його полум'яний гнів, його боротьба за світлу долю трудового люду були душами, піснями, гнівом і боротьбою мільйонів. Поезію Шевченка люблять усі народи.

Ведуча 2: Поет, який віддав усі свої сили боротьбі за визволення рідної України від соціального і національного гніту, виражав прагнення і сподівання всіх народів, всіх прогресивних людей світу.

Ведуча 1: Отож і ми з вами сьогодні зібралися, щоб перегорнути сторінки життя Т.Г. Шевченка. Саме таким березневим днем принесли у хату

до кріпака Шевченка лелеки малого хлопчика, якого назвали Тарасом. Хлопчика, слава про якого прожила його на сотні літ.

9 березня 1814р.

В похилій хаті край села
Над ставом чистим і прозорим,
Життя Тарасику дала
Кріпачка – мати, вбита горем.

(Пісня «Про матір»)

(Пісня «Про батька»)

Ведуча 1: Було Тарасові лише 11 років, коли він залишився круглим сиротою. Тяжко жити сиротою в наймах. Ким тільки він не був: і пастухом, і погоничем, і воду носив школяром.

Ведуча 2: Через 20 років Тарас із болем згадуватиме своє дитинство у вірші.

(Вірш «Мені тринадцятий минало...»)

Ведуча 1: Шевченків «Кобзар» – це Біблія українського народу, якій судилося бути безсмертною, бо сам народ визнав її своєю книгою. Народ, який має такого поета, як Шевченко, і таку вічну книгу, як «Кобзар» – безсмертний. *Кобзар зібрав кожну сльозину, найменший стогін болю кріпака.*

Ведуча 2: *Духовну велич і красу народу підніс на найвищу височінь, чимзбагатив увесь світ. У багатьох оселях наших земляків сьогодні побачимо портрет Шевченка, завітчаним вишитими рушникам. А на столі поряд із хлібом лежить книга його поезій – «Кобзар».*

(Вірш«Не завидуй»)

(Вірш «Мені однаково»)

(Пісня «Про Україну»)

Ведуча 1: *«Думи мої, думи мої...»Цими словами почався творчий рядок уперше виданого «Кобзаря». Поетичний геній Шевченка дав початок світовій історії нашої української літератури. Тож давайте перегорнемо сторінки «Кобзаря». До вашої уваги уривок з поеми « Катерина».*

(Пісня«Мій рідний край»)

Ведуча 2: *Кожен вірш Шевченка – це радість і біль поета, його життя. Дивуєшся невже, щоб заговорила душа, неодмінно треба доторкнутися до неї різцем болю?*

Ведуча 1: *Тарас Шевченко виспівав сльозами долю жінки – зганьбленої та зневажливої матері, та жінки наймички.*

(Вірш «Сон»)

(Поема «Лімя»)

Ведуча 1: В народному глибинне шевченківське слово – то невичерпна скарбниця поетичної мудрості й краси. І нині викликає зачарування подив, як у звичайному вірші Шевченка поєдналися простота і геніальність, ніжність і полум'яність, гірка сльоза і прометеївська сила волі. Доля справді не лукавила, не брехала Шевченку. Прийшла слава, воля. Та як важко вони далися. В холодному Петербурзі, на чужині в казематі, на засланні в казахських степах не раз згадував Шевченко рідну землю першу образу, перше кохання.

Думи мої, думи мої,
Ви мої єдині,
Не кидайте хоч ви мене
При лихій годині.

(Поема «В казематі»)

Ведуча 2: Поет часто звертається до Всевишнього з молитвою–подякою, з молитвою-проханням, молитвою-мрією, роздумам, скаргою, жалем. Він благає Господа за цілу націю і інколи за себе.

Молітесь Богові одному,
Молітесь правді на землі,
А більше на землі нікому
Не поклоніться!

Ведуча 1: Віра Тараса – пророча, бо говорив він від імені мільйонів, як обранець самого Бога. Тому мав моральне право сказати українцям:

Свою Україну любіть.
Любіть її... во врем'я люте,
В остатню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

(Пісня «Про Україну»)

Ведуча 1: Кобзар бачив, як гине українська культура і нація під натиском ззовні. Він бачив, як українці відрікаються від Батьківщини, від своєї землі, і народжуванням у нього такі гіркі рядки:

Несли, несли з чужого поля
І в Україну принесли
Великих слов велику силу
Та й більш нічого.

(Український народний танок)

Ведуча 2: Творчість Т.Г. Шевченка – це книга буття українців, своє рідна візитна карточка українського народу. На жаль особливо болючою для сьогодення є проблема відірваності більшості українців від свого коріння. Прикро, що деякі українці краще знають чужу мову і чужі традиції, а ніж

свої власні. Т.Г. Шевченко засуджує тих псевдо патріотів, які цуралися вітчизняного і схилилися перед іноземними.

У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля...
Не дуріте самі себе,
Учітесь, читайте,
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.

(Пісня «Про Україну»)

(Вірш «Доля»)

Ведуча 1: Доля не дала Шевченкові сімейного щастя. Родинного тепла, взаємної любові, не було в поета навіть хатини. Т.Г. Шевченко прожив дуже мало – лише 47 років. З них 34 роки провів у неволі: 24 роки – під ярмом кріпацтва і понад 10 років – у найжорстокіших умовах заслання. А решту – 13 років він перебував під невсипучим наглядом жандармів. Оглядаючи прожите життя; сповнене стражденної негоди і злиднів, він з болем говорив: «Сколько лет потерянных, сколько цветов увядших!»

Ведуча 2: За останні півтора роки життя поет написав 39 поезій, серед яких велика поема «Марія», крім поетичної творчості Шевченко малює, цікавиться роботою недільних шкіл, в яких навчалися діти кріпаків та бідноти, склав для них «Буквар». Здоров'я Т.Г. Шевченка гіршало, лікарі були безсилі відвернути трагічне закінчення.

(Вірш «Заповіт»)

Ведуча 1: 10 березня 1861 р. Т.Г. Шевченка втратив український народ.
Поет живе в серцях свого народу!
Поет живе! Ми слухаєм його:
Ми чуєм заповіт його священний –
Учитися, кохати край стражденний
І не цуратись рідного, свого.
І всі ми, скільки є, в душі своїй
Клялись тих дум не зраджувати зроду,
І справдимо ми заповіт святий, -
Поет живе в серцях свого народу!
Ніколи не зросте свята стежка
На Тарасову гору. Люди йдуть сюди

Безкінченним потоком.

Ведуча 2:

Йдуть і йдуть без ліку і числа
Йдуть, хоч стежка стелиться терново,
Щоб вогнем Тарасового слова
Очищати душі і серця.

(Пісня «Стать добрішими пора»)

Вихователь: Шановні гості та студенти! Програма літературно-музичної композиції завершена. Дякуємо за увагу. До нових зустрічей!

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Большаков Л. Добро найкраще на світі. Пошуки. Роздуми. Підсумки / Л. Большаков. – К.: Дніпро, 1981. – 391 с.
2. Красицький Д. Тарас – художник : оповідання про юність Т.Г. Шевченка / Д. Красицький. – К.: Веселка, 1973. – 139 с.
3. Шевченко Т.Г. Твори: в 12 т. – Т.8. – К.: Наукова думка, 2013. – 584с.
4. Шевченко Т.Г. Мені тринадцятий минало: Вибрані поезії / Т.Г. Шевченко. – К.: Веселка, 1989.– 159 с.
5. На струнах Кобзарєвої душі: [сценарії, вікторина] // Позакласний час. 2012. № 3. С. 29-38.
6. Народні прислів'я, приказки та частівки про Т.Г. Шевченка // Позакласний час. 2003. № 21. С. 5-6.
7. Неділько Г.Я. Тарас Шевченко. Життя і творчість / Г.Я. Неділько. – К.: Рад. школа, 1988. – 246 с.

РОЗДІЛ II. З НАРОДНОЇ КРИНИЦІ

Традиції мого народу, моєї родини

Тетяна ПРОПИСВІТ,
вихователь гуртожитку
спеціаліст першої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: знайомити студентів з традиціями нашого українського родинного гнізда. Прищеплювати любов до своєї родини, до його коріння.

Виховувати шану до віковичних традицій.

Форма проведення заходу: літературно-музична композиція.

Обладнання: вишиванки, снопики пшениці, українські рушники, калина, українські національні костюми, український посуд.

Місце проведення: актовий зал гуртожитку.

Вступне слово вихователя.

Доброго дня! Ми живемо з вами у чудовій, багатій Україні. Тут жили наші прадіди, тут корінь роду українського. Тут зароджувались славні народні звичаї та традиції.

Ведучий 1. Український народ – це дуже давня нація. Народні звички, традиції українського народу формувались тисячоліттями. Українському народу притаманні національні риси характеру і поведінки. Українця можна впізнати серед сотень націй і народностей.

Ведучий 2. Що ж характерно для українців? Це – працелюбність, доброзичливість, щирість, бажання досягати мети.

Ведучий 3. А ще українці свободолюбний народ. Понад усе люблять волю, щоб їхній праці і життю ніхто не заважав, бо сам народ миролюбний, цінує мир і спокій.

Ведучий 4. Також наш народ добрий, гостинний і щедрий. Завжди зустрічає гостей із хлібом-сіллю і підносить його на вишитому рушникові.

Ведучий 1. Українці дуже поважають і цінують свою родину. А однією з найголовніших традицій – це шанобливе ставлення до матері і батька. Мати і батько дітям дали життя і провели на широкий життєвий шлях. Час рікою пливе, а вороття назад немає. Коли ми вдивляємося у вишиті рушники, то згадуємо своє дитинство. Згадуємо теплі мамині руки і батькове надійне плече.

Ведучий 2.

Родина – це таке маленьке слово,

А скільки ж в ньому сенсу, доброти.
Це – мами перша колискова,
Це – батьків прояв теплоти.
Це все. Що може бути краще
За рідних й дорогих людей?
Не покидай ти їх нізащо,
Бо це все рідне, це твоє.
Родина – це не просто термін,
Який у словнику знайдеш.
Родина – тихий серця шепіт,
З яким ти по життю ідеш.
Нехай усе біжить, минає,
Та ти не будеш в самоті.
Родина – щось насправді справжнє
З того, що маєш у житті.

Ведучий 3. Скільки б років не мали, ми завжди звертаємось до материнського тепла, до материнської любові. Народна творчість і українські поети завжди співали і співають величальну найдорожчій людині – матері.

Як добре нам жити і знати,
І вірити друзі весь час,
Що кращого слова як мати
Немає у світі для нас.
Воно, ніби сонця усмішка,
Неначе дитинства привіт,
Як перші санчата і книжка,
З якої побачили світ.
Те слово утіха єдина,
Мов сонця, ясний промінець,
Його промовляє дитина,
І в дальнім поході боєць.
Із ним веселіше нам жити,
Бо матір'ю в ріднім краю,
Назвали дорослі і діти,
Й Вітчизну любиму своєю.

Можна у світі чимало зробити:
Перетворити зиму на літо,
Можна моря й океани здолати,
Гору найвищу штурмом узяти,
Можна пройти крізь пустелі та хащі.

Тільки без мами не можна нізащо,
Бо найдорожче стоїть за словами:
В світі усе починається з мами!..

Ведучий 1. Мати – найрідніша й найближча кожному з нас. Від неї одержуємо життя. Вона вчить нас людських правил, оживляє наш розум, вкладає в наші душі добрі слова.

Ведучий 2. Мама, матуся, ненька – скільки спогадів і тепла таїть це магічне слово. І справді. Час рікою пливе, але вороття назад немає. І скільки не було б нам: 5, 20 чи 50 – завжди потрібна мама, її ласка, її погляд. І чим більша наша любов до матері, тим світліше і радісніше життя.

Ведучий 3. Мама...одне єдине слово, але скільки воно значить для кожного з нас. Скільки в цьому слові ніжності, ласки, доброти. Нема друга ближчого, ріднішого ніж мати. У ній наші радощі і печалі. Мрії і прагнення разом з нею.

Ведучий 4. Слово «мама» росте разом з нами тихо, як тихо ростуть дерева, сходить сонце, розквітає квітка, як гладить по голівці рідна рука. І так же тихо воно приходить на уста – промінцем маминої усмішки і ласкавістю її очей, листочком вишні і промінчиком сонця, пелюсткою квітки і радістю веселки, теплою лагідністю руки і вечірньою молитвою.

Ведучий 1. Із букви-краплинки та звуку-сльозинки народиться одного дня на світ святе слово «мама», мовлене устами янголятка, і осяє хатину, як дар Божий, тільки не дано нам запам'ятати цю мить, як не згадати того дня, коли над нашою колискою вперше нахилилася мама. Це – мить і це – вічність, бо мама завжди з нами, вона живе в нас і в наших дітях та внуках, в усьому нашому роді і береже нас та благословляє на добро.

Ведучий 2. Під спів неньчиної пісні виростили поети і композитори, хлібороби і сміливі воїни, філософи і мудреці, просто добрі люди. «Якби не мамина пісня, казав один древній історик, наше життя було б набагато біднішим».

Ведучий 3. Любов до рідного краю починається з дитячої колиски, з маминої пісні. У колискових піснях – ніжність і простота.

Ведучий 4. *Колискова пісня, колискова –
То найперша материна мова.
Пахне вона м'ятою і цвітом,
Чебрецевим і суничним літом.*

Пісня в мандрівку нас закликає,
Чуєте – десь колискова лунає.
Маминій пісні низенько вклоніться.

Ведучий 1. Вколисане перше слово немовляти постає із-за завіси літ Ангелом-хранителем в образі матері. Слово з любові Тараса Шевченка: «Слово мамо. Великеє Найкращеє слово».

Ведучий 2. Хто краще сказав про святість і високе покликання материнства, ніж Тарас Григорович Шевченко?

У нашім раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.

Я перед нею помолюся,
Мов перед образом святим
Тієї матері святої,
Що в мир наш бога принесла...

Ведучий 3.

Є в мене найкраща у світі матуся,
За неї до Тебе, Пречиста, молюся.
Молюся устами, молюся серденьком,
До Тебе, небесна Ісусова ненько.
Благаю у Тебе дрібними словами
Опіки та ласки для любої мами.
Пошли їй не скарби, а щастя і долю,
Щоб дні їй минали без смутку, без болю.
Рятуй від недуги матусеньку милу,
Даруй їй здоров'я, рукам подай силу.
Щоб вивели діток у світ той, у люди.
Щоб нами раділа – пишалася всюди.
За це я складаю в молитві долоні
До Тебе, Царице, на сонячнім троні.

Ведучий 4. Мама завжди з нами, вона живе у нас, у наших дітях та внуках, в усьому нашому роді та береже нас. Тому не дивно, що так багато митців зверталися у своїй творчості до образу жінки-матері. Часто у такий спосіб вони прославляли свою матір. Це Борис Олійник, Дмитро Павличко, Олександр Білаш, Василь Сухомлинський і багато-багато інших.

Ведучий 1. Матір у всі віки шанували, любили, звеличували. Бо протягом багатьох років супроводжують нас у житті її ласка і турбота, її подарунок – вишитий рушник.

Ведучий 2. Проводжають батьки своїх дітей у далеку дорогу життя. І на згадку про батьківську домівку дарують їм колосся пшениці, гроно калини,

грудочку землі, вишитий рушник – як найсвятіші обереги. Бо кожен батько і мати мріють бачити дітей господарями своєї землі, свого краю. Бо хочуть батьки, щоб діти завжди поверталися до батьківського гнізда. До того місця, де народились, щоб шанували і берегли родинні традиції.

(«Пісня про рушник»)

Ведучий 3. Як добре нам жити і знати,
І вірити, друзі, весь час,
Що кращого слова, ніж мати
Немає у світі для нас!
Воно ніби сонця усмішка,
Неначе дитинства привіт,
Де рідна домівка і книжка
З якої побачили світ.

Ведучий 4. Мама – найдорожче слово в світі. Де б не був ти, щоб не робив, назавжди вона твій шлях освітить ніжним серцем. В дні важкі і в дні на щастя щедрі, не забудь – вона завжди з тобою.

У народі кажуть: «Як під сонцем квітам, так з матір'ю дітям». Бо ж і справді: мати в хаті – це сонце, що дає життя усій родині.

Ведучий 1. На покозаченій Україні жінка була рівноправна з чоловіком. Вона мала право виступати в суді, вибирати нареченого. Однак були й заборони. Суворо заборонялося вводити жінку в Січ, навіть матір. Козакові за це загрожувала смертна кара. Коли козак повертався в сім'ю живим з війни, йому й на думку не спадало верховодити в сім'ї, порядкувала жінка, вона була хранителькою роду.

Отже, основою будь-якої сім'ї є мати – берегиня роду.

Ведучий 2. Мати – берегиня роду людського, її святою завжди називали. Мати народжувала дитину, співала їй колискові пісні, вчила добра, любові, навчала охайності, працьовитості. Споконвіку славились українські дівчата і жінки – чепурні, роботящі, добрі, привітні.

Ведучий 3. Син, дивлячись у теплі ненині очі, з яких відбивається вся блакить рідної землі, запитує: «А що означає «берегиня?»»

Ведучий 4. Мати відповідає: «Берегиня, любий мій синку, – це ми з татом, наші бабусі й дідусі, це наша оселя, що в ній є і що ми нажили. Чим збагатилися і освятилися хатнім пожитком: дітьми, піснею, злагодою чи суперечкою, добрим словом, спогадами у цій хаті, все це, щоб знав ти, і є берегиня».

(Звучить пісня «Мамина вишня»)

Ведучий 1. А чи часто ви дивитесь у мамині очі, ділитесь з нею думками, просите розповісти щось? Робіть це частіше.

Ведучий 2.

*Не блукай між домами,
Коли вдома жнива,
Їдь частіше до мами,
Поки мама жива.
Пам'ятай, що не завше
Ти застанеш її,
Довгий шлях подолавши
З міста в рідні краї.
Може, в серці й заниє
Той могильний горбок,
Та боргів не покриє
Ні твій плач, ні вінок...
Тож хай навіть громами
Доля путь прошила,
Все одно – їдь до мами,
Поки мама жива.*

Ведучий 3. *Материнське серце здатне проймається болем дитини на відстані, журитися долею своїх дітей. Якби могла, сонечко прихилила б. З іменем матері в нас пов'язане все добре, щире, людське. Це той дужий птах, який розкрив нам крила. Дав дорогу в життя. Це людина, перед якою ми будемо завжди в боргу. Будемо завжди цілувати її руки, які пестили нас у дитинстві, чії кроки і душа завжди ідуть з нами по життю, підтримують нас у години радості й печалі.*

Ведучий 4. *Я твій портрет фіалками вберу –*

*Ти ж так любила голубі фіалки.
Мене ти вчила правді і добру,
Мене до праці ти привчала змалку...
Я доторкнуся до твого чола,
На ньому зморшки – й ті такі ласкаві...
Ти все дала й нічого не взяла:
Ні крихти хліба, ні спасибі навіть...
Все те, що мав, і те, що в мене є,
Що від людей, що від землі святої,
Що радістю в рядках моїх встає,
Передано в моє життя тобою...
Дочку, можливо, матиму... Хто зна,
Про що в гаю зозуля накувала...
О, як я хочу, мамо, щоб вона*

Твоє велике, щедре серце мала!..

(Пісня «Мамина коса»)

Ведучий 1. Батько, тато, татусь... Суворий і вимогливий, а любов до дітей у нього стримана. Недарма кажуть, що дітей потрібно любити так, щоб вони цього не знали, – саме така батьківська любов.

Ведучий 2. *Словечко хочу мовити за тата,*

Бо він мені порадник, захисник.

Він так мені розказує багато,

І я до бесід щирих дуже звик.

Він вчить мене у цьому світі жити,

До праці залучає кожен раз.

Вчить бути вірним, відданим, дружити.

Ведучий 3. *Дідусь і бабуся – це міцний стовбур, який тримає нас, крону, на землі нашого народу.*

Син: Чому у тебе у косі ясна

Забіліла раптом сивина?

Мати: Од любові, од тривоги, надій:

Ти ж один у мене, сину мій.

Син: А в бабусі голова біліша –

То ж мене бабуся любить більш?

Мати: У неї діти – доньки і сини –

Додають, сердешній, сивини.

Син: Чом же тітка сива, як зима?

В неї ж діток не було й нема?

Мати: Так, синочку, біла геть вона,

Бо нудьгує цілий вік одна.

Ведучий 4. Родина – стовбур дерева міцного.

Це батько й мати, бабці й дідусі.

Тітки і дядечки всі до одного,

Ну, словом, родичі й близькі усі.

І є ще предки давні – це коріння,

Що глибоко у цій землі лежить.

А діти, діти – нове покоління,

Це пишне гілля, що увись летить.

Ведучий 1. Земле-мати! Прийми мою любов і безмежну подяку за те, що я п'ю твою снагу, що воскрес душею після тебе, що душа моя сповнюється твоєю красою, а мій слух, мої почуття заспокоєні біля тебе. Ти – моє щастя, ти – моє свято. Як багато добра подарувала ти мені! Ти наповнила мене почуттям безмежної любові і бажанням творити добрі справи для народу.

Ведучий 4.Одного роду ми і племені одного.

Зростаємо у радісні часи.

Тому усе, що в роду є святого, –

В своєму серці з гордістю неси.

Любов до праці, прагнення до волі,

Гостинність, щедрість і красу душі.

І доброту, і пісню на роздоллі

В характер свій ввібрати поспіши.

Ти – українець, пам'ятай щоденно,

Що ти свого народу славний син.

До всього стався творчо і натхненно –

Ти неповторний і такий – один.

Тому затям, що треба чесно жити,

Повинен досягнути висоти.

В житті своїм завжди добро творити

І промінь сонця до людей нести.

Ведучий 2. З образом матері пов'язаний образ рідної нььки-України, мальовничої і прекрасної, страдницької, але невмирущої, оспіваної тисячами жіночих материнських сердець.

Ведучий 3.Україно! Пречиста мати!

Ти родилась з любистку й м'яти.

Ти зростала волошкою в житі.

Як же можна тебе не любити?!

Як же можна без цього кохання

Зустрічати рожеве світання,

І у полі з дощем розмовляти,

Чи мелодію вітра співати?

Як же можна без віри у тебе

Покохати це лагідне небо,

І квітучий садок коло хати

І метіль пелюсток волохатих?

(Пісня «Мамина сорочка»)

Ведучий 4. На росах, на водах,

На всіх переводах

Курличеш мені в журавлиних ключах.

Моя Україно, родима країно.

Ясні небеса в українських очах.

Я чую твій голос.

Пшеничний твій колос.

І душу мені засіває зерно.
Моя Україно, колиско-каліно,
Пізнати тебе мені щастя дано.

Ведучий 1. Василь Сухомлинський, великий педагог писав: «Берегти матір – означає піклування про чистоту джерела, з якого ти пив з першого свого подиху й питимеш до останньої миті свого життя: ти живеш людиною і дивишся в очі інших людей як людина лише остільки, оскільки ти назавжди залишаєшся сином своєї Матері».

Ведучий 2. Є на землі чарівне джерело
Що у дитинстві сили нам дало.
А біля нього – верби і тополі,
А біля нього – мати срібночоло
Зорить в далеке плетиво доріг.
Хіба це ти у серці не зберіг,
Як поєднало дивне джерело
І прохолоду світлу, і тепло?
У ньому рідні зорі, сонце рідне
І мамині тривоги неодквітні,
Що в трудну мить до тебе долетять
З цілющою краплиною життя.

Ведучий 3. Хочеться ще згадати слова В. Сухомлинського «Три біди є у людини – смерть, старість і погані діти», – говорить українська мудрість. Старість неминуча, смерть невблаганна – перед нею не можна зачинити двері свого дому, а від поганих дітей можна дім зберегти, як від вогню. І це залежить не тільки від батьків, а від самих дітей». Тож завжди намагайтесь бути слухняними і вихованими, турбуйтеся про своїх батьків і не завдавайте їм прикрощів.

(Звучить пісня «На відстані сльози»)

Ведучий 4. Я знов думками лину у село,
Де поле вчила шанувати матір.
Барвінок голубіє за вікном,
І заглядає ластівка до хати.
«Матусю, рідна матінко моя.
Тобі води з криниці принесу.
І квіти всі з твого світання, мамо,
Я заплету в сивіючу косу».
Рушник хрещатий вистелиш до столу,
Поставиш чорнобривці у воді.
І забереш від мене біль і втому,

А ніжність серця віддаси мені.

Ведучий 1. Немає святішого імені на Землі ніж Мати, але у всіх жінок матір'ю є Небесна супутниця – Божа Мати. Вона є Матір'ю всіх людей. В трудних життєвих обставинах наші мами звертаються до Пресвятої Богородиці з особливими словами – молитвою. Материнська молитва йде від чистого серця.

Ведучий 2. О, Мати Божа, ясна зірко,
Україну-неньку захисти.
Щоб слово «матір» і слово «жінка»
Змогло відлунням процвісти.

Ведучий 3. Мати – берегиня домашнього вогнища, яке зігріває душу дітей теплом, ласкою, щирою любов'ю.

Ведучий 4. Якщо ви далеко від домівки, якщо так трапилося, що ви завинили перед своєю мамою зателефонуйте їй і попросіть вибачення, при нагоді подаруйте квіти, але більш за все даруйте своїм матерям піклування та свою любов, і вам відразу стане легше на душі, а на маминих очах знову засяє посмішка.

Ведучий 2. Все милосердний Боже! Дякуємо Тобі за наших батьків, за все те добро, що Ти нам подав через них. Вони виховують нас, навчають не грішити, любити Твої святі заповіді. Ми любимо їх і хочемо завжди шанувати і слухати. А ти, Господи, допоможи нам у цьому своєю ласкою. Благослови їх, Господи, добром, здоров'ям, довгим і щасливим життям, охорони від злого, дай їм сили перемогти всі труднощі, діждатись потіхи від своїх дітей – від нас.

Ведучий 3. Тож вклонімося нашим батькам і викладачам. І давайте робити так, щоб життя наших батьків було легше і радісніше. Адже вони для нас були завжди, і є, і будуть символом рідного дому, землі рідної, Батьківщини. Нехай прийде на українську землю добро і мир, достаток і злагода.

Ведучий 4. Хай буде з хлібом кожен дім, хліб пахне сонячно-медово і поруч з ним струмком дзвінким натхнене України слово, візьміть з собою усмішку бажання, візьміть на згадку пісню на прощання і з ким би не були та знайте те єдине, що ви є на землі – Людина!

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

7. Серед затишку [Текст] / Шкільна бібліотека. – 2020. - №4.- с. 27.

8. Тихолоз С. Не полишайте, мамо, молитов.[Текст] С. Тихолоз / Українська мова і література в школах України. – 2020. – №5. – с.62.

9. «Українознавство». Посібник / Уклад. В.Я. Мацюк, В.Г. Пугач. – К.: Зодіак-ЕКО, 1994. – 399 с.
10. Всеукраїнський день сім'ї. Бесіда. / Позакласний час. – 2009 – № 7. – с.115

Літературно-музичне свято «Традиції мого народу, моєї родини»

Сім'я та родинна обрядовість українців

Ніна МИХАЙЛИЧЕНКО,
вихователь гуртожитку
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: формувати ціннісні уявлення про сім'ю, почуття духовної єдності поколінь. Стимулювати появу інтересу у студентів до історії свого роду, сім'ї. Виховувати любов і повагу до батьків, рідної землі.

Форма проведення заходу: літературно-етнографічний вечір.

Обладнання: українські рушники, осінні квіти, ваза із квітами, кетягами калини.

Місце проведення: актовий зал гуртожитку.

Вступне слово вихователя. Сім'я – ось та пристань і гавань, звідки ми виходимо у широкий світ ім'я якому життя. Прекрасно коли в сім'ї панують злагода, взаєморозуміння, повага.

Родина, сім'я – це найдорожче для кожної людини. У сім'ї діти вчаться добру, вчаться шанувати свій рід, свою землю, берегти пам'ять свого роду. Мамина пісня, батьківська хата, бабусина вишиванка, дідусева казка – все це наша родословна пам'ять, наші символи, наша історія. Сім'я – це практична школа духовності.

Сім'я, родина, рід –

Які слова святі.

Вони потрібні кожному в житті.

Якщо зміцніє хоч одна родина –

Міцніша стане наша Україна.

(Пісня «Зелене жито, зелене»)

Ведучий. Доброго дня любі друзі! Ми радо вітаємо Вас у цьому залі.

Ведучий. Як це чудово, що тут зібралися однією чудовою, дружною родиною на літературно-етнографічний вечір «Сім'я та родинна обрядовість Українців».

Ведучий. Як гарно і вірно сказано: «Немає України без калини, немає України без рушників, немає пісні української без солов'я». Дійсно так, бо це одвічні наші символи, наші обереги.

Ведучий. Сьогодні ми повинні знати і думати про свої корені, про те, без чого не мислить життя жоден народ: материнські пісні, рідну мову, традиції та звичаї українського народу.

Ведучий. В усіх народів світу існує повір'я, що той, хто забув звичаї своїх батьків, карається людьми і Богом. Він блукає по світі, як блудний син, і ніде не може знайти собі притулку та пристановища, бо він загублений для свого народу.

Ведучий. Горе тому, хто цурається своєї рідної мови, не шанує батька й неньку, забуває стежину, що веде до рідної хати.

(Пісня «Хата моя, біла хата»)

Ведучий. Щаслива, радісна й хвилююча мить – народження дитини.

Ведучий. За давнім українським звичаєм бабка-повитуха не тільки допомагала породіллі, а й виконувала різноманітні функції ритуального характеру.

Ведучий. Для того, щоб полегшити роди, бабка-повитуха відкривала всі двері, замки, розв'язувала вузли. Немовля приймала на вишиті рушники.

Цікаво, що для хлопчиків вишивалися свої візерунки, а для дівчаток – свої.

Ведучий. Далі наступав обряд «зливок» – очищення водою породіллі. Обливаючи руки і лице водою, взятої з криниці до схід сонця, повитуха промовляє заклинання: «Вода – водиця, водиця Уляниця, ти очищаєш гори, каміння, луки і береги. Облий, очисти душу (називається ім'я породіллі) од всякого скудства, паскудства, всякої напасті».

Ведучий. За цим обрядом наступала черга обряду відвідання породіллі і святкування родин. Цікаво, що чоловіки у ньому участі не брали.

Ведучий. Жінки приносили на родини горщики каші з молоком, або цю кашу готувала бабка-повитуха як головну страву ритуального банкету на честь духів – заступників жінки і новонародженого.

Ведучий. Горщечок із кашею прикрашали «квіткою» – букетиком з пшеничних колосків і кетяга калини, наприкінці свята цей горщечок розбивали.

Ведучий. З часом повивальна бабка перерізала пуповину. Хлопчику на сокирі чи книжці, щоб був розумним та працюючим. Дівчинці – на гребені, щоб стала доброю господинею.

Ведучий. Коли дитину вкладали у колиску, в головах викладали хліб – знак життя – та ніж на охорону від злих сил. І так на протязі шести місяців.

Ведучий. І, звичайно, жодне присипання дитини не обходилося без ніжної коліскової пісні, в якій переплелися радощі і смутки, втрати та сподівання матері.

Ведучий. Колискова – то безкінечна пісня. Допоки людство, допоки життя на землі, – і вона живе ,живлюща і сильна. Із покоління у покоління вона передається як пам'ять. Вона легко і вільно мовби обіймає час, простір. Тому і присвячується найріднішій людині – матері,тому і звучить з її вуст.

(Пісня «Коліскова»)

Ведучий. Мабуть, кожен із присутніх в цьому залі, знає, або ж бачив, як відбувається обряд хрестин в наш час. А чи цікавилися Ви, шановні гості, як проходив обряд хрестин тоді, коли немовлята спали у «люльках», а жінки носили українські вишиті сорочки?

Ведучий. То ж послухайте. Хрестини намагались зробити в день народження, оскільки до цього, за звичаєм, матері не можна було годувати дитину.

Головними дійовими особами обряду є кум і кума. На Україні відомі дві форми кумівства: одна пара і кілька (до 20).

Ведучий. Звичай також вимагав, щоб хрещені батьки обирались не із родичів, крім того, брали за кумів лише тих, хто мав дітей. Усіх кумів вважали членами родини, вони повинні були опікуватись дитиною не менше за рідних.

Ведучий. Приходили куми на хрестини із «крижмом» – шматком білого полотна, яким під час обряду покривали дитину, а потім робили пелюшки, і обов'язково приносили хліб.

Ведучий. Значна роль у цьому обряді відводилась бабі – повитусі. Перш ніж нести дитину до церкви, баба – повитуха купала немовля, загортала в сорочку, клала на вивернутий кожух, а потім передавала кумові, який разом із кумою ніс дитину до церкви.

Батьку, як і матері, під час хрестин, заборонялося заходити до церкви.

Ведучий. Після церковного обряду відбувався обід, який у народі звали «кашею». Гості смакували обрядовим хлібом та кашею з медом, що подавалася у горщику, який потім розбивали об підлогу або стіл.

Ведучий. Потім бажали щастя і здоров'я новонародженому, а не допиті чарки виплескували на стелю зі словами:

Ой рости, рости, Іванку,

З вечора та й до ранку.

Силоньки набирайся, розуму научайся,

Слухай батька й неньку

Буде тобі любенько.

Ведучий. На прощання кожному з гостей баба – повитуха дарувала «квітку» зі словами: «Даю вам квітку, щоб наша дитина цвіла як квітка», інколи замість «квітки» дарували варені яблука й груші.

Ведучий. До родинних обрядів належить і старовинний звичай пострижин. Інколи пострижини робили відразу по хрестинах, але найчастіше – на перший чи другий рік життя дитини.

Ведучий. Щоб дитина жила в багатстві й достатку її садовили на вивернутий назовні вовною кожух. Найчастіше пострижини здійснював хрещений батько, рідше баба – повитуха чи матір.

Ведучий. Хрещений батько садовив дитину на кожух і ножицями зрізував пучки дитячого волосся навхрест: над чолом, потилицею та з обох боків над вухами.

Ведучий. Зістрижене волосся кидали на воду: «Щоб дитина росла», спалювали: «Хай іде за димом, щоб дитина горя не знала», закопувати під деревом. Якщо це волосся з голови хлопчика, то під грушку: «Щоб був кучерявим», а якщо з голови дівчинки – під вербу: «Щоб коси росли довгими і гарними, як у верби».

Ведучий. Минає час, діти виростають, закохуються. Серед законів природи є головний закон – закон продовження роду. Коли парубок та дівчина, половинки одного цілого, знаходять один одного.

Ведучий. Ось тоді прилітають лелеки, виростає у зимовому саду капуста, відкривається магазин, де продають молодших братів та сестричок.

Ведучий. Саме тоді будинок наповнюється дитячим сміхом, іграшками та радістю. Але перед цим у кожної людини настає момент вибору своєї половини.

(Лунає весела українська музика, на сцену виходять парубки в українському вбранні. Вони розігрують сценку з «Кайдашевої сім'ї»)

1-й парубок: Карпе, а ти кого сватати будеш?

2-й парубок: Посватаю кого трапиться. Це ж не корова, а жінка!

3-й парубок: Сватай Палажку. Кращої від Палажки немає на усе село.

2-й парубок: То сватай сам, коли тобі так треба.

3-й парубок: А у Палажки брови як шнурок. Моргне, ніби вогнем сипне: одна брова варта вола, а другій і ціни немає. А що вже гарна, наче, намальована.

2-й парубок: А тобі що, очі повилазили: у Палажки очі витрішкуваті, як у жаби, а стан кривий, наче в баби.

1-й парубок: То сватай Хіврю. Вона доладна, наче писанка.

2-й парубок: І вже доладна! Ходить так легенько, наче в ступі горох товче, а як говорить, то носом свистить і гундосить!

1-й парубок: То сватай Вівдю! Чим же вона тобі не до вподоби? Говорить тонесенько, мов сопілка грає, а тиха наче ягничка.

2-й парубок: Тиха, як теличка і така безмозга! А я люблю, щоб дівчина була трохи бриклива, щоб мала серце з перцем.

3-й парубок: О, то бери Химку. Ця як брикне, то й перекинешся, аж кісток не збереш.

2-й парубок: Та в Химки очі як в сови, а своїм кирпатим носом вона чує, як у небі млинці печуть, а ноги криві, та як ходить такі викрутаси виробляє.

1-й парубок: То сватай Олену. Вона кругла, як цибулька, повновидна, як повний місяць, а сама дівка здорова, наче тур. Як іде то під нею аж земля стугонить.

2-й парубок: Ото була б гарна дружина! Мордою хоч пацюків бий, сама товста, як бочка, а шия, хоч ярмо надягай.

3-й парубок: Ну то сватай Одарку! Ця тонесенька, мов очеретинка, гнучка станом, як тополя, з личка хоч води напийся, а сама красна, наче вишенька у саду.

2-й парубок: Вже й знайшов красуню: та в неї лице, як тріска, стан, наче копистка, а сама як дошка, а як йде, то кістки торохтять!

1-й парубок: Але ж ти вередливий! То сватай Устину.

2-й парубок: Чи ти здурів? Устина як гляне у вікно, то на це вікно три дні собаки брешуть, а на виду в неї наче сам чорт горох молотив.

3-й парубок: А ось коли я буду вибирати собі дружину, то візьму гарну, як квіточка, червону, як калина в лузі, а тиху, як літечко.

2-й парубок: А мені аби була роботяща та проворна, та щоб трохи куслива, мухи в Спасівку, та щоб серце було з перцем.

1-й парубок: Годі базікати, пішли краще до праці, а то жодна дівчина на нас не гляне.

(Знову лунає весела музика, парубки йдуть)

Ведучий. Так, в усі часи дівчата любили працьовитих хлопців. Та щоб вони там не говорили, останнє слово завжди залишається за дівчиною. Адже для того, щоб дізнатися, чи віддасть кохана йому своє серце, парубок засилав сватів до дівчини.

Ведучий. Зараз сватами називають батьків молодого та молодої. А раніше – наречений обирав собі старостів, один з яких був старший, а другий – молодший.

Ведучий. Старости з хлібом йшли до батьків дівчини і вели переговори про весілля. Переговори обрамлялися поетичними примовками та веселими жартами.

Ведучий. Після того, як досягалася згода, старости з батьками обмінювалися хлібами, батько благословляв дочку, а вона подавала рушники

і хустку нареченому. Старости перев'язували один одного рушниками через праве плече під ліву руку, дякуючи батькам нареченої і самій дівчині за вміння шити – прясти.

Ведучий. Але інколи так траплялося, що молодий отримував не хустку, а гарбуза. Або як тоді любили говорити – «облизав макогін». Через те і старостів засилали лише пізно ввечері, щоб ніхто нічого не взнав про сватання, якщо буде відмова.

Ведучий. Після сватання відбувалися оглядини, або заручини. Молоді сідали за столом на покуті, куди їх заводив староста, тримаючи середину рушника, кінці якого знаходяться в руках молодих. Батьки благословляли дітей.

Ведучий. Після заручин наречений влаштовував останню парубоцьку гулянку, а наречена «дівич-вечір», на якому прощалася зі своїми подругами.

Ведучий. Велике значення мав обряд випікання весільного короваю. Адже по зовнішньому вигляду короваю, можна було взнати про те, як складеться подружнє життя молодих.

Гарний коровай – гарний шлюб;
тріснутий – до розлучення;
викривлений – зла доля.

Ведучий. Випікали коровай перед весіллям, у п'ятницю, в хаті нареченого. Пекли його літні жінки, кожна з яких приносила із собою трохи борошна. Сміялися, жартували і, звичайно, співали:

Засвіти, Боже, із раю
Нашому короваю,
Щоб було виднесенько,
Краями дрібнесенько.

Ведучий. А в цей час дівчата сходилися на останню вечірку «Дівич-вечір», до хати «молодої». Наречена прощалася з подругами, слухала веселі і жалібні пісні, сумувала за дівуванням. Молодій співати в цей вечір не дозволялося.

Ведучий. Але що ж то за молода, без весільного вінка? На «Дівич-вечері» дружки плели весільний вінок для молодої, випрошуючи у батьків благословення.

В долину, дівчина, в долину
По червону калину,
По хрещатий барвінок, –
Молодій на вінок...
Благослови, Боже,
І отець, і мати, –

Будемо вінок зачинати!

Ведучий. Молода просить дружок звити весільний вінок з барвінку, адже зелений барвінок – символ тривалого і палкого кохання.

(Українська народна пісня «Засмутилась вишня в затінку...»)

Ведучий. Дівоча коса. Руса коса до пояса. Викупана в любистку, м'яті, старанно заплетена, прикрашена стрічками та вінком – це перш за все дівоча краса. Скільки в неї було вкладено спочатку материнських турбот, а потім і дівочих...

Ведучий. Коса – це не тільки дівоча краса. Вислів «наруга над косою» стосувався дівочої цнотливості. Легковажна дівчина згідно за традицією, втрачала право носити косу. За давнім звичаєм, збезчещеній дівчині прилюдно відтинали косу, покривали голову чорною хусткою, звідси й назва «покритка». А на Бойківщині покритку навіть били шнурками, змоченими соляній в ропі. На Слобожанщині – обмазували хату й ворота дьогтем.

Ведучий. Українські дівчата, як і дівчата всіх інших слов'янських народів, завжди ходили з непокритою головою – ознака дівочої честі. Заміжня ж жінка завжди ходила з покритою головою, бо «ходити простоволосою» або «світити волоссям», колись вважалося непристойністю. Жінки в Україні не мали ніяких особливих зачісок. Вони звичайно закручували волосся у вузли і накривали голову очіпком.

Ведучий. Тепер я розумію, чому так поетично оспівана дівоча коса у весільному обряді. Адже після весілля молодиця ніколи не зможе любоватися своїми косами на людях. Прощання з косою – це, власне, прощання з дівуванням.

(Сценка «Розплітання коси».

Лунає українська музика)

(На сцену виходить батько, мати, молода, дружки)

Мати. Спасибі вам, дівчата, за честь, що прийшли моїй дитині косу розплітати.

Молода. *(Кланяється батькам).* Спасибі вам, тато й мамо, за те, що мене ростили й добра навчали. А тепер благословіть косу розплести.

Батьки. Благословляємо тебе, доню, щастям, здоров'ям, доброю долею.

Дружка до матері.

Стільця, матінко, стільця,

Золотого крісельця,

Ще й нового кожуха,

Нехай сяде молода.

Усе виконується, спочатку батьки, а потім дівчата розплітають косу. Мати чеше косу.

(Дівчата співають пісню «Половіє жито поміж осокою»)

Ведучий. Не можливо уявити жодного родинного обряду без українського вишитого рушника.

Ведучий. Рушник! Український рушник, оздоблений квітками, зірками, птахами. Скільки він промовляє серцю кожного із нас.

Ведучий. Я знаю, що рушник і нині символізує чистоту почуттів, глибину безмежної любові до дітей, батька, матері, коханого.

Ведучий. Від сивої давнини і до наших днів, у радості і в горі, рушник невід'ємна частина нашого побуту, його можна порівняти з пісню. Без рушника, як і без пісні неможливе народження, одруження, зустріч гостей.

(Пісня «Пісня про рушник», муз. Майбороди, вірші Малишка)

Вихователь. Спасибі вам, люди добрі, за вашу щирість, за участь у нашому вечорі. Сподіваємося, що ви завжди поспішатимете до рідного дому, до своєї родини, до вишитих рушників.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Єрохіна І. Традиційне родинне виховання в українській сім'ї// Рідна школа, 1998– № 7-8, С. 31
2. Українознавство: Посібник /Уклад.: В. Я. Мацюк, В. Г. Пугач. – К.: Зодіак – ЕКО, 1994. – 399 с.
1. Вишневецький О. Сучасне українське виховання. Педагогічні нариси. – Львів, 1996. – 238 с.
2. Костів В. Народно-педагогічні ідеї минулого у формуванні сучасного сім'янина. – Івано-Франківськ, 1996. – 196 с.
3. Стельмахович М. Українська народна педагогіка. – К.: ІЗМН, 1997. – 232 с.
4. Традиції виховання у світовій народній педагогіці / За ред. П. Ігнатенка. – У 2-х ч. – К.-Рівне, 1995. – Ч. 1. – 236 с.; Ч. 2. – 223 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. – К.: «Оберіг», – 1993
6. Сапіга В.К. Українські народні свята та звичаї. – К.: Т-во «Знання України», 1993.
7. Радушинська О. Намисто грудневих свят/ Олена Радушинська // Жінка – 2011, №11. – с.7.
8. Войтович В. Українська міфологія. – К.: Либідь, 2005. – с. 664.

*Година спілкування «Руса коса – дівоча краса»
(дівчата заплітають коси одна одній)*

Найрідніша на світі людина

Тетяна ПРОПИСВІТ,
вихователь гуртожитку
спеціаліст першої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: прищеплювати любов до своєї родини, до Батьківщини. Виховувати почуття відповідальності за свою родину, любов до свого роду, розуміння значимості власних дій.

Форма проведення заходу: літературно-музична композиція.

Обладнання: українські рушники, хліб-сіль, калина, чорнобривці, живі квіти, музичні інструменти, українські національні костюми.

Місце проведення: актові зала гуртожитку.

Вступне слово вихователя.

Любі друзі! Де б Ви не жили: біля високих гір чи синього моря, у місті чи селі – це все зветься єдиним словом – Україна. На Україні проживає наша родина. І на власному досвіді ви переконаєтесь, що нема у світі нічого милішого за рідну землю і рідну неньку.

Тож будемо любити свою Землю, свою родину, своє гніздо, те яке дало вам крила у життя.

(Пісня «Найрідніша на світі людина»)

Найрідніша на світі людина –
Мати – та, що життя нам дала.
Ми для неї завжди є дитина,
Хоч в дитинство й нема вороття.

Приспів:

Мамо, мамо, скільки в слові у цьому святого,
Найдорожчого, того, що нас зігріває в житті?
Скільки житимемо, дякувати будемо Богу,
Що Ви є і що будете з нами завжди.

За тривоги, недоспані ночі
Все життя будемо вдячні ми Вам.
За тепло, за слова ті пророчі,
У дорогу вже сказані нам.
Ми вклоняємось до ніг Вам низенько,

За все те, що зробили для нас.
Ми Вас любимо, цінуємо рідненька,
З нами будьте щодень, повсякчас.

(Пісня «Мати»)

Ідуть роки і ми вже не маленькі,
А ти ще ніжно кажеш: «Діти» нам.
Широкий шлях пройшла ти з нами, ненко,
В дорозі не вклоняючись вітрам.

Ти піклувалася: ну що з нас буде?
Замріявалася часто по ночах.
Ну, а сама виводила нас в люди,
Цвіла надія у ясних очах.

Пройшли роки, змужніли наші крила,
Мов незабудка, юність одцвіла.
А люди кажуть, що твоя в нас сила
В щоденній праці піснею зросла.

Ідуть роки та завжди твої очі
Виспівують ласкаву голубінь.
Вони для нас на світі найдорожчі,
Як зорям в небі, в серці місце їм.

Ведучий 1. У травні, коли природа-мати виряджає свою доню-землю в пишному уборі весняних квітів у дорогу життя, праці і радощів, святкуємо День Матері. В цей день ми з особливою ніжністю висловлюють подяку нашим дорогим матерям.

Ведучий 2. Відзначають День Матері з 1910 р за ініціативою американки з Філадельфії Анни Джарвіч. Після Першої світової війни це свято почали відзначати у Швеції, Норвегії, Данії, Німеччині.

Ведучий 1. Серед української громади День Матері ініціював Союз Українок Канади у 1928 р. Наступного року це свято відзначалось і у Львові, ініціатором якого була редактор тижневика «Жіноча Доля» Олена Кислевська.

Ведучий 2. Відтоді у другу неділю травня День Матері відзначають у світі дуже широко. У 1990 р. свято матері знову повернулось до України.

Ведучий 1. Мабуть немає нічого дорожчого для людини, як рідний дім. Додому повертаємось з далеких доріг, несемо свої радощі, сумніви і печалі.

Саме у рідній домівці черпаємо любов, добро, тепло, ніжність від найдорожчої людини – Матері.

Ведучий 2. З далекої тривалої дороги,
Через печалі й гіркоту розлук
Спішу вклонитись отчому порогу
І доторкнутись материнських рук.
Ти вміла ждати
За те тобі спасибі,
За білі короваї на столі,
В дорогу ти благословляла хлібом
Щоб не цурався рідної землі,
Ділив з людьми і радощі й печалі,
Не спотикався і не відступав.
Щоб рідного батьківського порогу
Ніколи у житті не забував.
Чому мене так вабить рідна хата,
Збадьорює, мов подихом весни?
Бо в хаті тій мене чекає мати
У світлому серпанку сивини.

Ведучий 1. Є у світі слово, перед яким усі народи низько схиляють голови. Це слово – «Мати». Кожна людина і кожний народ мають свої святощі. До цих святощів зараховуємо й пошану до Матері. Вона дала нам життя, виростила і виховала. Скільки теплоти і ніжності відображається у літературних творах, присвячених рідній неньці.

(Віри «Матері»)

Ведучий 2. Мама, ненька, матуся, матінка... Вимовляємо ці слова і квіти швидше розпускають свої пелюстки, сонце яскравіше світить, міцнішають крила пташенят у польоті. Мама – це слово світить нам любов'ю протягом усього життєвого шляху. Нема друга ближчого і ріднішого, ніж мама. Наші радості і печалі, мрії і прагнення – разом з нею. І все розуміє шире материнське серце.

(Пісня «Мамо»)

Ведучий 1. «З букви-краплинки і легенького звуку я одного дня вимовила слово «мама». Мовлене своїми вустами, воно осіяло хату і всіх навколо, як дар Божий. Тільки не дано було мені запам'ятати ту мить, як не згадати того дня, коли над моєю колискою вперше нахилилася Мама. Мама робила мені багато подарунків і серед них – чудова мамина колискова. Саме завдяки колисковій неньки пізнавала я нашу чудову українську мову. Завдяки

маминій колисковій я зрозуміла, що наша мова є наймилозвучнішою, багатою і чарівною».

(Вірш «Українська мова»)

Ведучий 2. Це наша рідна мова! Ця мова зрозуміла всім нам. Бо без мови немає народу. І так само, як у кожної людини є одна мама, так і мова рідна лише одна. Людина може знати дві, три і більше мов, але рідною залишається Материнська мова.

Не смій забути маминої Мови
Нею квітне поле і гудуть діброви.
Можемо призабути запах рути-мяти
Але рідну мову мусиш пам'ятати.

Ведучий 1. Ми – українці – велика родина
Мова і пісня у нас солов'їна.
Квітне в садочках червона калина
Рідна земля для нас всіх – Україна.

(Пісня про Україну)

(Вірш «Рідна мова»)

Ведучий 1. Мати, матінка, матуся! У цьому імені усе: і наша любов, і наша наснага. Від матері починаємось ми. І не важливо, скільки тобі років: 5, 15 чи 50. – мати потрібна всім від раннього дитинства до нашого зіркового часу. Проводжають батьки своїх дітей у далеку дорогу життя. І на згадку про батьківську домівку дарують їм колосся пшениці, гроно калини, грудочку землі, вишитий рушник – як найсвятіші обереги.

(Діалог «Мати – Син»)

Ведучий 2. Скільки спогадів і тепла таїть це магічне слово – «мама». Воно про найближчу, найдобрішу, найкрасивішу, наймилішу людину у світі.

(Пісня «Мама-мамочко»)

Ведучий 2. Богиня-Берегиня... Яке поетичне, яке точне і загадкове наймення! Берегиня – це та, що береже оселю, оберігає нас від невірного кроку, від непрошеного лиха та напасті. «Це ти вчиш мене жити по закону любові і правди. Це ти не даєш мені спіткнутися на щоденних життєвих дорогах, будиш в мені совість, вчиш добру. І я стаю на коліна перед твоєю материнською любов'ю і добротою, мудрістю і мужністю твоєю».

(Вірш «Лист до матері»)

(Пісня «Мама»)

Ведучий 1. Народна мудрість говорить – три нещастя є в людині: лихі діти, старість і смерть.

Старість – невідворотна, смерть – невблаганна: перед цими нещастями ніхто не в змозі зачинити двері свого дому. А від лихих дітей, як від вогню,

дім застерегти можна. І залежить це не тільки від батьків наших, але і від нас самих. Видатний педагог Сухомлинський стверджує: *«Бути добрими дітьми означає не допустити, щоб старість батька й матері була отруєна вашими поганими вчинками. Вмійте відчувати найважчі душевні муки батька й матері, їхня хвороба – ваша біда і вина».*

Пам'ятаймо, що ранню старість і хвороби батькам приносять не тільки праця, втома, а й сердечні хвилювання, байдужість сина чи доньки. Якщо так трапилось, що ви завинили перед своїми батьками, не втрачайте час, підійдіть до них, поцілуйте, попросіть вибачення і вам відразу стане легше на душі, а на батьківських обличчях знов засяє посмішка.

(Пісня «Родина»)

(Вірш (без оголошення))

Ведучий 2. Для нас батько такий же дорогий, як і мама. Тому і приклад батька, слово батька, згадка про батька змалку вкарбовується в пам'яті людини і зберігається до кінця її життя.

Народні прислів'я говорять:

- ❖ Своя хата – своя стріха, свій батько – своя втіха.
- ❖ Таткова хата усім багата.
- ❖ Отець по-батьківськи поб'є, по-батьківськи і помилує.
- ❖ І мій батько такий мався, і я в нього вдався.
- ❖ Умій батькувати, умій і годувати.
- ❖ Все купиш, лише мами й тата – Ні.

Вислів-порада:

- ❖ Не лізь поперед батька в пекло.
- ❖ Добре тому, хто має батька, бо в батька найтепліша хата.

Кожен батько хоче мати добрих спадкоємців: *«Добрий батько не хоче лихого сина».*

Батькове слово повчало, об'єднувало і утверджувало моральні устої. Чи не від того увійшов у повсякденне життя вислів: *«Хоч батько і скупий на слово, але воно є законом».* І не випадково у народі кажуть: *«Не навчив батько, не навчить і дядько».*

(Пісня «Батько»)

Ведучий 1. Матінка-природа щедро нагородила Матір великою любов'ю до дітей не тільки для того, аби вона гарно плекала своє дитя, а й для того, щоб під її впливом, як під сонячним теплом, пробуджувати в дитині почуття любові, яку вона потім буде випромінювати у ставленні до всього гарного і благородного на Землі, а виріши і одружившись, передаватиме цю любов нащадкам.

У нашому гуртожитку проживають молоді дівчата, які нещодавно стали матусями. Саме в ваших муках з'явилося нове життя. Це ваші безсонні ночі виховують з беспорядних крикунів старанних хлопчиків і дівчаток. Великих вам успіхів у навчанні, і терпіння у вихованні малюків.

І саме для вас, молоді матусі, наші щирі побажання і квіти, запрошуємо на сцену студентів:

(Пісні «Про Мамая», «Красная смородина»)

Ведучий 2. Рідна домівка...тут нас навчали глибше пізнавати своє коріння, давали усвідомлення того, що людей слід цінувати за їх доброту, за працю, за ласку. За пісню, бо тут нам прививали любов до Батьківщини, батьківського порогу, калини під вікном і лелечиноного гнізда на хаті, бо тут нам вливали в душу віру, щедрість і милосердя. І ми зрозуміли, що все це треба утримувати і примножувати. Треба уміти віддавати більше, ніж брати, уміти вислухати, перш ніж відвернутись, уміти досягати, ніж просити. Рідна оселя... у ній – корінь роду твого, щось одвічне, як життя, і святе, як мамина пісня.

Одна Батьківщина, і двох не буває,
Місця, де родилися, завжди святі,
Хто рідну оселю свою забуває,
Той долі не знайде в житті.

(Вірш «Спіши до матері»).

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Шануймо матерів. Позакласний час. – 2017 – №4 – с.10-11.
2. Матвіїв Т. Сценарій виховної години до Дня матері [Текст] Теодор Матвіїв / Виховна робота в навчальних закладах – 2010. Вип. 14. – с.216-247.
3. Носенко В. Мамина калина, татова верба [Текст]. В. Носенко Українська мова і література в школах України. – 2017 – № 5. – с.30.

Літературно-музична композиція «Найрідніша на світі людина»

Сердечні пристрасті й розчарування Кобзаря

Тетяна ПРОПИСВІТ,
вихователь гуртожитку
спеціаліст першої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: знайомити студентів з біографією Т.Г Шевченка. Виховувати та прищеплювати любов до рідної мови, поезії та творчості Великого Кобзаря.

Форма проведення заходу: літературно-поетичний вечір.

Обладнання: портрет Т.Г. Шевченка, плакати-ілюстрації, українські рушники, фонограми пісень, українські костюми.

Місце проведення: актовий зал гуртожитку.

Вступне слово вихователя.

Доброго дня, шановні студенти, гості!

Сьогодні ми проводимо літературно-творчий вечір з теми: «Сердечні пристрасті й розчарування Кобзаря».

Ми переглянемо цікаві сторінки життєвого шляху нашого Кобзаря, його захоплення, пристрасті та ознайомимось з музами Тараса Шевченка.

Будемо слухати вірші, українські пісні на слова Т.Г. Шевченка у виконанні студентів.

Ведучий 1. Мало кому в коханні так не щастило, як Тарасу Шевченку. Маючи унікальні таланти, гострий розум, товариську вдачу, привабливу зовнішність, він, здавалось би, був приречений на успіх у жінок. Натура творча і вразлива, Кобзар часто закохувався. І в нього закохувалися. Та особисте життя у великого українця так і не склалося. Не судилося Тарасові Шевченку продовжити свій родовід у наступних поколіннях.

Ведучий 2. Першим коханням юного Тараса була сусідка-ровесниця Оксана Коваленко. Кучерява Оксана і Тарас ще маленькими дітьми в купі гралися, а потім одне одного й покохали. Матері не раз жартували про майбутнє одруження своїх мазунчиків.

Ведучий 1. Але невблаганна смерть забрала у Шевченка спочатку неньку, а згодом і батька. У важкі хвилини самотності Оксана не раз витирала сльози сироті.

Хлопець читає вірш.

Мені тринадцятий минало.

Я пас ягнята за селом.

Чи то так сонечко сіяло,
Чи так мені чого було?
Мені так любо, любо стало,
Неначе в Бога...
Уже покликали до паю,
А я собі у бур'яні
Молюся Богу... І не знаю,
Чого маленькому мені
Тоді так приязно молилось,
Чого так весело було.
Господнє небо, і село,
Ягня, здається, веселилось!
І сонце гріло, не пекло!
Та недовго сонце гріло,
Недовго молилось...
Запекло, почервоніло
І рай запалило.
Мов прокинувся, дивлюся:
Село почорніло,
Боже небо голубеє
І те помарніло.
Поглянув я на ягнята –
Не мої ягнята!
Обернувся я на хати –
Нема в мене хати!
Не дав мені Бог нічого!..
І хлинули сльози,
Тяжкі сльози!.. А дівчина
При самій дорозі
Недалеко коло мене
Плоскінь вибирала,
Та й почувла, що я плачу.
Прийшла, привітала,
Утирала мої сльози
І поцілувала...
Неначе сонце засіяло,
Неначе все на світі стало
Моє... лани, гаї, сади!..
І ми, жартуючи, погнали

Чужі ягнята до води.

Ведучий 2. Після довгої перерви Шевченко побував у різних місцях і довідався, що Оксанку звів прибузда-москаль, вона мала від нього дитину, а потім, покинута ним, збожеволіла. Це шокувало поета.

Дівчина читає вірш.

*Ми вкупочці колись росли,
Маленькими собі любились.
А матері на нас дивились
Та говорили, що колись
Одружимо їх. Не вгадали.
Старі заранне повмирали,
А ми малими розійшлись
Та вже й не сходились ніколи.
Мене по волі і неволі
Носило всюди. Принесло
На старість ледве і додому.
Веселе колись село
Чомусь тепер мені, старому,
Здавалось темним і німим,
Таким, як я тепер, старим.
... – Чи жива
Ота Оксаночка? – питаю
У брата тихо я. – Яка?
Ота маленька, кучерява,
Що з нами гралася колись.
Чого ж ти, брате, зажурився?
– Я не журюсь. Помандрувала
Ота Оксаночка в поход
За москалями та й пропала.
Вернулась, правда, через год,
Та що з того. З байстрям вернулась,
Острижена.*

Ведучий 1. Неймовірний. Просто містичний збіг трапився в літературі й у житті. Після опублікування «Катерини» Шевченко дізнався, що описав, по суті, долю своєї першої пасії.

Дівчина читає уривок з поеми.

*Кохайтеся, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люди,*

*Роблять лихо з вами.
Москаль любить жартуючи,
Жартуючи кине;
Піде в свою Московщину,
А дівчина гине...
Якби сама, ще б нічого,
А то й стара мати,
Що привела на світ Божий,
Мусить погибати.
Серце в'яне співаючи,
Коли знає, за що;
Люди серця не побачать,
А скажуть – ледащо!
Кохайтеся ж, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люди,
Знущаються вами.*

Ведучий 2. У середині жовтня 1843 року Тарас Шевченко, вже відомий на той час поет і маляр, завітав до Яготина робити копію портрета князя Миколи Рєпніна.

Ведучий 1. Це був шляхетний рід українських вельмож. Княгиня Рєпніна доводилася онучкою самому гетьману Кирилу Розумовському. Їхня донька, 35-річна княжна Варвара, була надзвичайно доброю і щирою дівчиною. Деспотична мати не дозволила їй побратися з князевим ад'ютантом, у якого вона колись закохалась. Ця сердечна рана надломилася її особисте життя.

Ведучий 2. З'явившись у Яготині, Шевченко став душею цілого товариства, що складалося переважно з дам. Зачарована прибульцем, княжна відчула, що 30-річний Тарас – обранець її серця.

Дівчина (у ролі Варвари Рєпніної). Коли б я бачила з його боку любов, то, може, відповіла йому пристрасно, бо його не можна було не любити. Я написала повість свого життя і дала подивитись Шевченку. Поміж сторінками виразно читалося освідчення в коханні. Я бачила, що вразила його, але не вдячності я чекала, а чогось більшого.

Ведучий 2. Шевченко свідомо не дав розгорітися цій пристрасі, розуміючи безперспективність таких стосунків.

*Нащо мені женитися?
Нащо мені братись?
Будуть з мене, молодого,*

*Козаки сміятись.
Оженився, вони скажуть,
Голодний і голий,
Занапастив, нерозумний,
Молодую волю.
Воно й правда. Що ж діяти?
Навчіть мене, люди,
Іти хіба до вас в найми?
Чи до ладу буде?
Ні, не буду чужі воли
Пастити, заганяти;
Не буду я в чужій хаті
Тещу поважати.*

Ведучий 1. Варвара з туги захворіла і вісім днів нічого не їла. Аристократична родина виключала можливість шлюбу колишнього кріпака із спадкоємицею роду Репніних-Волконських. Варвара Репніна в подальшому так і не вийшла заміж. Відраду для себе знаходила в релігії.

Читець.

*Якби з ким сісти хліба з'їсти,
Промовить слово, то воно б,
Хоч і як-небудь на сім світі,
А все б таки якимось жилось.
Та ба! Нема з ким. Світ широкий,
Людей чимало на землі...
А доведеться самотнім
В холодній хаті кривобокій
Або під тином простягтись.
Або... Ні. Треба одружитись,
Хоча б на чортовій сестрі!
Бо доведеться одуріть
В самотині. Пшениця, жито
На добрім сіялись лану,
А люди так собі пожнуть
І скажуть: – Десь його убито,
Сердешного, на чужині... –
О горе, горенько мені!*

Ведучий 2. Під час перебування у рідному селі в 1843 році сподобалася поетові донька отця Григорія Кошиця – Федося. Ще дитиною Тарас у панотця наймитував. Коли ж 26 вересня 1845 р. Шевченко приїхав у

Кирилівку на храм, то симпатії до молоденької попівни у нього поглибилися і він до неї посватався. Батьки не захотіли віддавати доньку за свого колишнього наймитчука, хоча поет їй подобався. Бідна дівчина так важко переживала своє нещастя, що згодом збожеволіла.

Читець.

*Не женися на багатій,
Бо вижене з хати,
Не женися на убогій,
Бо не будеш спати.
Оженись на вольній волі,
На козацькій долі,
Яка буде, така й буде,
Чи гола, то й гола.
Та ніхто не докучає
І не розважає –
Чого болить і де болить,
Ніхто не питає.
Удвох, кажуть, і плакати
Мов легше неначе;
Не потурай: легше плакати,
Як ніхто не бачить.*

Ведучий 2. 30 червня 1843 року, перебуваючи в с. Мойсівці на бенкеті в Т.Г. Волховської, Шевченко знайомиться з Ганною Закревською – дружиною поміщика Платона Закревського, одного з власників села Березова Рудка на Полтавщині. Шевченко потім неодноразово приїздив до маєтку Закревських. Шевченко писав портрети Ганни і Платона. Він був закоханий у «Ганну вродливу» і присвятив їй цілу низку віршів.

Читець.

*Ой сяду я під хатою,
На улицю гляну,
Як-то тії дівчаточка
Без своєї Ганни,
Без моєї Ганнусеньки
У хрещика грають.
І граються невесело,
І не так співають
Дівчаточка. А моєї
Голубки немає.
У свекрухи десь воркує,*

Мене виглядає.

Читець.

*Якби зострілися ми знову,
Чи ти злякалася б, чи ні?
Яке є тихеє ти слово
Тоді б промовила мені?
Ніякого. І не пізнала б.
А може б, потім нагадала,
Сказавши: снилося дурній.
А я зрадів би, моє диво!
Моя ти доле чорнобрива!
Якби побачив, нагадав
Веселеє та молодеє
Колишнє лишенько лихеє.
Я зарідав би, зарідав!
І помоливсь, що не правдивим,
А сном лукавим розійшлось,
Слізьми-водою розлилось
Колишнєє святеє диво!*

У 1861 р. О.С. Афанасьєв-Чужбинський записав у своїх спогадах про такий факт.

«Завлекся було на коротке время он (Шевченко) одной известной красавицей, которая кружила головы всем, кто попадал в заколдованный круг ее. Увлечение было сильное. Шевченко не на шутку задумывался, рисовал ее головку и несколько раз сочинял стихи. Скоро, однако же, он разочаровался относительно красавицы. Пригласила она его как-то утром прочесть ей одну поэму и сказала, что у нее никого не будет, что она желала бы одна насладиться чтением. Тарас Григорьевич исполнил ее желание.

Но какая же встретила его картина? В уютной гостиной красавица сидела на диване, окруженная студентом, гусаром и толстейшим генералом – тремя своим обожателями и искусно маневрировала по-своему, обманывая всех троих, то лаская поочередно надеждой, то приводя в отчаяние. Поэт смутился, и как прелестная хозяйка ни атаковала его любезностью, он ушел с твердым намерением никогда не посещать красавицы, – и сдержал свое слово...»

Читець.

*Не журюсь я, а не спиться
Часом до півночі,
Усе світять ті блискучі*

*Твої чорні очі.
Мов говорять тихесенько:
«Хоч, небоже, раю?
Він у мене тут, у серці».
А серця немає,
Й не було його ніколи,
Тільки шматок м'яса...
Нащо ж хороше і пишно
Так ти розцвілася?
Не журюсь я, а не спиться
Часом і до світа,
Усе думка побиває,
Як би ж так прожити,
Щоб ніколи такі очі
Серця не вразили.*

Ведучий 2. Під час 10-річної солдатчини у Тараса Шевченка зав'язався платонічний роман із жінкою коменданта форту Агатою Усковою. Вона була молода, може, й не така вже красуня, але приваблива і жіночна.

Шевченко мало не щодня обідав в Ускових, і єдиною його розвагою були часті прогулянки з Агатою за фортом.

«Ця найпрекрасніша жінка для мене – справжня благодать Божа. – писав він друзям. – Я покохав її високою чистою любов'ю».

Читець.

*Ми заспівали, розійшлись
Без сльоз і без розмови.
Чи зійдемося ж знову?
Чи заспіваємо коли?
А може, й те... Та де? Якими?
І заспіваємо яку?
Не тут, і певне, не такими!
І заспіваєм не таку!
І тут невесело співали,
Бо й тут невесело було,
Та все-таки якось жилось,
Принаймні вкупі сумували,
Згадавши той веселий край,
І Дніпр той дужий, крутогорий,
І молодестєє горе!
І молодий той грішний рай!*

Ведучий 2. Але невдовзі стосунки між ними зіпсувались. Лікар Нікольський почав докучати пані Агаті глузуванням з приводу її спільних прогулянок із Шевченком. Вона перестала виходити на ці зустрічі, і це поета образило. «Картярка, нічого більше», так охарактеризував він у листі колишню свою «благодать Божу». Платонічний роман скінчився.

Ведучий 1. Повертаючись із заслання, Т.Шевченко зупинився в Нижньому Новгороді. Навідавши Щепкіна, поет знайомиться з 15-річною акторкою Катею Піуною, яка мала неабиякий талант. Повна життя й молодих сил, вона полонила уяву 44-річного поета.

Ведучий 2. Він намагався зустрітись з нею частіше, ввів її в коло своїх заможних і впливових знайомих. Натомість Піунова та її батьки спритно використовували захоплення поета. У мріях Шевченко бачив уже дівчину великою акторкою. Написав театральну рецензію про бенефіс Піунової, у якій було кілька слушних порад. Але молоденька кокетка образилася.

Ведучий 1. 30 січня 1858 р. Шевченко їй освідчився і зробив формальну пропозицію батькам. Але зі згодою дівчина зволикала. Чекала позитивної відповіді з Харкова. Коли ж контракт був підписаний і посередництво поета стало непотрібним, Шевченкові повідомили, що в Каті є наречений – аптекар Фус.

Ведучий 2. «Погань пані Піунова! Від голови до п'ят погань!» – такою була реакція обуреного митця.

В останні роки Шевченка охопила туга за родинним теплом, жіночою ласкою й опікою. «Оженіть, будьте ласкаві, – писав він своїм друзям в Україну. – а то так і пропаду бурлакою на чужині». Поет мріяв про влаштування власного гнізда над Дніпром та господиню – друга у хаті, близьку й віддану дружину.

Ведучий 1. Несподівано для всіх Шевченко захотів одружитися із Харитою Довгополенко, гарненькою дівчиною-кріпачкою, що була служницею у троюрідного брата Варфоломія.

Ведучий 2. Від вересня 1859 р. до кінця червня 1860 р. поет довідувався у листах, чи вона піде за нього, просив її намовляти. Брат відмовчувався. А згодом відповів, що Харита стала грубіянкою, без спросу шляється, завела роман з писарем. Таким чином поета хотіли переконати в необачності такого шлюбу. «Шкода, а мені лучної жінки і не треба», – сумовито погодився поет.

З Тарновською Надією Шевченко познайомився 1843 р. в с. Качанівка, дарував їй вірші й малюнки. Надія – сестра поміщика Тарновського В.В., українського громадського діяча.

Шевченко називав Тарновську кумою, бо 1845 р. в с. Потік на Київщині разом з нею хрестив дитину в дяка. Надія подобалася поетові, але вона ніяких надій не подавала.

Шевченко подарував їй «Кобзар» з написом: «Моїй любій єдиній кумасі Надєжді Васи́лівні Тарновській – кум Т. Шевченко».

Читець читає вірш «Н.Т.».

*Великомученице кумо!
Дурна єси та нерозумна!
В раю веселому зросла,
Рожевим цвітом процвіла
І раю красною не зріла,
Не бачила, бо не хотіла
Поглянути на божий день,
На ясний світ животворящий!
Сліпа була єси, незряща,
Недвигла серцем; спала день
І спала ніч. А кругом тебе
Творилося, росло, цвіло,
І процвітало, і на небо
Хвалу творителю несло.
А ти, кумасю, спала, спала,
Пишалася, та діувала,
Та ждала, ждала жениха,
Та ціломудрієхранила,
Та страх боялася гріха
Прелюбодійного. А сила
Сатурновя іде та йде,
І гріх той праведний плете,
У сиві коси заплітай,
А ти ніби недобачаєш:
Дівуєш, молишся, та спиш,
Та матір божію гнівиш
Своїм смиренієм лукавим.
Прокинься, кумо, пробудись
Та кругом себе подивись,
Начхай на ту дівочу славу
Та щирим серцем, нелукаво
Хоть раз, сердего, соблуди.*

Ведучий 1. Усе сильніше Шевченка захоплює бажання одружитися: «Чи сяк. Чи так, а я повинен одружитися, а то проклята нудьга скине мене зі світа».

Ведучий 2. Коли Шевченко посватався до покоївки-кріпачки Ликери Полусмак, яка служила в Петербурзі в українських поміщиків. Друзі були шоковані. Такий нерівний шлюб засуджували усі, але поет лишався невмолимим. Коли вже наближалось весілля, настала розв'язка: несподівано прийшовши додому, Шевченко застав Ликеру в обіймах вчителя.

Ведучий 1. Розрив стосунків з Ликерою загострив хворобу Шевченка. Біль у грудях, на який все частіше жалівся поет, поєднався з душевним болем. Реальною була мрія Шевченка визволити Ликеру від кріпосного рабства, проте нездійсненною – зробити вільною її рабську душу.

Ведучий 2. І все ж багато років потому вже старою Ликера приїхала з Петербурга до Канева. Мабуть, щоб замолити гріхи юності, вона до кінця свого життя доглядала за могилою Кобзаря і була похована біля Тарасової гори.

Ведучий 1. Дуже рано пішов Шевченко із життя. А уподобане ним місце на березі Дніпра назавжди залишиться пристанищем його душі.

І дивитися на цей світ він завжди буде закоханими очима.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

11. Шевченко Т.Г. «Кобзар». Київ. Видавництво художньої літератури, 1987 р. Шевченко Т.Г. ш 37 Кобзар / Вступ. ст. О. Гончара. Приміт. Л. Кодацької – К.: Дніпро, 1987. – 639 с.,
12. Ісаєнко І.В. Ми тебе не забудемо Тарасе [Текст]. Позакласний час – 2026 - №2. – с. 15-18.
13. Калавур М. На перехресті музи-долі. Літературно-музична композиція за творчістю Тараса Шевченка. – Дивослово. – 2001. - № 5 – с.47.

Адріївські вечорниці

НІНА МИХАЙЛИЧЕНКО,
вихователь гуртожитку
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: познайомити студентів з давнім народним звичаєм проводити вечорниці та обрядами ворожіння й кусання калити.

Виховувати у студентів інтерес до вивчення минулого рідного краю, повагу та любов до традицій української пісні, прагнення берегти звичаї та обряди. Розвивати творчі акторські здібності студентів.

Форма проведення заходу: I частина – театралізоване дійство у фольклорному стилі; II частина – пригощання гостей варениками.

Обладнання: українська піч, вишиті рушники, ткані доріжки, глиняний посуд та макітра, рогач. Вареники з сиром, капустою, картоплею. Студенти в українських костюмах.

Місце проведення: актова зала гуртожитку.

Вступне слово вихователя. Україна. Золота, чарівна сторона. З давніх-давен славиться величними традиціями і святами. Одним із свят, яке завжди відзначали наші батьки, діди, прадіди, було велике зимове свято, особливо для молоді, день Андрія. Це свято відзначається 13 грудня. Раніше, в цей день, молодь збиралася на вечорниці, щоб повеселитися, потанцювати, а дівчата – ще й поворожити на свою долю. Отож, шановні гості, давайте завітаємо до однієї з українських хат, де на нас уже чекають добра господиня і весела молодь.

(Святково прибрана хата. Біля столу лущить квасоллю бабуся.

Наспівує пісню «Була мене мати. Заходить онука.»

Онука. Що це ти бабусю співаєш, згадала як дівкою була?

Бабуся. Ото тільки спомини й залишились. А ти далеко зібралась, така гарна?

Онука. Підемо з дівчатами на вечірку.

Бабуся. Що ті ваші вечірки... От раніше, молодь збиралась на вечорниці: співали, танцювали, варили вареники. Словом – веселились від душі!

Онука. Бабусю, а давай проведемо вечорниці у нашій хаті!

Бабуся. Ти, Яно більше нічого розумнішого придумати не могла?

Онука. Ну, будь ласка, бабусечко!

Бабуся. Пізно вже, та й роботи в мене багато – он, квасоля ще не лущена.

Онука. А що ж тоді з гостями робити? Дивись скільки зібралось. *(Звертається до гостей.)* Дорогі гості, давайте разом попросимо бабусю провести вечорниці в нашій світлиці. **Голоси.** Просимо, дозвольте...

Онука. А за квасолю не хвилюйся, ми тобі її швиденько полуцимо.

Бабуся. Коли так, то я згодна. Телефонуй своїм дівчатам, нехай приходять. А я покличу куму Олену і Вікторію, вони мені допоможуть.

Онука *(телефонує).* Аня, збирай всіх дівчат і приходьте до мене на вечорниці. Так, тобі не почулося, на вечорниці! Буде круто! Дрес-код – вишиванка. Тільки довго не чухайтесь! *(до бабусі)* Я пішла також переодягнуся.

Бабуся. Іди, іди, а я тим часом приберуся. Добре що сорочку вишила.

(Заходить кума Олена)

1-кума. Добрий вечір, в вашій хаті!

Бабуся. І вам доброго здоров'я.

1-кума. А я наче знала, калиту спекла. А що, дівчат ще немає? *(Передає калиту господині).*

Бабуся. Та щось довго чепуряться. Ох і калита в тебе, Олена, вдала вийшла: рум'яна, запашна, наче з мого дівування.

1-кума. Е-е, коли ми дівували, ото тоді і вечорниці були: і вареників ліпили три сотні, і пиріжків пекли на два села...

Бабуся. А хлопці які були... Що не кажи, а світ перемінівся...

(Заходять дівчата)

1-дівчина. Добрий вечір! Чули ми, щотут на вечорницях можна побувати!

Бабуся. Ласкаво просимо, ой які ж ви гарні! Де ж таке вбрання знайшли?

2-дівчина. А вбрання ми по інтернету купували!

Бабуся. По інтернету? Аж смішно. Ми раніше собі самі вишивали.

3-дівчина. А що, ми перші? Де всі інші дівчата?

Бабуся. Та може батьки на вечорниці не відпускають?

1-кума. Оце ти вже точно, кумасю, насмішила. Сучасну молодь хіба що інтернет може затримати. Я й пісню таку чула. Дівчата, а ну ж заспівайте.

(Пісня «Інстаграм»)

(Під час пісні заходить онука)

Онука. А що це за такий красивий пиріг?

Бабуся. Це тітка Олена принесла – калита називається.

Онука. Тітко Олено, розкажіть нам як калита випікається, і що вона означає?

1-кума. *Калита* – це *круглий корж*, що символізує *сонце*. Раніше калиту випікали дівчата на вечорницях. Тісто місили по черзі – від найстаршої до наймолодшої дівчини. Щоб смачнішою була калита – добавляли мед, горіхи та мак. Прикрашали калиту промінчиками і зубчиками.

4-дівчина. А можна нам калиту скуштувати?

1-кума. Ні, дівчата, яке ж поїдання калити без хлопців. Ви їх запросили на вечорниці?

(Чути гавкіт собак)

Бабуся. А ось, мабуть, і хлопці.

(Заходять дівчата)

5-дівчина. Доброго вечора усім, ми нічого не прогавили?

Бабуся. Доброго. Вас що дівчата, також Інстаграм затримав?

6-дівчина. Та ні, ми щойно ворожили.

Дівчата. Ну то і як? Що?

5-дівчина. А ось як. Піймала я у курнику півня і курицю. Зв'язала їм хвости, а щоб не кричали, накрила решетом. Бачимо, мовчать, то ми їх і випустили. У дівчат куриця перетягнула – значить вони будуть верховодити чоловіками. А у мене, ви уявляєте, півень перетягнув – значить чоловік буде мною керувати. Ні, ну ви це можете уявити? *(всі сміються)*

Онука. Бабусю, а раніше дівчата ворожили на вечорницях?

Бабуся. Ворожили, і на вечорницях, і вдома. Період ворожіння починався від дня Святої Катерини – 7 грудня і продовжувався аж до Водохреща – 19 січня.

Дівчата. Тітко, а чи можете і нам поворожити?

Бабуся. А чого ж, можу. Неси Карино хліб, папір, кільце, люстерко, гроші, цвях і ложку. *(розкладає)* Дівчата, не підглядайте.

6-дівчина. А мені бабуся розповідала, що раніше дівчата виходили на перехрестя і запитували першого зустрічного: «Дядьку, дядьку, як вас звуть?» Він називав своє ім'я, а дівчина знала, що так зватимуть її судженого.

4-дівчина. А якщо зустрінеш Галю? *(всі сміються)*

Бабуся. Дівчата, досить вам сміятися, ідіть буду ворожити вам на судженого. *(Беруть миски по черзі)*

1-дівчина. А мені – шматочок хліба попався!

Бабуся. Житимеш в достатку. Працьовитий в тебе чоловік буде.

2-дівчина. А мені – люстерко!

Бабуся. В тебе чоловік буде красивий, всі жінки на нього задивлятимуться. А він крім тебе бачити нікого не буде.

3-дівчина. А мені попався цвях.

Бабуся. Буде в тебе чоловік майстром на всі руки. І дома всю роботу переробить, ще й сусідам допоможе.

4-дівчина. Дівчата, дивіться, а в мене ложка!

Бабуся. О, а твій поїсти любитиме. Тільки ти не хвилюйся, він і готувати буде, смачно. Мабуть кухарем працюватиме.

5-дівчина. Гроші, гроші в мене!

Бабуся. За багатого заміж вийдеш. Будеш як сир в маслі кататися. Може за депутата...

6-дівчина. А в мене кільце.

Бабуся. Твоїй мамі гроші збирати треба на весілля, бо скоро заміж вийдеш.

7-дівчина. А мені – шматок паперу!

Бабуся. Тобі розумний попадеться, може професором буде. Отож і ти вчися, щоб соромно перед чоловіком не було.

1-кума. Дівчата, а я знаю, як дізнатися ім'я свого судженого.

Дівчата. А як? Розкажіть.

1-кума. Напишемо на папірцях імена хлопців, закріпимо по краю великої миски з водою. Маленькі свічки ставимо у шкарлупи від волоського горіха. Запам'ятайте кожна свою. Тепер запалюємо свічки і відправляємо наші імпровізовані кораблики у плавання. До якого папірця підпливе свічка, так і буде звати вашого чоловіка.

*(Дівчата виконують пісню групи «ВІАГра» «Ой говорила чиста вода»,
ворожать на свічках)*

Онука. Дівчата, а я знаю, як погадати на чобіток. Тільки треба на вулицю вийти. *(Вибігають)*

Бабуся. Куди роздягнуті побігли? На вулиці ж мороз.

1-кума. Не померзнуть, їх кохання гріє.

Бабуся. Аню, а ти чого не пішла?

5-дівчина. Я своє щастя в обличчя знаю – чого його мерзнути.

Онука. Ну що, запам'ятали слова? Я перша.

Чобіточку, мій новенький,
Теплий, теплий і гарненький,
Вкажи халявкою дорогу,
Хто посланий мені від Бога.

4-дівчина. Лети, впади та не розбийся,
І з вулицями розберися,

Й минувши вуличку Івана,
Вкажи на вулицю Степана.

6-дівчина. А я свій кину аж під хмари
Хай розшукає мою пару.

3-дівчина. Нема чобіт, то що робити?
У мене валянки підшиті
Кину просто навмання,
Нехай долю доганя.

5-дівчина. Кидає, а потім каже:
О добре чую, впав
Аби в снігу десь не пропав.

Онука. А тепер ходімо та подивимось, куди наші халяви нас поведуть.

2-дівчина. Не доторкайтесь до чужого чобота.

3-дівчина. О, мій направився на Іванову вулицю.

7-дівчина. А мій на Київ показує!

Онука. Дівчата дивіться, дивіться, а мій, здається, –на Париж!

3-дівчина. А на Мальдіви не хочеш?

6-дівчина. А я так і знала, що мій чобіт буде дивиться в сторону гуртожитку.

4-дівчина. А де мій чобіт? Оце доворожилася, що й боса залишилася.

Дівчата. Давайте разом пошукаємо. *(Шукають)*
(Заходить хлопець)

Хлопець. Добрий вечір, дівчата! А що це ви тут шукаєте?

Онука. Вчорашній день. А ти куди йдеш серед ночі?

Хлопець. Та інтернет закінчився, піду карточку куплю. А ви чого всі у вишиванках, День Незалежності святкуєте?

Онука. Дуже смішно.

(Виходить дівчина, шкутильгає)

Хлопець. О, Дашо, а ти чого шкутильгаєш?

4-дівчина. Та чобіт намуляв п'яту.

Хлопець. А я бачив, як він помуляв в сторону Молодіжного.

4-дівчина. Давно?

Хлопець. Зовсім недавно.

4-дівчина. Із ким же він помуляв?

Хлопець. А це вже секрет. От затанцюєте, тоді скажу.

(Танок)

Онука. Слухай Олексію, забий на той інтернет. Краще бери хлопців і приходьте до нас на вечорниці.

Хлопець. Куди, куди?

Онука. На вечірку. Буде весело.

Хлопець. А поїсти на халяву можна?

Онука. І поїсти, і попоти.

Хлопець. А чого б і ні, піду по хлопців.

Онука. Тільки у нас дрес-код – вишиванка.

Хлопець. О-кей.

(Дівчата заходять до хати)

Бабуся. Ну що дівчата, підказали вам чобітки звідки свою долю виглядати?

3-дівчина. А що робити, коли чобіт показує в одну сторону, а очі дивляться в іншу?

Бабуся. Тоді треба обирати серцем, дівчата.

(Чути гавкіт собак)

5-дівчина: А оце вже точно хлопці йдуть.

(Заходять хлопці)

Хлопці. Доброго вечора.

Бабуся. І вам доброго здоров'я.

1-хлопець. Пустіть до хати, бо так ноги померзли, що аж їсти хочеться.

Бабуся. А чого ж пустимо, тільки спочатку відгадайте наші загадки:

Сидить дівчина в коморі, а коса її на дворі.

Маленьке, сіреньке, по полю гуляє, на зиму нірку собі шукає.

Онука. Бабусю, твої загадки занадто прості, хай наші спробують відгадати.

2-дівчина. Що потрібно робити взимку, щоб не захворіти?

3-дівчина. Що таке природний відбір?

4-дівчина. Що потрібно подарувати хлопцеві на Новий рік, щоб він запам'ятав його на все життя?

(Хлопці звертаються за допомогою до залу)

1-кума. Годі вам уже дівчата хлопців на порозі тримати. А то розвернуться і підуть. А які ж вечорниці без хлопців?

Бабуся. Проходьте до нашої світлиці.

1-хлопець*(підходить до столу)*. Щось на столі пусто. Варили з ранку до вечора – а їсти нічого. А це що? Пиріг?

7-дівчина. Не для Гриця паляниця.

1-хлопець. Так ви ж самі запросили нас на вареники.

6-дівчина. У нас сім п'ятниць на неділю – ми передумали.

Онука. І, взагалі, звідки ви взяли, що на вечорницях будуть вареники?

4-хлопець. Бо ворота в тісті, от ми й подумали, що ви тут пиріжки смажите, вареники ліпите...

5-дівчина. А губозакаточну машинку не хочеш?

Бабуся. Не набридло прирікатися, краще пісню про вареники заспівайте.

(Пісня «А мій милий вареничків хоче»)

(Заходить кума з варениками)

2-кума. Доброго вечора вашій хаті.

Всі. Доброго, доброго.

2-кума. А ось і варенички смачні. Тільки зварила.

2-хлопець. Дякуємо, тітко, ви врятували нас від голодної смерті.

3-хлопець. Бо від дівчат і снігу взимку не діждешся.

2-кума. А як же без вареників на вечорницях! Вареники – це давня ритуальна страва українців ще, певно, з трипільських часів. Споживаючи вареники, людина відновлювала сили, особливо, коли місяць у повні. Вареники традиційно ототожнюють з Місяцем, бо вони схожі на нього за формою і використовувалися нашими пращурами як жертвна їжа, присвячена богині Місяця і Води, та загалом жіночому началу.

Українці вважали, що вареники мають магічне значення. Їх обов'язково готували у день, коли телілася корова або ягнилася вівця. Це повинно було забезпечити тварині міцне здоров'я та плодючість. Також дівчата ворожили на варениках на Андрія, вареники, як обов'язкову страву жінки несли породіллі для відновлення після пологів. Замішування тіста на вареники символізувало творення всесвіту, його структури, який творила саме жінка, як мати та прародителька, а ліплення вареників – місячний цикл (круглий шматочок тіста без начинки – повний місяць, зліплений вареник – півмісяць). То ж пригощайтеся, хлопці, а заодно і про долю свою дізнаєтесь.

(Хлопці пригощаються варениками)

1-хлопець. Ох і смачнющий! З сиром у маслі.

2-кума. Одружишся на дівчині з села. А в неї корова буде, і не одна, тож будете сир та масло продавати на базар.

2-хлопець. А мені попався з вишнями, солодкий.

2-кума. А в тебе дружина буде молоденька і красива, як ягідка.

3-хлопець. Ой, а мій вареник з перцем, до чого це?

2-кума. Дружина в тебе буде гостра на язик, палець в рота не клади, бо відкусить.

4-хлопець. А в мене вареник солоний, аж щелепу звело, що б це могло означати?

2-кума. Тільки те, Артеме, що ти не одній дівчині насолив. Перебираєш ти дівчатами дуже.

4-хлопець. А що мені робити, коли я такий гарний. Одну виберу – інших засмучу.

2-кума. Дивись, Артеме, бо за перебір пошле тобі доля чорта в двір.

(Гавкають собаки)

Бабуся. Кого це лиха година принесла так пізно ввечері?

(Заходить дід з мішками)

Дід. Доброго вечора, люди добрі!

Всі. Доброго, дядьку!

Бабуся. І тобі не хворіти! Яким вітром тебе сюди занесло, Миколо?

Дід. Чув я, що ви сьогодні вечорниці справляєте?

Бабуся. Справляємо. А тобі що?

Дід. А чи є у цій хаті парубки нежонаті?

Всі. Є.

Бабуся. Як солоних огірків в діжці.

Дід. А в мене є донька на виданні.

3-хлопець. Так чого ж ви її з собою не привели?

Дід. Так ось же вона, в мішку! *(мішок ворушиться)*

1-хлопець. А чого ж ви її у мішок запхали?

Дід. Бо норавлива дуже, брикається.

2-хлопець. Та вона у вас, мабуть, така гидка, що як по вулиці йде, то собаки в будку тікають – того й заховали.

Дід. Так я ж за неї добре придане дам.

4-хлопець. А яке?

Дід. Телефон, айфон, смартфон.

1-хлопець. Артеме, це вже точно твоя. Тим більше, що і телефон у тебе зламався.

2-хлопець. А якщо вона й справді така гидка, що без сліз не глянеш?

(З мішка чути нявчання)

Бабуся. Миколо, ти що нам, ката в мішку хочеш підсунути?

2-хлопець. *(Підбігає до мішка, торкається, дівчина брикається, всі сміються.)* Що це тут таке?

Дід. Я ж казав, що вона в мене норовиста – брикається.

2-хлопець. Ні, дядьку, дякую, я ще трохи подумаю. Жінка ж не черевик – з ноги не скинеш.

Дід. Ну ви тоді тут думайте, а я піду до іншого гурту *(тягне мішок)*.

1-хлопець. Артеме, що тут думати, погоджуйся.

2-хлопець. Почекайте, дядьку. А про які телефони ви говорили?

Дід. Самсунг, Хуа-вей, Ксіомі, Мейзу.

1-хлопець. Крутяк.

2-хлопець. Ех! Помирати, так з телефонами! Згоден.

Всі. Ура! *(Плещуть в долоні.)*

Дід. Вилазь, доню! Здається я тобі знайшов нову шию.

(Вилазить дівчина, накрита фатою)

2-хлопець. Дядьку, а можна я на свою наречену хоч одним оком гляну?

Дід. Оце вже ні. Ви що темні? Не дивитесь передачу «одруження наосліп»? Я хоч і стара людина, а хочу жити по-новому, по-модньому. В останній раз питаю, береш мою доню за дружину, чи ні?

2-хлопець. Беру!

Дід. Я знав, що це коли – небудь трапиться, але недумав, що так швидко.

(Витирає очі хустиною, плаче)

(Хлопці та дівчата співають пісню «Засмутилась вишня в затінку»)

Дід. А тепер, сину, можеш поцілувати свою наречену.

(Хлопець піднімає фату, а там хлопець, всі сміються)

2-кума. Бачили очі, що брали, тепер їжте, хоч повилазьте.

1-кума. Ох і насмішили ви нас хлопці, аж животи від сміху болять.

Бабуся. Отак і ми колись на вечорницях: жартували, сміялися, а пісень скільки співали... Хлопці, а ви вмiєте співати? Ану заспiвайте.

(Спiвають пісню «Мені не спиться»)

Бабуся. Дякуємо хлопці, гарних пісень знаєте.

1-кума. А пам'ятаєте дівчата, як ми співали на вечорницях?

2-кума. Та хіба ж свою молодість забудеш? А хлопці як грали на гармоні та вибивали на бубоні?

Бабуся. Все змінюється. Тільки що тоді, що зараз у піснях оспівується кохання.

2-хлопець. Кохання – це дуже добре, головне, щоб воно нікому не заважало.

Бабуся. Це ти про що?

2-хлопець. Не про що, а про кого. Мій друг закохався. Вранці – не їсть, думає про неї, вдень – не їсть, думає про неї, вечором – не їсть, думає про неї, а вночі не спить, бо їсти хочеться. І мені спати заважає.

(Всі сміються)

Бабуся. Дівчата, може б і ви розказали якусь смішну бувальщину?

3-дівчина. Ой, тітко, зараз в тренді страшилки, а не смішні бувальщини.

Ось послушайте страшну історію. Одна дівчина поїхала до Парижу, зробила селфі біля Ейфелової башти, відфотошопила його і виставила в Фейсбук.

Дівчата. І що?

3-дівчина. Жодного лайку, уявляєте.

Дівчата. Та ти шо.

Онука. Завидують мовчки.

4-дівчина. А я знаю набагато страшнішу історію.

Дівчата. А-ну, а-ну.

4-дівчина. Одного разу батько взнав, що його доня вночі спілкується з хлопцем, у «Скайпі». І тоді він взяв сокиру і порубав...

Дівчата. Хлопця?

4-дівчина. Гірше...Кабель від вайфаю.

Всі. О...О...

4-дівчина. І тоді дівчина, на зло батькові, побігла на Крюківський міст, здерлася на огорожу, підняла руки вгору, і...

Дівчата. Втопилася?

4-дівчина. Ні, вайфай зловила.

3-дівчина. А ця історія трапилась зі мною вчора. Пішла я в «Оптовичок» – ковбаси купити. Підійшла до вітрини, дивлюся, а там ціна – чи то 37 грн. за кілограм, чи то 37 грн. за 100 грам, не розберу. І окуляри, як на зло, вдома забула. Я нагнулася до вітрини і отак пальчиками по склу (*показує*) збільшую-збільшую...

Дівчата. І що, збільшилось?

3-дівчина. Ні – вітрина зависла. Так голодною і спати лягла.

Бабуся. Хлопці, а ви як живете в гуртожитку, також голодні спати лягаєте? Розкажіть.

1-хлопець. Навіщо розказувати, ми краще вам заспіваємо.

6-дівчина. Заспівайте, заспівайте. А найкращому співаку ми дамо смок тунця, щоб бульки не пускав і ще голосніше співав.

(Жартівлива пісня «Сало». Дівчата вручають смоктунця)

Бабуся. Та годі вам, годі вже реготати – час калиту кусати. Кумасю розкажи, як ми калиту кусали, коли дівували?

1-кума. Ой, давно те було, але й досі пам'ятаю. Для цієї гри нам потрібні пан Калитинський, пан Коцюбинський і писар. Завдання пана Калитинського – захистити калиту, завдання пана Коцюбинського – вкусити калиту і отримати титул переможця. А завдання дівчат – розсмішити хлопців, щоб перешкодити вкусити калиту, бо хто розсміється, той із гри вибуває.

4-й хлопець. А писар що робитиме – картини писатиме?

1-кума. А писар помічатиме сажею того, хто не зміг калиту вкусити.

- ❖ То хто ж у нас сьогодні паном Калитинським буде?
- ❖ Прийміть калиту, пане Калитинський!
- ❖ А хто за писаря?
- ❖ Хто буде паном Коцюбинським?

(Розпочинається гра)

(Перший хлопець іде на коцюбі по всій сцені.)

3-дівчина. Дівчата, дивіться, цей хлопець сидить у сідлі, наче куриця на яйцях.

4-дівчина. Ага, чого доброго ще знесеться – куд-куд-тах-тах.

Коцюбинський. Доброго вечора вам, пане Калитинський!

Калитинський. Доброго вечора і вам, пане Коцюбинський! А куди це ви їдете?

Коцюбинський. А їду калиту кусати!

Калитинський. А я буду по писку писати!

Коцюбинський. А я вкушу!

Писар. А я впишу!

(Коцюбинський підскакує, але Калитинський підсмикує стрічку, і калита «тікає». Писар маже Коцюбинського сажею)

1-кума. Хто ще хоче бутипаном Коцюбинським?

(Другий хлопець сідає на коцюбу і скаче)

3-дівчина. Дівчата, гляньте, а в цього кінь, як шкапа. Одна нога крива, а друга підвертається.

7-дівчина. Бери його на плечі, то швидше доскачете.

Коцюбинський. Доброго вечора, пане Калитинський!

Калитинський. Доброго! А куди це ви їдете?

Коцюбинський. Іду калиту кусати!

Калитинський. А що везете?

Коцюбинський. Оце везу я міх!

Калитинський. А що в міху?

Коцюбинський. Сміх!

Калитинський. То давай засміємося!

Коцюбинський. Нема з чого реготати, коли хочеш калиту кусати!

(Коцюбинський підскакує, але калита «тікає»)

Калитинський. Прошу наступного пана Коцюбинського!

(Третій хлопець сідає на коцюбу і скаче)

5-дівчина. А в цього вершника...

4-дівчина. Мовчи, Аню, бо вони цю калиту не вкусять і до третіх півнів, так і скуштувати не встигнемо.

Коцюбинський. Діду, діду, калиту кусати їду.

Калитинський. А будеш нам слово казати?

Коцюбинський. Буду.

Калитинський. Що у світі наймиліше?

Коцюбинський. Сон.

Калитинський. Що у світі найпрудкіше?

Коцюбинський. Думка.

Калитинський. Що у світі найсильніше?

Коцюбинський. Вода.

Калитинський. Дозволяю калиту кусати!

(Парубок підстрибує і кусає калиту)

Онука. Оце так парубок! Всіх переміг! Молодець!

1-кума. Як діждемо наступного року будеш у нас паном Калитинським! Шановні гості! Може хтось із вас хоче спробувати калиту вкусити?

7-дівчина. Тітко Олено! А нам можна калиту скуштувати?

1-кума. Звичайно, калиту, яка залишилася, треба розділити на дрібненькі шматочки і роздати всім, хто присутній на вечорницях, щоб були щасливі та багаті цілий рік.

(Кума розрізає калиту і роздає всім присутнім)

(Чути спів півня)

2-кума. Ой лишенько! Уже й півні співають. Час додому збиратися!

Бабуся. Отак весело, з піснями та жартами і проходили вечорниці. А що вже говорити про Новорічні свята та Різдво Христове. Дівчата та хлопці збиралися ватагами, колядували, щедрували від оселі до оселі, славили Христа, зичили господарям здоров'я, доброї долі та хліба в коморі.

Дорогі гості! Ми також вітаємо Вас з прийдешніми новорічними святами Різдвом Христовим. Нехай Ваші серця будуть зігріті любов'ю і теплом, домівки повняться добром, радістю та Божим благословенням, а очі світяться щастям. Здоров'я Вам, і, звичайно, миру усій Україні!

(Пісня «З Новим роком» гурту «Тік»)

Онука. Бабусю, а ми ж квасолю забули полушити!

Бабуся. Не хвилюйся, Яно, квасолю ми полушимо на наступних вечорницях. А зараз запрошуємо всіх гостей скуштувати вареників.

(Учасники вечорниць та гості йдуть до світлиці смакувати варениками)

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Воропай О.І. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис / О.І. Воропай. – Т. 1. – К., Оберіг, 1993. – 592 с.

2. Лещенко Н., Павлюк Р. Українська культура. Свята, традиції, обряди / Н. Лещенко, Р. Павлюк. – Харків, Клуб Сімейного Дозвілля, 2015. – 192 с.

3. Супруненко В. П. Народини: Витоки нації: символи, вірування, звичаї та побут українців / В. П. Супруненко. – Запоріжжя, МП Берегиня, 1993. – 136 с.

Театралізоване дійство «Андріївські вечорниці»

НІНА МИХАЙЛИЧЕНКО,
вихователь гуртожитку
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: розширювати знання студентів про традиції зустрічі Нового року. Розвивати вміння весело і цікаво проводити свято, згуртувати студентський колектив. Виховувати дружні стосунки між студентами.

Форма проведення заходу: святковий вечір.

Обладнання: розфарбована піч, українські рушники, стіл зашаний вишитою скатертиною, на столі солодощі, фрукти.

(Звучить сучасна ритмічна мелодія, на сцену виходять два студенти, в руках одного із них мобільний телефон).

Хлопець 1. Валік, ну скільки можна сидіти в телефоні? Я ж тебе просив організувати хлопців на новорічний вечір.

Хлопець 2. Зачекай, одну хвилиночку.

Хлопець 1. Ти ж знаєш, що кому-кому, а мені, як старості, перепаде від вихователів.

Хлопець 2 *(говорить не відриваючись від телефону).* Та не парся ти так, зараз все зробимо.

Хлопець 1 *(здивовано).* О, а що це в тебе, новий телефон?

Хлопець 2. Ага, Iphone 11 Pro Max.

Хлопець 1 *(заглядає).* Ух ти, супер! Це тобі що, батьки видали авансом за хорошу поведінку і закриту сесію?

Хлопець 2. Не вгадав. Це подарунок на Новий рік.

Хлопець 1 *(заздрісно).* Круто! А який в ньому об'єм пам'яті?

Хлопець 2. 256 ГБ.

Хлопець 1. А скільки мегапікселей у камері?

Хлопець 2. Влад, я і сам ще толком не розібрався.

(Разом розглядають телефон)

Хлопець 1. О, а це що таке? *(Читає)* будильник від батька...

Хлопець 2 *(здивовано).* Корисні поради від бабусі...

Хлопець 1. Смачна і корисна їжа від матусі... Ну ти попав, Валік *(сміється).*

Хлопець 2. Це що, якісь новорічні приколи?

(По гучномовцю вихователь запрошує усіх студентів на новорічний вечір, просить не запізнюватись)

Хлопець 1. Так, Валік, досить! Пішли хлопців збирати, бо сьогодні точно отримаю і в хвіст, і в гриву.

Хлопець 2. Зачекай-зачекай. Здається, я знайшов щось цікаве (*читає*)... подорож у часі (*здивовано*) не зрозумів?

Хлопець 1. Та що тут розуміти?! Це черговий новорічний прикол, пішли вже швидше.

Хлопець 2. А це ми зараз перевіримо.

(Натискає на кнопку телефона, гасне світло, звучить таємнича мелодія, хлопці переносяться в минуле, труть очі, здивовано роздивляються навкруги.

Зал прибраний в українському стилі, на сцені піч та стіл з наїдками. Біля столу дві дівчини)

Дівчина 1. Ой Божечки, що воно таке?*(Хрестяться, ховаються за піч)*

Дівчина 2. Свят-свят над нами, святе місце під нами.

Разом. Ви хто?

Хлопець 1. Хлопці.

Дівчина 1. А звідки ви взялись?

Хлопець 2. Звідти (*показує на небо*). Дівчата, ми що, потрапили в минуле? А який зараз рік?

Дівчина 2. Ой, здається мені, Яно, що тут без нечистої сили не обійшлося (*знову хрестяться*).

Дівчина 1. Не знаю, Дашо, що тут і думати. Туману напустили... хоча вбрання в них якесь дивне.

Хлопець 1. Усе зрозуміло. Ми потрапили в минуле.

Дівчина 2. (*сміливіше*). Слухайте хлопці, а може ви нас просто розіграєте? Прийшли із сусіднього села колядувати, а оскільки наші собаки чужих не люблять, то вони ваші штани й полатали.

Хлопець 2. Не вірите? Зараз переконаєтеся!

(Натискає на кнопку телефона й усі переносяться в наш час. Дівчата з цікавістю розглядають все навкруги)

Дівчина 1. Пресвятая Богородиця, Цариця Небесна (*хреститься*). І куди ж це нас занесло?

Дівчина 2. Вік жила, а такого зроду не бачила! (*Замружує очі*)

Хлопець 2. Вітаємо вас, дівчата. Ви в ХХІ столітті, зараз 2019 рік.

Дівчина 1. Кому сказати, не повірять (*підходить до ялинки*). Яка краса! А навіщо ви її так нарядили?

Хлопець 1. У наш час ялинка символ новорічних свят, тому її прикрашають іграшками.

Дівчина 2. Мені подобається. Коли я повернусь, то обов'язково прикрашу ялинку, яка росте біля тину. Правда таких цяцьок у мене немає, але в бабусиній скрині намиста – вистачить не на одну ялинку.

(На сцену вибігає метушлива пані – Ольга Фреймут, дівчата ховаються за ялинку)

Фреймут *(до глядачів)* Хух, доброго вечора! Зрештою дісталася. Ледве знайшла ваш гуртожиток. Жодного дорожнього знаку, жодного вказівника *(озирається довкола)*. А у вас що – новорічне свято? А ви впевнені, що це безпечно для вашого життя і здоров'я? *(Проходить)*

– Та, як я бачу, на мене тут чекають, навіть в українських костюмах зустрічають. Але зауважте, друзі, навіть як би ви мене навіть зустрічали ікрою, ковбасою... ой, вибачте, хлібом і сіллю – це ніяк не вплинуло б на мій верди.

– Але чому ви на мене дивитесь як на привида? Не впізнали? Та це ж я, Ольга Фреймут! Я просто змінила зачіску і пофарбувала волосся. На короткому і гладкому волоссі бактеріям важче втриматись – вони з нього зісковзують і падають вниз *(обтрушує плечі)*. А я приїхала до вас, щоб провести ревізію актовї зали гуртожитку. Отож, друзі, сідайте. І не заважайте мені працювати, бо у вас свято, а в мене – робота! *(Підходить до ялинки)*

– Ой, яка чудова ялинка! Лісова красуня! Стоп! Стоп! Стоп!.. *(Побачила невидиму пилінку на ялинковій прикрасі, з огидою одягає білі рукавички, знімає пилінку двома пальцями)*

– Бачили, га? Ви бачили?! Бактерія! *(Вкидає бактерію до трилітрової банки, швидко закупорює кришкою і перелякано натягує марлеву пов'язку на самі вуха, яка тут же падає)* Вгодована бактерія! Така завбільшки, як я! Фіксуємо! *(Фотографує)*. Про вас дізнається вся Україна! Жах! Шкідливе середовище, потенційно небезпечно для життя живих організмів! Зараз знепритомнію! Негайно, *(тупотить)*, негайно прибрати!

(На сцену неспішно виходить прибиральниця, тягне за собою віник, налаштувалася замітати підлогу біля ялинки)

Фреймут. Зачекайте, шановна, що ви робите?

Прибиральниця. Ну так Ви самі сказали...

Фреймут. Я сказала? Я?! *(До глядачів)* Ви чули? Як я таке могла сказати? Віник? Віник у 21 столітті? Неймовірно! Я непритомнію! Ви підняли рівень пилу в залі до небезпечної позначки! *(Хапає метрову лінійку, уявно замірює висоту, на яку піднявся пил)* Ах! Жахіття! 78 сантиметрів, 0,4 міліметра! Про вас дізнається вся Україна! Чому Ви не провели тотальну дезінфекцію віника?

Прибиральниця. Що?

Фреймут. Ах, Вам невідоме таке слово? *(Розглядає на світло віник)* Ви щойно, своїми власними руками, принесли до цієї зали ще рівно 10 мільйонів 241 тисячу 342, ні, 343 бактерії!! Я зараз мушу оголосити термінову евакуацію залу!

Прибиральниця. Евакуацію?

Фреймут. Негайно! Негайно вологе прибирання!

(Прибиральниця іде за водою)

Фреймут. Це просто неймовірно! Це шкідливо для всіх життєвих організмів! Неподобство! Жах!

(Прибиральниця бере відро, ганчірку і швабру і починає вологе прибирання, полого ганчірку, важливо, аби глядачі переконалися, що у відрі вода)

Фреймут(підходить до відра). Що це?

Прибиральниця. Вода.

Фреймут. Яка вода?

Прибиральниця. Ну, яка... Мокра.

Феймутр. Брудна! І брудною ганчіркою по підлозі! Жах! Це просто неможливо в 21 столітті! Де ваш миючий пилосос?! Сьогодні! Про вас дізнається вся Україна! Тут живуть первісні люди! Де ваша завідуюча гуртожитком? Де ваш комендант? Де ваш вихователь врешті-решт?

(З'являється вихователь. Прибиральниця виходить з відром)

Вихователь. Доброго вечора! Я – вихователь, Лідія Іванівна!

Фреймут. Це жахливо! Це неймовірно жахливо!

Вихователь. Прошу пані, Вам не подобається Новий рік?

Фреймут. Новий рік? Зі старими бактеріями? Брудними ганчірками? Невже мені таке може подобатися? Це все нестерильно! Нестерильна ялинка, нестерильні сніжинки, нестерильна підлога. Про вас неодмінно дізнається вся Україна!

Вихователь. Про прихід Нового року дізнається вся Україна...Це беззаперечно!

Фреймут. Беззаперечно? Беззаперечно ось це! *(Біжить за куліси, бере таке ж відро, але з конфетті)*

Фреймут. Погляньте!

Вихователь. Брудна вода.

Фреймут. І ще в ній 15 мільйонів плаваючих бактерій! Треба терміново оголошувати евакуацію всіх присутніх в цьому залі.

Вихователь. Що?

Фреймут. Але перед цим треба позбутися бактерій.

Вихователь. Як?

Фреймут. Отак!

(Фреймут різким і сильним рухом висипає конфетти з відра на глядачів)

Фреймут. З Новим роком, друзі! *(аплодує)* От тепер я спокійна і можу винести вердикт: інтер'єр в залі – новорічний, настрої – святковий, атмосфера – весела, тому Ревізор рекомендує актову залу для зустрічі Нового року. Веселіться! Танцюйте, а я мушу бігти, бо поспішаю на дискотеку у гуртожиток до ваших сусідів. Відверто кажучи, я не впевнена, чи продезінфікували вони зал, чи обробили антисептиком руки, чи вимили підошви взуття? Як бачите, у них свято, а в мене робота *(вибігає)*.

(На сцену виходять дівчата та хлопці)

Дівчина 1. Яка красива пані!

Дівчина 2. А яка в неї гарна сукня.

Дівчина 1. А зачіска!

Дівчина 2. А черевики! Та вони навіть кращі за ті, що Вакула приніс Оксані.

Дівчина 1. Щиро кажучи, я нічого не зрозуміла, про що вона говорила, *але* я б на неї дивилася й дивилася, слухала й слухала...

Дівчина 2. А куди ця пані так поспішала?

Хлопець 1. На дискотеку.

Дівчата разом*(здивовано)*. Куди-куди?

Хлопець 1. Ну це як у вас вечорниці. Хлопці й дівчата збираються разом, веселяться, танцюють.

Дівчина 2. А зрозуміло, це як у нас: кадрили, гопак, полька...

Хлопець 2. Ні дівчата, сучасні танці трохи інші. Та що я вам буду розповідати. Краще один раз побачити, чим сто разів почути.

(Дівчата виконують сучасний танець)

Хлопець 1. Ну що, дівчата, сподобалися вам наші танці?

Дівчина 2. Господь із тобою! Коли вони почали танцювати, я аж злякалася, думала, що їх судоми схватили.

Дівчина 1. А я ледве стримувала сльози.

Хлопець 2. Чому?

Дівчина 1. Це ж які вони бідні. У них навіть голки немає, щоб штани зашити. А полотна вистачило тільки щоб пошити сорочку до пупа.

Хлопець 1. Не хвилюйтесь, дівчата, така сучасна мода.

Дівчина 1. Мода?! Та якби моя покійна бабуся встала й побачила мене в штанях та ще й з дірками, із сорочкою до пупа, вона знову б вмерла.

Дівчина 2. Цікаво, якщо у вас зараз так танцюють, то яких же пісень співають?

Хлопець 1. А це ви зараз можете почути. Для вас і всіх присутніх у цьому залі хлопці нашого гуртожитку виконають пісню-привітання.

(Хлопці виконують новорічну пісню)

Дівчина 1. Молодці! Гарних пісень знають і гарно співають.

Дівчина 2. Мені також сподобалось.

(Дівчина 1 підходить до телевізора)

Дівчина 1. А що це у вас за чорний ящик на стіні висить? Це замість люстерка?

Хлопець 1. Ні, це телевізор. По ньому різні телепередачі показують.

Дівчина 1. Що-що показують?

Хлопець 1. Зараз побачимо.

(Вмикає телевізор. Дівчата лякаються й ховаються)

Привітання по TV

(Телеведучі не здогадуються, що вони в ефірі, і спокійно розмовляють)

Артем. Жанно, а що ти збираєшся готувати на Новий рік?

Жанна. Крабові палички, олів'є.

Артем. А мені більше подобається салат з куркою і ананасами.

Жанна. Та який же Новий рік без олів'є?

Артем *(прикрив рота рукою, пошепки)*, Жанно, здається ми в ефірі.*(Поправив зачіску)* Доброго вечора, шановні телеглядачі. Вас вітає телестудія гуртожитку медичного коледжу і ми, її ведучі – Кулик Жанна.

Жанна. Т а Берун Артем. Незабаром новорічне свято. Стіни кожного будинку от-от почне гризти прискіпливий і кмітливий щур.

Артем. Так, так, саме щур, адже за східним календарем 2020 рік – рік білого металевого Щура.

Жанна. Господар 2020 року – одна з найохайніших тварин. Тому, якщо ви хочете, щоб ваші справи йшли вгору – ретельно вимийте вікна.

Артем. Білий щур не любить мотлоху – тому викиньте увесь непотріб.

Жанна. Можливо хтось хоче одружитись? Не переймайтесь, що наступний рік високосний, адже 2020 рік – це приємний знак для того, хто хоче створити міцний шлюб.

Артем. Жанно, а які подарунки ти приготувала для своїх рідних і близьких?

Жанна. Практичні, які стануть у нагоді в господарстві, адже мишки не люблять дрібничок.

Артем. А що ж повинно бути на новорічному столі, аби догодити господарю року?

Жанна. Білий щур вважається великим ласуном, який не вирізняється особливою вибагливістю. Тому сміливо готуйте страви з м'яса, риби, овочів, фруктів. І не забувайте про горішки.

Артем. А в мене приємна новина для дівчат, що намагаються схуднути: металевий Щур полюбляє солоденьке. Тому в новорічну ніч слід відмовитися від дієти і поласувати десертом.

Жанна. Це просто мрія. Артеме, а про що мрієш ти?

Артем. Навряд чи когось цікавлять мої мрії. Я впевнений, що наших глядачів, особливо жінок, більше хвилює питання, що вдягнути на Новий рік і якого кольору повинно бути це вбрання.

Жанна. Нарешті, нарешті довгоочікувана новина для жінок, які прагнуть сяяти як зірки! Білий щур обожнює блискітки та яскраві вкраплення! Звичайно, у розумному його поєднанні.

Артем. Дорогі жінки! А якщо ви хочете отримати прихильність щура, слід одягнути гарну сукню, бажано білого кольору, інакше...

(Жанна починає збиратись)

Артем. Жанно, ми в ефірі, куди ти зібралася?

Жанна. В магазин, по білу сукню. *(Торкається краватки Артема)* І моя тобі порада, Артеме, зміни краватку, бо щурі ой як не люблять червоного кольору.

Артем *(розгублено)*. Не розумію я цих жінок. Хоча, можливо вона має рацію *(дивиться на краватку)*. На жаль.

Шановні телеглядачі! Наш ефір добігає кінця. Веселих вам свят і до зустрічі у Новому 2020 році!

(На сцену виходять дівчата й хлопці)

Дівчина 1 *(вкрай стурбовано)*. Це ж треба бути такими нелюдами – засунули в ящик живих людей ще й говорити заставили!

Хлопець 2. Ніхто, нікуди й нікого не засовував. Це техніка, яку створила людина. Світ не стоїть на місці. Він рухається, розвивається. Ми ще багато чого цікавого вам покажемо.

Дівчина 2 *(побачила вечірню зірку)*. Ой, вибачте, вже вечірня зіронька зійшла, нам час повертатися – колядувати!

Хлопець 2. А візьміть і нас із собою.

Дівчина 1. Та що ж ви в нас робитимете?

Хлопець 1. Як що? Колядуватимемо!

Дівчина 2. А колядки знаєте?

Хлопець 2. Звичайно. Ми вчимо історію й поважаємо традиції українського народу.

Дівчина 1. Ну добре, вмовили. Нарядимо вас, ніхто й не зрозуміє, що ви з майбутнього.

(Гасне світло. Уся компанія вирушає в минуле)

Сварка Оксани і Наталки

(Під веселу українську музику виходять дві подружки, пританцювують, цілуються, спльовують в бік)

Наталка. А куди це ти так поспішаєш, Оксано?

Оксана. Як куди, до тітки на вечерю.*(Наталка заглядає в кошик)* Не дивись на мої яйця, бо молоко скисне!*(Відходить)*

Наталка. А я думала в церкву, гріхи замолювати.

Оксана. Які гріхи? Я ж тільки в п'ятницю батюшці сповідалася.

Наталка. Ага, в п'ятницю сповідалась, а в суботу нових гріхів набралась.

Оксана. Це ти про що, Наталко?

Наталка. І не соромно тобі, га? Та все село балакає, як ти в суботу на вечорницях до мого Василя залицялася.

Оксана. Та Господь з тобою, Наталко. Він же в тебе такий дурний, як сало без хліба.

Наталка. Ага, всі ви так кажете. Тільки чого ж ви очі об нього ламаєте, як він на гармошці грає?

Оксана. Схаменися, Наталко, які очі? Нема на що й глянути – на одну ногу кривий, а на другу шкутильгає... Грає він... Ото тільки й добра.

Наталка. А він же як грає, то й шибки у вікнах танцюють...

Оксана. Ага...Як би він так ще й тихесенько спав, як голосно грає, бо від його хропіння на мою свиню гикавка нападає!

Наталка. Це ти Оксано, не про ту свиню, яка у Петрівку на моєму городі цибулю виїла?

Оксана. Побійся Бога, Наталко! Де ж це видано, щоб свині цибулю їли?

Наталка. Твої – їдять! Бо у тебе в коморі – миші від голоду повісилися!

Оксана. А...Так он чиї то дохлі миші валялися у мене в капусті. То ти заодно і курочок моїх потруїла, щоб вони в твоєму садку не греблися.

Наталка. Оксано, не гніви Бога! Я ж на власні очі бачила, як ти ті курочки на ярмарці продавала, а на вторговані гроші намисто купила, аби мого Василя звабити.

Оксана. І знов за рибу гроші. Нужен мені твій Василь, як торішній сніг. Такого добра – мені не треба і дарма!

Наталка. Так чого ж ти тоді своїми гульками*(скручує дві дулі в районі грудей)* весь вечір моєму Василю очі муляла?

Оксана. Та краще вже, як мої дві гульки *(показує)*, ніж як одна твоя голова!

Наталка. А до чого тут моя голова?

Оксана. А й правда, Наталко, до чого тобі твоя пуста голова? Хоч витруси й викинь. Свята та Божа.

Наталка. Це ти зараз до чого сказала?

Оксана. Мене сповідаєш, а сама на мого Гриця заглядаєш!

Наталка. Господь з тобою, Оксано! Він же мені родич!

Оксана. Який? Його мати – твоїй матері двоюрідна Параска?

Наталка. Я їй про образи, а вона мені про гарбузи. Я тобі ще раз повторюю, Оксано, Грицько нам – свояк!

Оксана. А, так це ти тому перед ним цілу макітру вареників поставила та ще й примовляла: «Їж, Грицю, бо на тебе без сліз не глянеш».

Наталка. Ну не їсти ж йому цілий вечір оту кислу капусту, що ти принесла, від якої аж щелепи зводить.

Оксана. Я не зрозуміла, Наталко, ти що, хочеш сказати, що я криворука, що в мене руки ростуть не з того місця?! Га? Та я як печу пиріжки, то всі сусіди збігаються, аби хоч понюхати.

Наталка. Хвалять мамо люди нас, то ви мене – то я вас. Така хазяйка, що й через губу не переплюне.

Оксана. Що, Наталко, завидки беруть?

Наталка. Чия б корова мучала, а чия – мовчала.

Оксана. Та краще вже слухати, як моя сита корова мукає, ніж як твоє голодне порося хрюкає.

(Виходить дядько)

Дядько. Доброго вечора дівчата. А я думаю, хто це так під моїми вікнами кричить, що аж бурульки зі стріхи попадали.

Оксана. Та це ось Наталка, вчепилася у мене і кусає, як муха в спасівку.

Наталка. Це я муха? Це я тебе кусаю? Та ти ж...

Дядько(перебиває). Ну годі вже вам, дівчата, годі. Вистачить вам на ваш вік женихів. Сьогодні ж Святий вечір, треба прощати один одному обіди. Краще б пішли поколядували.

Наталка. А й правда, Оксано, чого це миз тобою зчепилися. Хватить нам парубків на нашу голову. Їх же у селі – як солоних огірків у діжці.

Оксана. Як собак нерізаних *(сміються)*. Давай поцілуємося.

(Цілюються, пританцьовуючи під музику виходять)

Колядування

(Святково прибрана хата. Біля столу порастєтьс ягосподиня. Наспівує)

На базарі походила,
Усі гроші розпустила,
Зате всього накупила.

Господар *(виходячиз-за куліс)*. Агов, господине, чичуєш? До нас колядники ідуть.

Господиня. Ой, хоч би ж чого не забути. Ковбаса, гостинці у нас є, буде чим колядникам віддячити.

Господар. Ганю, а пиріжки ж де?

Господиня. Ой, лишенько! Ледве не забула. Голова, як решето. Ходімо, Петре, мені допоможеш.

*(Виходять з хати. До хати заходить гурт хлопців та дівчат,
виконують пісню «Щедрик-ведрик»)*

Ватаг *(тричістукає об підлогузіркою)*. Добрий вечір, пане господарю. Поздоровляємо Вас зі світлим святом – Різдвом Христовим, з добрим здоров'ям.

Чи дозволите у вашій хаті колядувати?

Колядувати, дім звеселяти.

Дімз веселяти, дітей збудити.

Дітей збудити, Христа славити!

Господарі. Просимо.

(Гурт виконує пісню «Добрий вечір тобі»)

Господар. Красно дякуємо, гарно співаєте.

Господиня. Добру новину в хату принесли. Низький уклін вам за це.

Хлопець 1. А за цювість – ковбас шість, Лантух вівса – на верх ковбаса.

Хлопець 2. Не забудьте книш, бо напущу в хату миш.

Дівчина 1. Коляд, коляд, колядниця

Добра з медом паляниця,

А без меду не така –

Дайте дядьку п'ятака.

Дівчина 2. А п'ятак не такий, дайте дядьку ще й другий.

Хлопець 1. Колядую, колядую, ковбасу я носом чую.

Дівчина 1. Колядина, колядина, а я дівчина – калина.

Чобітки гарненькі, будьте здоровенькі.

Господиня. Дякуємо вам, хлопці і дівчата, щозайшли до нашої господи.

Гарні колядки. За це ось вам гостинці. А заспівайте пісню про оттого колядника, що ліз по сало та й упав з драбини.

(Гурт виконує пісню)

За вікном чорна хмара в'ється

Під вікном колядник човпеться.

Пустіть його до хати,

Він вам буде співати – коляди.

А в печі пироги сиділи

Там його оченьки гляділи.

Він паличку застругав

По одному діставав – наївся.

А в печі пирогів не стало

Він поліз нагору по сало.

А він сала не дістав

З драбиноньки він упав – забився.

(Чути тупіт під вікном)

Господиня. Петре, а що то там так гупає за вікном, чи неколядник лізе?

Дівчина. Та це, мабуть, наша коза, копита гріє.

Циган *(кричить)* За городами вовк з вовченятами, то ж до господи своєї пустіть козу з козенятами! А то, не приведи Господи, ще змерзнуть.

Господар. Нема де тій козі розгулятися, тісно в нас.

Дівчина 1. Та пустіть, бо змерзла.

Господар. Та вже пустив би, але... що дядина скаже.

Дівчина 2. Будьте ласкаві дядино, пустіть, бо й козенята померзнуть.

Господиня. Та холоду напустите, та й хата маленька.

Дівчина 3. Та й коза наша маленька, в щілку влізе.

Всі. Пустіть, пустіть!

Господар. Та хай їм грець, заходьте!

(Коза брикається, обходить гурт, співає «Я коза яра»)

Дівчина 1. Го-го-го, го-го-сіра! Де шкуру діла?

Коза. На саліз'їла. (Ме-е-е-е)

Дівчина 2. Ой розходися, розвеселися по цьому дому, по веселому.

Хлопець. Де коза ходить – там жито родить.

Дівчина 3. Де не буває, там вилягає.

Хлопець. Де коза туп-туп – там жита сім куп.

Дівчина 1. Де коза рогом, там жито стогом.

(З гурту виходить циган – до господаря)

Циган. Може, купите мою козу,

Молоко в неї біленьке

А до того, ще й смачненьке.

Господар. В тебе не коза, а кляча.

А до того, ще й ледача.

Циган. Не ображай мою козу, бо зараз хату рознесу!

Господар. Та в тебе коза вкрадена, а не куплена. Та до того, ще й облуплена.

Циган. Неправда твоя, моя коза ще добре скаче. Еге ж, кізонько?

(Кізонька мекає і скаче)

Дівчина 1. Дядьку, та купуйте, поки продає.

Господиня. Петре, а може й в правду купимо козу, з молоком будемо.

Всі. Купуйте, купуйте!

Господар. Е ні, я ще поторгуюсь.

Циган. Думаю сторгуємося і з козою розцілуємося.

Господар. Цигане, віддай мені козу так.

Циган. Ні, господарю, не віддам.

Господар. То продай тоді за п'ятак.

Циган. Ні, господарю, не продам.

Господар. Ех, даю, цигане, за козу четвертак.

Циган(*чухає потилицю*). Та, нехай вже буде так.

(Господар хоче взяти козу, вона не йде до нього, брикається, потім схиляє голову, опускає ратиці і падає. Всі завмирають. Дивляться на козу. Циган погрожує кулаком господарю)

Дівчина 1. Ой, людоньки, щось наша кізонька захворіла.

Дівчина 2 (*до господарів*). У вашім домі, вашім хоромі приключилася нашій кізоньці біда. Коза впала – не жива стала.

Циган. Да така ж тварина була: і розумна, і вдатлива, дохарчів не вибаглива. Ой, батечки, що ж будемо робити. (*Нагинається до кози*) Ой, устань, козо, та й спустися, По цьому дому. По господарю ізвеселися.

(Коза не піднімається)

Дівчина 3. Щоб коза встала, дайте їй кусок сала.

Хлопець. Та 40 градусів води, щоб влити туди і сюди.

Дівчина 1. Не встає! Ой, що ж робити?

Циган. Доктора треба, доктора. (*До господаря*) Покличте доктора.

Господар. Та де ж його взяти в таку пізню пору.

Дівчина 1. Може їй води принести? (*З'являється лікар*)

Дівчина 2. А ось і лікар з'явився.

Циган. Ведіть його сюди!

Лікар. Я лікар-аптекарь. Що тут у вас скоїлося?

Циган. Кізка наша захворіла. Ледведихає.

Лікар. За-раз перевіримо (*витягує з валізи слухавку і обстежує хвору тварину*). Овва (*хитає головою*). Надії на виздоровлення ніякої – мусите кізку дорізати.

Дівчина 1. Лікарю, будь ласка, допоможіть.

Дівчина 2. Вилікуйте нашу кізоньку.

Дівчина 3. Вона ж така добра, славна.

Лікар. Вколю в утробу – забуде про хворобу.

Вколю під хвіст – затанцює гопака.

Вколю під вухо, буде літати, як муха (*змахнув правицею*). Гаразд, (*Дістає з валізи великого шприца, робить укол. Зразу кізка лежить нерухомо, потім піднімає голову. М-е-е-е*)

Циган. Ожила.

Гурт. Наша кізонька ожила.

Циган. Дякуємо тобі, докторе.

Лікар. Бувайте здорові (*виходить*).

Дівчина 1. Уставай, коза, уставай, сірая, Господарь іде, ковбасу несе.

(Коза встає, господар кладе ковбасу)

Циган. Кланяйся хазяїну й хазяйці.

(Коза кланяється)

Хлопець. А чи можна трошки гречки нашій козі на піріжечки?

Господар. А чом же, можна.

Дівчина 1. Мірочку жита, щоб коза була сита?

Господар. Господине, частуй наших гостей.

(Господиня дає гостинця)

Господиня. Дякуємо, дякуємо, що нашої хати не минули і нам свято справили.

Ватаг. І вам спасибі. Щоб ви в щасті і здоров'ї ці свята провели та других дочекалися, від ста літ до ста літ, поки вам Господь призначив вік.

(Гурт виходить)

Хлопець 1. *(заглядає у торбу з подарунками)*. Валік, не знаю, як тобі, а мені беззаперечно тут подобається. Дивись, скільки гостинців наколядували. Об'їстися можна.

Хлопець 2. А як у вас святкують Новий рік?

Дівчина 1. Новий рік наступає по Різдві. Свято розпочинається 13 січня, на Маланки. Якщо на Різдво ми готуємо Щедру кутю із 12 пісних страв, то на Маланки – Багату: ковбаси, м'ясо, печеня, локшина... А 14 січня, на Василя, хлопці йдуть посівати.

Хлопець 2. А чудеса на Новий рік трапляються?

Дівчина 2. А як же. Ось послушайте. *(Розповідає таємничим голосом)* Поверталася моя бабця після вечірньої служби додому. Аж дивиться – на сухій березі чорт гойдається й кричить «Гу-ту-ту, гу-ту-ту, Різдво іде – коляду веде» *(Дівчата злякано хрестяться, хлопці сміються)* А гілляка не витримала й відламалась.

Дівчина 1. Та ти що?

Хлопці. А з чортом що?

Дівчина 2. Вгруз у землю по шию. А на тому місці, де він упав, земля вигоріла.

Хлопець 1. Не може такого бути.

Дівчина 2. Не вірите? Ходімте побачите на власні очі.

(Виходять)

Дівчина 1. *(затримується)*. На Святки яких тільки чудес не буває *(хреститься, вибігає)*.

(На сцену вибігає гурт дівчат. Вони сміються. Співають «Щедрик-ведрик», раптом одна із дівчат замітила мішок)

Дівчина 1. Дівчата! Дивіться, який великий мішок лежить!

(Дівчата роздивляються мішок, вигукують «ого», «ого»)

Дівчина2. Оце так хтось наколядував, що й несила стало нести!

Дівчина3. Я думаю, сюди по цілій чверті барана кидали, а ковбас та хліба. Мабуть, і не злічити.. Розкіш! Цілі свята можна об'їдатися!

Дівчина4. Тягнімо мерщій його домене в хату та роздивимось гарненько, чого сюди накидали.

(Дівчата дружно тягнуть мішок. Раптом чують якісь незрозумілі звуки. Лунає таємнича мелодія. На сцені крадькома з'являються чорти)

Дівчата. Та це ж чорт з виводком! *(Ховаються за тин)*

(Чорти танцюють, знімають місяць і зірки з неба, ховаються за ялинку. Дівчата виходять із-за тину)

Дівчина1. Нічого не видно! Темно, хоч око виколи.

(Дівчата почули, що хтось у мішку чхнув «апчхи». Всі скрикують, підходять до мішка)

Дівчина1. Ой Боже! Хто тут?*(Мішок шевелиться)*

Дівчина 3. Що воно за дивина? Ковбаси в мішку шевеляться...

Дівчина4. Свят, свят над нами, святе місце під нами...

(Дяк починає вилазити з мішка)

Дівчина1. Дівчата! Та це не ковбаси, це ж дяк.*(Сміються)*

Дяк. Прошу засвідетельствовать. Лічної персоной. Цел і невредім.

Дівчина2. Йасипе Никифоровичу! Як ви в мішку опинилися?

Дяк. Всякого в житні буває. Пресвятая Богородиця, Матір Божа (хреститься), а чого ж так темно?

Дівчина3. Йосипе Никифоровичу! Вас нам сам Бог послав. Он-де бачите, під ялинкою, чорт з виводком? Це вони зірки і місяць украли! Проженіть оту нечисть і верніть на небо місяць і зорі, бо ж колядувати не видно!

Всі. Допоможіть, будь ласка.

Дяк. Можете на мене положиться, доброчеснейшие деви *(підходить до ялинки, молиться)*. Господі, спасі і сохрани, мня *(робить рухи хрестом)*.

Ну-ка, черті, вилізайте, місяць, зорі повертайте! *(Чорти повертають місяць і зорі. В залі стає видно)* Кругом себе оберніться, мигом в пеклі опиніться!

Згинь, згинь, нечесть хвостатая.

(Чорти вибігають зі сцени)

Дяк. Во ім'я Отца і Сина, і Святого духа! Амінь!*(Виходить)*

Дівчата. Дякуємо, дякуємо! Мерщій колядувати.

Щедрик-ведрик, дайте вареник... (Дівчата вибігають зі сцени)

Щедрування

(Святково прибрана хата. Біля столу стоять господар і господиня. Чути спів щедрувальників)

Господар. Вже вечірня зірочка зійшла. Господине, чуєш – щедрувальники співають на вулиці.

Господиня. Та хоч би ж нашої оселі не минули, бо чим більше щедрувальників у хаті защедрує, тим заможнішим і щедрішим буде наступний рік.

Господар. Колядувальників було рясно, будем сподіватися, що і щедрувальниками Бог не обділить.

(Гурт співає пісню «Ой, чи є, чи нема...»)

Дівчина. Чи вдома, вдома господар дому?

Господар. Вдома, вдома. Зустрічай, хазяйко, гостей та частуй щедріше.

Гурт. Ой господар, господарочко,

Пустіть в хату Меланочку!

Меланка чисто ходить,

Нічого в хаті не пошкодить,

Їсти зварить і накриє,

Добрий вечір!

Господарі. Щедрий вечір!

Господиня. Ой, та я не знаю, що й робити. Минулого року Меланка у нас уже бувала, тільки горщики порозбивала.

(Гурт виконує пісню)

Пустіть Меланку, пустіть до хати

Наша Меланка замерзла в п'яти.

А у Меланки немає свитки

Наша Меланка замерзла в литки.

Пустіть до хати, дайте присісти.

Вона замерзла і хоче їсти.

Наша Меланка не вередлива

Зайде до хати, наробить дива.

Господиня. Ваша Меланка якась не дівоча.

У неї сорочка парубоча.

Меланка. Добрий вечір тому, а хто в цьому домі.

(Меланка біжить перед гуртом, скрізь заглядає, танцює з хлопцями, роздивляється, що на столі, потім хапає віника і починає співати.)

Меланка. Чи я не хазяйка, чи не господиня.

Всі. Сім день хату не мела, печі не топила.

Меланка. Сватай мене, хлопче, премудрую швачку.

Всі. Рушник на кілочку, сміттячко в куточку.

Меланка. Чи тобі не пара, чи не до вподоби?

Всі. Тиждень невмивана, ще й спідниця драна.

Меланка. Вмію готувати, вмію й пригощати.

Всі. Ложки не помиті, горщики розбиті.

(Забирають у Меланки віник, вона не віддає – мете)

Меланка. Сюди-хіп, туди-хіп, за сміттячко вісім кіп. А дев'ята кіпка – щоб вимела тітка.

(Кидає віник, хоче бігти, хлопці переймають її, сміються)

Хлопець. Господар, господарочко? А чи можна у вашій хаті щедрувати?

Господар. А чого ж, можна.

Господиня. Та як добре будете щедрувати, то щедро будемо шанувати!

Хлопець. А спочатку для годиться – слухайте нашу колядницю.

Дай, Боже, вечір добрий!

Дайте пиріг довгий,

Щоб біг за нами,

А без рук, без ніг,

Щоб упав на сніг.

Хлопець. Віншуємо щастя та ще й здоров'я. З новим роком, та ще й з довгим віком!

Хлопець. Вам, господар і господиня за сим словом – будьте здорові!

Господарі. Дякуємо!

Хлопець 1. Омелько, Омелько! *(Оглядає скептично дівчат)*

Хлопець 2. Га?

Хлопець 1. А то не та дівчина, що як пройдеться по селу, то ще три дні собаки гавкають?

Хлопець 2. Та, мабуть, та.

Дівчина 1. Галю, а то не ті хлопці, що після дощу не висихають?

Дівчина 2. Та, мабуть, ті. *(Сміються.)*

Хлопець 1. Та ні, то та, що язиком як помелом мете, а в хаті неметено.

Дівчина 1. Ти диви, ще вчора гусей пас, а сьогодні вже й парубок.

Господиня. Ну годі, годі, не на вечорницях, то ж Новий рік прийшов, краще защедруйте.

(Всі співають «Ой сивая тая зозуленька»)

Господар. Дякуємо за щедрівку. Господине, неси гостинці.

(Господиня обдаровує гостей)

Хлопець. Як цей дар Божий – гречний та величний, щоб наш господар був щедрий та багатий.

Дівчина. Пошли, Боже, літа много, цього дому господарю. Щоб і хліб родився, щоб і скот плодився. Щоб цей пан господар нічим не журився.

Всі. Дай Боже!

Господиня. Прощайте! Дай Боже того року діждати і вас пошанувати.

Господар. Бувайте здорові!

(Гурт виходить)

Хлопець 2(захоплено). Валік, мені тут подобається все більше й більше. Не знаю, як ти, але я хочу залишитися й піти позасівати.

Хлопець 1. Влад, у нас на святі скоро фінальна пісня й ми її теж співаємо. Ми ж не можемо підвести своїх друзів.

Хлопець 2. Ну добре. А можна нам гостинці з собою забрати?

Дівчина 2. Звичайно, ви ж наші гості.

Дівчина 1. А в мене є ідея. Давайте запросимо до нас у минуле ваших друзів і разом заспіваємо фінальну пісню.

(Валентин жме на кнопку телефона, звучить мелодія, усі учасники вечора виходять на сцену й виконують фінальну пісню).

Вихователь вітає всіх із новорічними святами й вручає акторам-аматорам подарунки)

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Ігнатенко І.В. Етнологія для народу: свята, традиції, звичаї, обряди, прикмети, вірування українців / І.В. Ігнатенко. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 319 с.
2. Курочкін О.В. Новорічні свята українців: традиції та сучасність / О.В. Курочкін. – К., Наукова думка, 1978. – 191 с.
3. Сосенко К.П. Різдво-Коляда і Щедрий Вечір: Культурологічна оповідь / К.П. Сосенко. – К., Укр. Письменник, 1994. – 286 с.
4. Сапіга В.К. Українські народні свята та звичаї / В.К. Сапіга. – К., Т-во «Знання України», 1993. – 112 с.

РОЗДІЛ ІІІ. ЗМІСТОВНЕ ДОЗВІЛЛЯ

Тетяна ПРОПИСВІТ,
вихователь гуртожитку
спеціаліст першої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Хвилина слави

(до Міжнародного Дня студента)

Мета: сприяти створенню умов для творчого, інтелектуального та духовного розвитку молоді. Формувати почуття відповідальності, дружби, підтримки друзів, самовпевненості. Задоволення різноманітних духовних запитів, культурних і творчих потреб студентів в сфері дозвілля. Розширення та урізноманітнення форм молодіжного дозвілля.

Форма проведення заходу: святково-розважальна програма.

Обладнання: плакати, музичні інструменти, українські та сучасні костюми, живі квіти.

Місце проведення: актові зала гуртожитку.

Вступне слово вихователя.

Шановні студенти, гості! Вітаємо Вас з цим прекрасним молодіжним святом, Днем студента! Сьогодні, в день свята, ми проводимо концертно-розважальну програму, де ви матимете можливість продемонструвати свої таланти.

Запрошуємо ведучих на сцену.

Ведучий 1. Доброго дня, дорогі друзі.

Ведучий 2. Доброго дня студенти, викладачі, гості.

Ведучий 1: Ми раді вітати вас у цьому залі, на святі.

Ведучий 2. Вітаємо вас із Міжнародним днем студента й зичимо вам міцного здоров'я, досягнень у навчанні та цікавого і змістовного студентського життя.

Ведучий 1. Тож, зустрінемо й проведемо його яскраво й весело!

Ведучий 2. Студентські роки – найщасливіші в житті кожної людини. У них визріває перше кохання, поглиблюється пізнання світу, відбувається становлення особистості та обирається подальший шлях.

Ведучий 1. Так, День студента в наші дні, – це веселе і безтурботне свято, і не всі знають, що історія його виникнення аж ніяк не радісна. Адже передували цьому трагічні події. Весь світ зобов'язаний Європі створенням Міжнародного дня студента, який має легендарну історію. В основі цього свята лежить боротьба за свої права та інтереси, потрясіння, розчарування і радість перемог. Спочатку ця дата – данина пам'яті чехословацьких

студентів, героїв Опору. Коли в 1939 році німецькі війська окупували Чехію, студентські громади всієї країни об'єдналися і влаштували 100-тисячну демонстрацію. У ході заворушень був вбитий студент Ян Оплетала, а тисячі студентів і викладачів піддалися репресіям. А в ніч з 16 на 17 листопада було вбито 9 керівників Союзу студентів Чехії і заарештовано понад 1200 студентів. На засіданні Міжнародної студентської ради, що проходив у Лондоні в 1941 році, на честь загиблих у тих подіях заснували Міжнародний день студента, який з тих пір відзначають 17 листопада.

Тож ми повинні знати історію виникнення свята і нести високо честь студента.

У студентів, що мешкають у гуртожитку проводити заходи, присвячені Дню студента стали традиційними, а саме з символічною назвою «Хвилина слави». Наші студенти не тільки гарно навчаються, а й мають різноманітні творчі нахили і таланти.

Ведучий 1. На сцену запрошуємо Бут Анну і Васецьку Яну.

Васецька Яна має чудовий голос з народження. Приймала активну участь у художній самодіяльності у школі, районних та обласних конкурсах. Навчаючись у коледжі, відвідує студентський клуб художньої самодіяльності «Веселка», бере активну участь у загальноколеджних заходах і заходах, що проходять у гуртожитку. На сцені себе відчуває, як «риба у воді».

Бут Аня закінчила музичну школу, в якій навчалася вісім років за класом вокал і хореографія. Має гарно поставлений голос, володіє гарними манерами, сценічною культурою. Відвідує вокальний ансамбль «Дівчата».

Дівчата нам виконають пісню «Моя любов живе до тебе».

Ведучий 2. Запрошуємо студентку Кулик Жанну.

Жанна пише вірші з 16 років. Талановитий друг Жанни допоміг їй розкрити свій талант. Юна поетеса часто декламувала свої вірші на літературних вечорах у школі, брала участь у конкурсах поезії. Жанна взагалі розвинута в усіх сферах діяльності та є популярною зіркою коледжу.

Вірш «Тільки» у виконанні Жанни.

Ведучий 1. А зараз на цю сцену вийде студентка Дорошко Ольга.

Ольга дуже любить танці. Позитивна, харизматична, з почуттям гумору, а саме головне пластична та гарно володіє хореографією.

Дякуємо Ользі за чудовий танок.

Ведучий 2. У нашому гуртожитку проживає талановитий студент. Це – Дмитро Рак. Дмитро має чудовий голос, брав активну участь у художній самодіяльності школи та радував своїми виступами односельців та однокласників. Дмитро – позитивна людина, яка є «душею» гуртожитку,

завжди підбадьорить, допоможе й розважить. Спілкуючись з Дмитром відчуваєш його душевну теплоту. Крім того, він пише вірші.

Зараз до вашої уваги пісня «Джеральдіна».

Дякуємо, Дмитре, за пісню.

Ведучий 1. Запрошуємо на сцену Кравченко Анастасію.

Анастасія вісім років навчалася в Градизькій музичній школі імені О.І. Білаша, студія «Сучасні народні танці».

У виконанні Анастасії сучасний танок під пісню «I got love».

Щиро дякуємо Анастасії.

Ведучий 2. На сцену запрошуємо наших талановитих, гарних хлопців – Голоту Андрія та Раєвського Ігоря, які закохані в музику і завдяки своїй наполегливості досягли майстерності в грі на гітарі.

Дякуємо нашим неперевершеним хлопцям.

Ведучий 1. Дімо, ми не забули, що ти пишеш вірші і обіцяв нам прочитати свій улюблений вірш. Пише Дмитро ще з сьомого класу. Найперші вірші – про кохання.

Вірш «Пожовкле листя».

(Пісня у виконанні Яни Васецької)

Ведучий 2. Запрошуємо на сцену чарівну студентку Світлану Безкібальну.

Світлана декламує вірш «Тільки».

(На сцену запрошуються всі учасники хвилини слави.

Рак Дмитро і Яна Васецька виконують пісню).

Ведучий 1. Молодіжний й відчайдушний

День студента вже настав

МИ вітаєм і бажаєм, щоб в навчанні ти встигав,

Щоб усі науки разом

Знайшли «притулок» в голові

І тобі допомагали

У дорослому житті!!!

Нехай всі сесії здаються

І не бувало щоб «хвостів»,

Нехай студенти всі сміються,

Бажаю щастя й радощів у житті!!!

Ведучий 2. Дякуємо усім вам за участь в нашій програмі, а присутнім в залі за увагу. Запрошуємо через 30 хвилин всіх на дискотеку.

Додаток 1

(Вірш «Тільки»)

Тільки про тебе
Я думаю кожної миті.
До тебе я хочу. В обійми твої.
Разом з тобою,
Хочеться жити
Та вилітають з голови
інші думки мої.
Тільки з тобою я хочу
Захід сонця стрічати
Міцно тебе обійнявши,
Щоночі гуляти.
Може, це солодкий смак любові?
Хоча ні, це пахощі винові.
Тільки з тобою
Я мрію піти
У світ цей безмежний, великий.
На жаль, то був сон,
Хоч і малий
Та треба ще трохи потерпіти.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Ім'я твоє – студент / Позакласний час – 2007. – №4. – с.104 Клятва студентів першого курсу.
2. Студентські роки – часточка нашого життя / До Дня студента / Виховна робота в технікумах, коледжах. Випуск 3 – с.162.

Подоріж у новорічну казку

НІНА МИХАЙЛИЧЕНКО,
вихователь гуртожитку
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: розвивати у студентів навички сценічної гри, артистичні та комунікативні здібності, формувати творчу уяву, вміння працювати в колективі, створити передсвяткову атмосферу в учасників та глядачів.

Форма проведення: театралізована казка.

Обладнання: торба з новорічними подарунками, торба з костюмами, піч, два кошики, місяць, зорі, казан, велика ложка.

Місце проведення: актові зала гуртожитку.

Дійові особи: *Організаторка свята, Дід Мороз, Снігуронька, Білосніжка, Баба Яга, Донька Баби Яги, Циганка, Солоха, Чорт, Солдат, Попандопало, Шапокляк, Розбійники – 3 особи, Коцій Безсмертний.*

(Зала святково прибранна, посеред зали – святкова ялинка.

Звучить весела музика. На сцені поспіхом з'являється метушлива організаторка свята)

Організаторка. Новий рік на носі, а нікому ні до чого, крім мене – нема діла! *(Витягає з кишені папірець, читає.)* Так, чи все за списком зроблено?.. Оголошення написала, залусвятково прикрасила, Білосніжку з новорічними костюмами відрядила. Треба ще кілька СМСок надіслати. І перша Діду Морозу: зустрічай Снігуроньку з подарунками, буде 26, ні 27 чи 28 грудня? Знову забула... *(Телефонує)* Алло, алло, Снігурко. Як завжди, поза зоною. Ну як тут працювати? *(Махає руками, швидко виходить).*

(Звучить творча композиція Гріга «Печера гірського короля».

На сцені з'являються Баба Яга з донькою. Донька тримає два кошики)

Донька *(заглядає в кошик).* А що, мамо, в цей кошик багато цукерок влізе?

Баба Яга. З тебе вистачить!

Донька. Наїстися хватить?

Баба Яга. Наїстися, аж луснеш.

Донька *(бере ще більшу корзину).* А в цей скільки влізе?

Баба Яга. А в цей ще більше! Цукерки їстимеш, на цукерках спатимеш, в цукерках купатися будеш.

Дочка (*хапає найбільший кошик*). Все, біжу до лісу грабувати Снігурку.

Баба Яга (*дає доньці «підзатильник»*). От дурепа! Охолонь! На дворі ж зима, замерзнеш.

Донька (*починає плакати*). Ага, ну нехай тоді інші цукерки їдять, мед п'ють, у золоті купаються, а я буду з тобою сидіти, теревені твої слухати та з голоду помирати.

Баба Яга. Та не скигли ти! Буде тобі і мед, і золото, і цукерки.

(*Звучить композиція М.Мусоргського «Інстинкт Баби Яги-2ч.»*,

Баба Яга скликає нечисту силу)

Тварі зальотні, заболотні
Ликом шиті, шерстю покриті.
Ви летіть сюди, ви повзть сюди
Через топкі болота і дрімучі ліси
В хатинку на курячих ніжках.

(*З'являються Попандопало, Циганка, Коцій Безсмертний, Розбійники*)

Коцій Безсмертний. Ваше Страхолюдіє, ми біля Ваших ніг.

Розбійник. Ваше Страхопудіє, ми к вам пожаловалі.

Попандопало. Мадам – Шарман, целую вашу ручку.

Баба Яга (*тикає пальцем на Попандопало*). А це що за чудо?

Попандопало. Попандопалособственнойперсоной. Временноисполняющ ийобязаности начальника. Прошу любить и жаловать. (*Кланяється*)

Баба Яга (*таємничо*). Чула я, щов гуртожиток медичного коледжу на Новорічне свято поспішають Дід Мороз і Снігуронька. Ми повинні за всяку ціну завадити їхньому весіллю. В цю ніч повинні веселитися ми і тільки ми. А як ми хочемо повеселитися?

Розбійник 1. Повеселитися хочу так, щоб всі втекли з гуртожитку, забились в темні кутки і тільки чутно було як зуб на зуб не попадає.

Розбійник 2. Щоб земля затряслась від свисту і жахів.

Донька. Щоб всі, нарешті, забули про Снігурку і милувалися тільки моєю вродою.

Баба Яга. Отже так, будем розробляти план дій. По-перше, ти, циганко, повинна так задурманити голову старому, щоб він забув про Снігурку і не зустрів її в призначений час на лісовій галявині. По-друге, ви, розбійники, поцупите у Снігурки новорічні подарунки. А от ти, Чахлику, ізольоєш Снігурку.

Коцій Безсмертний (*хватається за живіт*). Ой, щось мені погано, щось я, мабуть, захворів, мені так зле. Я, мабуть, піду додому.

Баба Яга. Ах ти, трухлява колодо! Ти що, злякався?! Та я перетворю тебе зараз на слизьку жабу!

Коцій Безсмертний. Ні-ні, мені вже краще, я зроблю все, що ти скажеш.

Баба Яга. Тобі, Попандопало, доручаю поцупити новорічні костюми у Білосніжки.

Попандопало. Будет сделано.

Баба Яга. І тоді ми почнемо наші гуляння. Ха-ха-ха. Там буде царювати зло, зло, зло... Операцію починаємо негайно.

Розбійник 3. А в нагороду що отримаємо?

Баба Яга. Гірлянду з мертвих душ! Ха-ха-ха!

(Всі виходять. Звучит ькомпозиція А. Вівальді «Літня гроза»)

Вітри, бурі, урагани! Дмухайте щосили!

Хуги, вихори, бурани, розгуляйтесь сміло

Ви женіть над нашим краєм хмар пухнастих зграю

Хай над полем та над гаєм віхола гуляє.

(Танець Метелиці)

(Баба Яга виходить, на сцені з'являється Циганка, вона наспівує пісню «Ежедневноменяется мода», через деякий час з'являється Дід Мороз)

Дід Мороз. І хто ж це тут так добре співає?

Циганка. Дідусю, як добре що я тебе тут зустріла. Давай погадаю.

Дід Мороз. Вибач дороженька, але я поспішаю. За годину я повинен зустріти на лісовій галявині Снігуроньку та Білосніжку.

Циганка(бере руку). Бачу-бачу, дорога довга-довга і веде тебе до лісу. Та по цій дорозі не йди, бо заблукаєш. Краще пішли зв мною. Я тобі коротшу стежину покажу і вмиль до Снігуроньки приведу.

(Дід Мороз і Циганка виходять.)

(На сцені з'являється організатор свята, вона знову незадоволена)

Організатор. Нічого не розумію, в лісі валить сніг, а тут, у місті, повний штиль, знову там *(показує на небо)* щось переплутали. *(Телефонує).* Алло-алло, метеослужба? Скільки випало снігу в Кременчуці? Як більше немає снігу? Неподобство! Зараз я зателефоную в небесну канцелярію і місто завалить снігом! Нікому і нічого не можна доручити. Алло-алло, небесна канцелярія? *(Виходить)*

(Звучить фонограма пісні «На морском песочке». На сцену з різних боків, спинами один до одного, виходять Попандопало і Шапокляк. Вони стикаються, Шапокляк падає)

Попандопало. О! Мадам! Шарман... Пардон, я при исполнении. Стоп. Кто ви, мадам? Как ваше имя?

Шапокляк. Може ви подасте, нарешті, привабливій дамі руку?

Попандопало (*подає руку*). Слушайте, мадам, и шо я в вас сразу стал такой влюбленный? Ну признайтесь, шо вы за штучка?

Шапокляк. Я штучка? Та мене, та я...

Попандопало. О! Мадам Шапокляк! Пардон! Я вас не сразу узнал. Как поживаете? Все помогаете людям?

(Шапокляк співає)

Кто людям помогает –
Тот тратит время зря!
Хорошими делами –
Прославиться нельзя!

А взагалі, я шукаю яку-небудь цікавеньку роботу.

Попандопало. Всегда рад помочь хорошему человеку. Одна очень известная особа попросила моей помощи. Я, как истинный джентльмен, не смог отказать даме...

Шапокляк (*перебиває*). Короче.

Попандопало. Вобщим так. Нужно отобрать у Белоснежки костюмы для Новогоднего праздника.

Шапокляк. А шо? Дільце і справді капосеньке.

Попандопало. Я вас уверяю, дело того стоит.

Шапокляк. Ну добре... Ви мене, майже, вмовили. Винагороду ділимо порівну?

Попандопало. Без вопросов. Идемте, детали обсудим по дороге. Слушайте мадам Шапокляк, и шо я в вас такой влюбленный? (*Попандопало під руку з Шапокляк виходять*).

(На сцену метушливо виходить організаторка свята і знову голосно розмовляє по телефону)

Організаторка. А я кажу треба на Кременчук побільше снігу насипати, сантиметрів 40! Хай студенти потішаться. Шо? Розчищати важко? Але який Новий Рік без снігу?! На всіх не вистачить? Та я зараз... Алло-алло! Знову зв'язок обірвався. Ну як тут працювати? Алло-алло... (*Виходить*).

(На сцену крадькома заходить Шапокляк)

Шапокляк (*тре руки*). Як я люблю робити капості, як мені подобається псувати настрої людям. (*Співає*)

Білосніжку я знайду
В царстві тридесятім .
Всі костюми прихоплю
Зіпсую всім свято.
Не завдання – просто кайф.
Аж чуприна дибом.

Ну короче, лайф із лайф.

Все зроблю я мигом.

(Здалеку чути спів Білосніжки)

Шапокляк. А ось здається і Білосніжка, легка на спомині. *(Ховається за ялинку)*

(На сцену виходить Білосніжка. Раптом чує, що хтось плаче, кладе мішок з костюмами і підходить до ялинки)

Білосніжка. Бабусю Шапокляк? Це ви? А чому ви так гірко плачете?

(В цей час Попандопало краде мішок з костюмами)

Шапокляк. Плачу, онучечко, бо плачеться. Люди думають, що я зла, капосна, а я помінялася. Я добра і привітна стала і так хочу потрапити на новорічне свято... Але мені ніхто не вірить і звідусіль мене гонять. *(Знову плаче)*

Білосніжка. Заспокойтеся, бабусю, я вам вірю. Підемо зі мною, допоможете мені нести новорічні костюми і тоді... *(Оглядається)* Ой лишенько! Де ж поділися новорічні костюми? *(Шукає костюми)*

Шапокляк. Гава з'їла! Ха-ха-ха! Яка я чудова актриса! *(Вибігає).*

Білосніжка. Бабусю, почекайте, віддайте костюми! Яке ж свято без казкових героїв? *(Плаче, вибігає за бабусею)*

(На сцені з'являється Баба Яга і кричить в телефон)

Баба Яга. Алло, бісова душа, де тебе чорти носять?! Чому до цього часу місяць світить аж око спіпить, негайно приступай до роботи, а то розірву тебе на шмаття. *(Виходить)*

(На сцені з'являється Солоха, вона чепуриться перед дзеркалом і наспівує пісню «Ой гарна я, гарна». Раптом чує голосний звук з печі, злякано підстрибує)

Солоха *(хреститься)*. Що воно за лиха година?!

(З печі вилазить чорт, обтрушується, чхає.)

Солоха *(спльовує)*. Тьху! Явився не запилівся!

(Під фонограму пісні «Ніч яка місячна» чорт виконує пісню для Солохи)

Ніч яка місячна, зоряна, ясна

Видно, хоч голки збирай.

Вийди кохана, любя Солохонько.

Хоч на хвилиночку в гай.

Ти не лякайся, що роги у мене є

Ззаду закручений хвіст.

Я ж тобі мила, любя Солохонько,

Серце в дарунок приніс.

Серце мов бешене в грудях колотиться,

Знову зашкалює тиск.
Люба, кохана, мила Солохонько,
Ти просто супер і писк.
Мрію про тебе ночами холодними,
Мерзну мов заячий хвіст.
Серцем гарячим зігрій мене серденько
К бісовій матері піст!
Підем з тобою у пекло гаряче
Знайдем там щастя своє.
Все, що у чанах кипить, бультихається
Буде твоє і моє.

(Чорт хоче обійняти Солоху, вона його відштовхує)

Солоха. Та на біса мені таке добро! Хай воно тобі залишається. Мені б краще такі черевики, як Вакула Оксані приніс.

Чорт *(виймає із-за пазухи чобітки)*. А як вам ці? Подобаються? Моя світлейшая Солоха?*(Облизує губи.)*

Солоха *(махає рукою)*. Ой бачу, що з тебе – як з козла молока. Та давай уже, можливо пригодяться. *(Взуває чобітки)*

Чорт *(підходить ближче, усміхається, торкається руки Солохи)*. А що це у вас, великодушная Солохо? *(Відскакує назад)*

Солоха. А ти що осліп? Небачиш? Рука! *(Відсмикує руку)*

Чорт. Гм. Рука! Хе-хе-хе! А це що у вас, дрожайшая Солохо? *(Злегка торкається рукою за шию і відскакує.)*

Солоха. Ах ти ж, бісова душа! Залицятися надумав?!

(Солоха замахується на чорта, чорт хватає її за талію і вони починають танцювати український танець)

Солоха *(витирає з чола піт)*. Ох і заморилася! Ох і натанцювалася! Де ж ти, бісова душа, такі черевики відкопав, що на місці не встоять, самі танцюють?!

Чорт. Та для вас, моя неперевоїдьянная Солоха, хоч зірки з неба.

Солоха. Це ти не про ті зірки говориш, що в минулому році з неба познімав?

Чорт*(скрикує)*. Ой лишенько, ледве не забув, мені ж Баба Яга хвоста відкрутить, якщо я місяць не поцуплю. *(Вибігає)*

Солоха. Біжи, та дивись не перечепися! Торбу забув! *(Бере торбу, виходить за чортом)*

(Звучить композиція Гріга «Печера гірського короля» з'являються чортенята, танцюють, чорт знімає місяць і зорі.

В залі стає напівтемно, чорти вибігають)

(На сцену виходить розгублена Снігуронька і кличе Діда Мороза)

Снігуронька. Агов! Дідусю! Ти де?! *(Оглядається навкруги.)* Нічого не бачу і нічого не розумію. Домовлялися з Дідусем зустрітися на лісовій галявині в крижаному палаці, а його там немає, та ще й місяць заховався. Як тепер знайти стежину до казкового палацу? Дідусю! А-у-у!

(Один поперед одного вибігають розбійники)

Розбійник 1. І чого кричиш?! Не прийде він!

Снігуронька. Чому?

Розбійник 2. Та тому, що снігу намело по коліна, Дід Мороз загубив лижі, а ходити на своїх двох по снігу він не вміє. *(Всі розбійники сміються)*

Снігуронька. А ви хто такі? *(Розводить руки, здвигує плечами).* Нічого не розумію!

Розбійник 3. А тут і розуміти нема чого, ми – добрі лісові ельфи. *(Кривляються, роблять рухи руками ніби літають.)*

Розбійник 1. Досить базікати! Значить так, Снігурко, якщо хочеш повернути свого діда, то швиденько гони торбу.

Снігуронька. Але ж потім не буде свята і казкові герої не отримають подарунки.

Розбійник 2. А нам що з того?!

(Розбійники І і 2 виривають торбу, штовхають Снігурку, вибігають)

Розбійник 3. *(стоїть як вкопаний, мрійливо усміхається, посилає повітряний поцілунок).* Яка лялечка!

(Один із розбійників повертається і тягне його за собою)

(Снігуронька плаче. На сцену виходить Коцій Безсмертний у костюмі Діда Мороза, з мотузкою.)

Коцій Безсмертний *(кричить).* Агов! Снігуронька *(Побачив Снігуроньку)* Нарешті я тебе знайшов! А чого ти плачеш, моє серденько?

Снігуронька. Ой, дідусю, тут таке трапилося. Лісові розбійники відібрали у мене подарунки! *(Плаче)*

Коцій Безсмертний. Не плач, Снігуронько, я допоможу твоєму горю.

(Пригортає до себе, гладить по голові,

Снігуронька піднімає очі, здивовано запитує)

Снігуронька. Слухай дідусю, а чому ти такий худий, аж кістки торохтять?

Коцій Безсмертний. Так схуд же, онучко, доки тебе шукав.

Снігуронька. А чому ти, дідуню, такий високий став?

Коцій Безсмертний. Так шия ж витягнулась, бо весь час тебе виглядав.

Снігуронька. А мотузка тобі навіщо?

Коцій Безсмертний. Щоб зв'язати тебе кріпко, моє серденько.

(Хапає Снігуроньку, тягне за ялинку. На сцену «вилітає» Баба Яга)
Баба Яга *(наспівує).*

Ой мороз, мороз, не морозь мене
Не морозь мене – мого коня.

Баба Яга *(гладить мітлу).* Мені ж тільки тисяча років, а я вже така сентиментальна. Ні, треба братися за діло. *(Телефонує).* Алло-алло, циганко, як справи? Що? Ще й досі дідуган рветься на зустріч зі Снігуркою?! Ну постривай, старий, зараз я тебе зіб'ю із путі істинного.

*(Звучить композиція Мусоргського М.П. «Баба Яга»,
Баба Яга виконує шалений танок і «вилітає» на мітлі)
(На сцену виходять Дід Мороз і Циганка.)*

Дід Мороз *(гукає).* Снігуронько! Агов! Та що ж це таке робиться в моєму царстві? Буря, віхола, дерева з корінням вириває! Слухай циганко, а ми часом не заблукали? Здається мені, що ти щось наплутала.

Циганка. Не хвилюйся, голубе. Ми на правильному шляху. Краще послухай, я тобі всю правду скажу, що було, що є і що буде. *(Бере руку Діда Мороза)* Життя у тебе буде чи то довгим, чи то коротким, будеш чи то щасливим, чи то нещасним. *(Виходять)*

(Під музику із кінофільму «Свадьба в Малиновке» виходять Попандопало і Шапокляк з новорічними костюмами)

Попандопало *(потирає руки).* Вот это повезло, вот это уловчик. Слушай, Шапокляк, а давай поделимся.

Шапокляк. І то правда! А то все Язі та Язі – а ми що, не люди?

Попандопало. И тебе, и мне, все достанется по-честному, поровну. *(Заглядає в мішок).* Так это же мой размерчик! Мой гардеробчик! *(Починає ділити речі).* Так, это мне! А это тебе. Это опять тебе! Это снова тебе! Это все время тебе! *(Дивиться вбінокль на свою купу речей).* Я себя не обделил?! *(Надягає на голову Шапокляк червону шапочку).* О, красавица! Слушай, и шо я в тебя такой влюбленный?

*(Попандопало обіймає Шапокляк, співає пісню «На морском песочке...».)
Виходять. На сцену виходить Солоха, за нею, зігнувши плечі, біжить чорт)*

Солоха *(знову крутиться перед дзеркалом).* Ні, я таки гарна! Правда, мій солоденький.

Чорт. О так! Моя прекрасная, моя несравненная Солоха.

Солоха *(знову дивиться у дзеркало).* Я таки правда найкращая!

Чорт. Не смію навіть очі підняти, моя сладострастная, непредсказуемая, обожаемая пані Солохо. *(Цілує руки)*

(Стукіт у двері, чорт ховається під лавку, до господи входить Солдат)

Солдат. Добрый вечер этой хате! Войти разрешите?

Солоха. Який чорт тебе приніс? (*Штовхає ногою чорта*) Це я не до тебе, мій кирпатенький, мій рогатенький.

Солдат (*гладить вуса*) Ох и женщина, огонь! (*Примружує очі*) Говорили мне, Солохо, что у тебя прячется черт, который со своїй нечестью украл месяц и все звезды с неба. Надо бы воротить светило обратно.

Солоха. Та хто це тобі розказав таку нісенітницю, мій солоденький. Ти, мабуть, з дороги заморився. Роздягайся, відпочинь, а я тебе смачненьким пригощу.

(*Ладнає на стіл*)

Солдат. Ты мне зубы не заговаривай! А то как пальну – раз, и в точку!

(*Солдат береться за рушницю. Чорт вискакує з-під лавки.*)

Солоха і чорт метушаться, хочуть заховатись один за одного)

Солоха. Ой лишенько! Ой, що ж робити! Чорте рогатий, бери мене і хутко тікаймо! (*Чорт ховається за Солоху*)

Солдат. Эй! Нечистый! Выходи! И Солоху выводи! (*Хитає головою.*)
Хуже бабы не видал.

(*Чорт знітився і почав крутитися на одному місці*)

Солдат. Ты хвостом тут не крути! Ну-ка месяц возврати!

Солоха. Не бувати цьому – зась! Місяць, зорі не віддасть!

Солдат. Ты, старуха, знай с кем шутку шутить.

Солоха. Яка я тобі старуха?! Я ще о-го-го! Навіть гопак затанцювати зможу.

Солдат. Темная ты особа, Солоха! Кто тот гопак теперь танцует, это уже не модно!

(*Під пісню Африка Сімона «Кукарелла» Солоха і солдат танцюють.*)

(*Під кінець танцю Солдат обіймає Солоху*)

Солдат. Ваши трех дюймовые глазки, путем прямого попадания в мое сердце... Вообще, раз, два – и в точку.

(*Солдат з Солохою обіймаючись виходять*)

Чорт. А ще казала мій кирпатенький, мій рогатенький... Ну що ж, не бачити вам місяця на небі, як мені своїх вух! (*Ховається за піччю*).

(*На сцену вибігає заклопотана організаторка свята*)

Організаторка. Нічого не розумію, Дід Мороз – по за зоною, Снігуронька – не відповідає, небеснаканцелярія, взагалі, зникла з мережі. Вони що, думають, я за них буду гостей зі святом вітати, цукерками всіх пригощати?! (*Прийшла СМС*). О! Нарешті! (*Читає.*) Абонент з'явився в мережі! Алло, алло! Резиденція Діда Мороза? А скажіть, будь ласка, Дід Мороз із Снігуронькою скоро будуть? А то...(*Пі-ni-ni.*) Алло, алло...

Відключилися. Не секретарка, а Снігова королева. *(Кривляється.)* «Чекайте, будуть з хвилину на хвилину». Знаю я вашу хвилину. *(Метушливо вибігає)*
(На сцену наспівуючи пісню виходять розбійники з подарунками)

Розбійники.

Не желаем жить – эх, по-другому, 2р
Ходим мы по краю, 3р.
Ходим мы по краю земному.

Розбійник 1. *(потирає руки).* Ех, що тут у нашому мішечку? *(Заглядає в мішок).*

Розбійник 2. Там, мабуть, золота... *(Лічить на пальцях)* Багато...

Розбійник 3. Є ідея, а давайте поділимось. Заживем, як чорний на хуторі.

Розбійник 1 *(злякано)* Ага! А якщо Баба Яга довідається? Вона ж нас у порошок зітре і по вітру розвіє!

Розбійник 2 *(співає)* Мне все равно, страдать иль наслаждаться...

Розбійник 1. *(перебиває)* А мне – не все равно.

Розбійник 3. Та годі вам. Давайте краще підемо на Бал нечистої сили. Ще хоч раз, одним оком, глянемо на Снігуроньку. *(Мрійливо)* Вона така лялечка.

(Розбійники співають пісню і танцюють)

Розбійники.

Увидит нас Снегурка, сразухнет – ах
И для Мороза жаренымзапахнет – ух
А кое-что за пазухоймыдержим – у-у
К нам не подходи, к нам не подходи, а то зарежем!

(Коцій Безсмертний заводить Снігуроньку, силоміць всаджує її на стілець і обв'язує мотузкою)

Коцій Безсмертний. Отак, моя Снігуронько! Отак, моя онучечко. Так добре, не давить?

(Розбійники бігають навкруги Снігуроньки, намагаються її доторкнутися)

Розбійник 1. Оце так здобич!

Розбійник 2. Оце так краля!

Розбійник 1. Таких красунь я ще зроду не бачив. Гарненька, солоденька!
Ну просто... цукерка.

Розбійник 2. Мабуть, смачненька з неї юшка буде.

Розбійник 3. Вам би тільки животи понабивати! Ви погляньте *(мрійно)*, яка краса...

(Розбійники сміються)

Розбійник 2. Ти що, запав на Снігурку?

(Почули гуркіт ступи Яги)

Розбійник 3. Ша! Баба Яга на горизонті!

*(Під мелодію Мусоргського М.П. «Інстинкт Баби Яги»
з'являються Баба Яга, донька, Попандопало)*

Донька. Від імені мого страхолюдяоголошую всім подяку.

Всі. Служимо її страхолюдю!!!

Баба Яга. Ну що ж, слуги мої вірні. Тепер ми починаємо наш новорічний Бал. На ньому немає місця добру! Зло! Зло! Зло!..

Попандопало. Композитор, музику!

(Звучить музична композиція Херардо Матіса «Кумпарсіта».

Баба Яга і Попандопало танцюють танго)

Донька. А тепер коронна пісня лісових розбійників.

Розбійник 1. Эй! Полундра! Пятнадцать человек на сундук мертвеца и бутылка рома! Гуляємо сьогодні.

Розбійник 2. Іменем страхолюдя! Гуляємо всю ніч!

Донька. Трепещіть Дід Мороз і Снігурка!

(Розбійники імітують, що варять кашу в казані, співають, донька танцює)

Баба Яга. Ну що, мої яструби, половину справи зроблено. Снігурку зв'язали кріпко? Яку кару ми для неї придумаємо?

Попандопало. Отдать за меня замуж!

Розбійник 1. Зварити з неї смачну юшку!

Донька. Перетворити на туалетне мило!

Розбійник 3. Таку красу – і на мило?! Краще я її...

Баба Яга. Ша! Я заберу вроду Снігурки собі! А її перетворю на стару колоду! Ха-ха-ха!!! *(Одягає шапочку Снігуроньки)*

Коцій Безсмертній *(до Яги, співає)*

Розкажи Снігуронько, де була?

Розкажи онученько, як діла?

Баба Яга *(співає)*

За тобою бігала, дідуган!

Ти стара розвалина, хуліган.

(Здалеку чути голос Діда Мороза, який кличе Снігуроньку. Коцій Безсмертний і Попандопало відносять Снігуроньку на стільці під ялинку)

(На сцені з'являється Дід Мороз, Білосніжка, Циганка.

Дід Мороз заспокоює Білосніжку, яка плаче)

Дід Мороз. Не плач Білосніжко, заспокойся. Все буде добре. Знайдемо ми і Снігуроньку і костюми новорічні повернемо.

Баба Яга (*поправляє шапочку Снігуроньки*). Ой дідусю, нарешті ти мене знайшов, свою Снігуроньку!

Дід Мороз. Та ти що з глузду з'їхала? Яка ти Снігуронька? Ти ж Яга!

Баба Яга. (*зі злістю*) Яга, Яга... Я вже тисячу років як Яга! (*Мрійливо*) А так хотілось побути Снігуркою!

Дід Мороз. То це ти, стара, зі своїми бандитами, вкрала Снігуроньку? Відповідай!

Циганка. Зараз я її виведу на чисту воду! Всю правду розкажу. (*Хоче взятируку, Баба Яга відмахується*).

Баба Яга. Знати не знаю і бачити не бачила.

Солдат. Отвечай по добру, по здорову, когдатебя спрашивают. А не то – не сосчитают тебе косточек, старая!

Розбійник 1. Ха-ха-ха! Та вона вас всіх перетре!

Розбійник 2. Перевішає!

Розбійник 3. Перемеле в пральний порошок!

Циганка. (*до Діда Мороза*). Підемо голубчику звідси – подалі від очей людських, від суєти мирської.

Дід Мороз. Досить, Циганко, мені голову морочити, я вже з тобою півночі блукаю. (*Звертається до Баби Яги*) Не хочеш говорити? Прийдеться мені застосувати свій чарівний посох.

Солдат. Позвольте, уважаемый, сейчас существует более современный метод, гипноз называется. Итак, начнем. (*Починає гіпнотизувати Бабу Ягу і її компанію*) На счет три ваши глаза закрываются. Раз, два, три – глазазакрываются. Всем спать, спать. спать... Поднимите правую руку, затем – левую руку. Вам хочется спать еще больше. Похлопайте в ладоши, подергайте за ушисоседа. (*Герої виконують всі вказівки солдата*). Сильнее, сильнее, ещесильнее! (*Різко*) Кто похитил Снегурочку?

Всі. Це ми! Це ми!

Дід Мороз. Ану негайно ведіть сюди мою внучку!

(*Попандопало і Кошій безсмертний приводять Снігуроньку*)

Снігуронька. (*обіймає дідуся*) Дідусю, нарешті. Де ж ти так довго блукав?

Дід Мороз. Я все таки, мабуть, скористаюся своїм чарівним посохом і перетворю вас на бурульки, аби ви не зіпсували нам новорічне свято.

Всі. (*падають на коліна*) Вибачте нас! Ми більше так не будемо!

Попандопало. Властьменяется. Слушай, Дед Мороз, и шо я в тебя такой влюбленный?!

Дід Мороз. Ну хай нечиста сила, жодне свято без неї не обходиться, а ти, Солохо – теж туди?!

Солоха. Ой, вибачте, лихий попував.

Баба Яга. А ми, значить, як нечиста сила, то вже й на свято нам зась?!

Коцій Безсмертний. І вітати нас не слід?

Донька. *(плаче)* І подарунків не треба?

Баба Яга. Може якби ви нас солоденьким пригостили, до палацу запросили, то ми б іншими стали?

Попандопало. Ми шо не люди?

Снігуронька. Дідусю, у таке свято слід забути всі негаразди і суперечки, давай запросимо всіх до нас на гостину?

Дід Мороз. Згоден з тобою, Снігуронько, от тільки було б добре повернути новорічні костюми і подарунки.

Баба Яга. Будь-ласка, забирайте, нам не шкода!

(Повертають подарунки та костюми)

Дід Мороз. *(до Солохи)* Добродійко, а про місяць і зорі ти не забула?

Солдат. Виноват, эта обворожительная особа задурила мне голову. Исправлюсь. *(Підходить до печі, витягає чорта).* Эй, чертяка, вылезай, месяц, звезды возвращай!

(Чорт повертає місяць, в залі стає світліше)

Дід Мороз. *(до нечистої сили)* Ідїть, готуйтеся до святкування Нового року. Та щоб без щирих посмішок і доброгосерця не приходили.

(Нечиста сила виходить. Солдат із Солохою також.

На зустрічі мідеорганізаторка і говорить по телефону)

Організаторка. Ось і добре голубчику, а то говорили, щонемаєснігу, закінчився. Що? Навіть Африку засипали? Це ж треба, мабуть, злякали людей до віку! Ну все, дякую, до побачення. *(Здивонано дивиться на присутніх).* О, а ви звідки всі взялися?

Білосніжка. Ой, тут такебуло!

Організаторка. Щобуло?

Білосніжка. Новорічні подарунки відібрали, костюми викрали!

Організаторка. Як викрали?

Білосніжка. Довго і напружено шукали.

Організаторка. Кого шукали?

Білосніжка. Навіть Солдата на допомогу викликали.

Дід Мороз. Але тепер усе добре, час запалювати ялинку і розпочинати свято!

(Дід Мороз запалює ялинку, ялинказагорається)

Організаторка. Дорогі мої друзі!

Білосніжка. Шановна громадо!

Разом. З Новим роком вітаєм вас радо!

Дід Мороз.

У новорічну святкову годину
Вітаю і я, вашу дружну студентську родину!
Хай свято ніколи ваш дім не минає,
Хай радісний сміх ваш повсюду лунає!

Снігуронька.

Збуваються завжди всі мрії й бажання
В оселях панують лиш мир та кохання!

Організатор. Щастя ясного! Здоров'я міцного!

Білосніжка. Добрих новин! Світлих стежин!

Всі. З Новим роком!!!

(Нагородження всіх учасників новорічними подарунками. Святкова дискотека)

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Кривосар, М.Д. Чудеса Новорічної ночі: сценарій новорічного свята / М.Д. Кривосар// Позакласний час. – К., 2008. – № 11. – С. 44.
2. Фатій О.О. У ніч на новий рік: сценарій виховного заходу / О.О. Фатій // Позакласний час. – К., 2009. – №21-22. – С. 90-92.
3. Яременко Н.В. Клуб інтелектуальних ігор / Н.В. Яременко. – К., вид. дім «Шкільний світ», вид. Л. Голіцина, 2005. – 125 с.

Святковий вечір «Новорічне диво»

Смійтеся на здоров'я

НІНА МИХАЙЛИЧЕНКО,
вихователь гуртожитку
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: ознайомити студентів з традиціями святкування Дня сміху інших народів, викликати інтерес до творчості гумористів, розвивати почуття гумору, вміння передавати образ засобами виразності, виховувати естетичний смак, бажання дарувати іншим веселий настрій.

Обладнання: виставка гумористичних книг та журналів, стіннівки до Дня гумору, плакат «Смійтеся, як що мудрі».

Форма проведення: розважальний вечір відпочинку.

Місцепроведення: актовка зала гуртожитку.

(Під веселу музику на сцену виходять ведучі)

Ведучий. Леді енд джентельмени!

Ведуча. Пані та панове!

Ведучий. Дорогі друзі!

Разом. Добоий вечір!

Ведуча. Привіт, веселі люди! Я так впевнено кажу веселі через те, що хто ж іще може знаходитися у цьому залі на вечорі гумору, на вечорі, де потрібно тільки сміятися і жартувати.

Ведучий. Всі визнаєте, що перше квітня – День сміху. В цей день дозволяється безкарно жартувати, сміятися і кепкувати.

Ведуча. Та не тільки перше квітня, але й кожен день нашого життя потребує почуття наявності гумору. Причому і в того, хто жартує, і в того, над ким жартують. Недарма в народі кажуть, що сатира допомагає жити, а гумор – виживати.

Ведучий. Сміятися можна будь-коли і будь з кого, головне, щоб це був дружній, хороший сміх. Той сміх, що не ображає, а виліковує, виховує людину, підвищує її.

Ведуча.

Сміх людський – чудесна штука.

Він – мистецтво і наука

Він – в житті і для життя,

Із потворного й дурного

Посміятися не гріх.

Добрий сміх не б'є, не мучить,
Він на світі жити учить.

Ведучий. А особисто Павлу Глазовому, сміх, мабуть, допомагає ще й творити. Ось послухайте його гумореску.

(Студентка читає гумореску П. Глазового «Смалене чи стрижене»)

Ведуча. Дійсно, інколи в житті трапляються такі ситуації, коли, як кажуть у народі «і сміх, і гріх».

Ведучий. Та я впевнений, що всі присутні в цьому залі поважають рідну мову і пишаються, що живуть на Україні, де люблять запальний танок і гарну веселу пісню.

(Гурт дівчат виконує веселий сучасний танок)

Ведуча. Жарти – справа добра. Та якщо ви вирішили пожартувати, пам'ятайте неписане правило: ніколи не торкатися вразливого місця людини, її здоров'я і життя. Інакше важко буде довести, що це був усього – на всього жарт.

Ведучий. Актуальною темою для розмов і жартів є відносини між тещою і «новоспеченим» сином. Ну хіба ж не дотепні такі оголошення: «Пропала теща. Прикмети не скажу.» Або: «Віддам тещу в хороші руки. Винагорода гарантується».

Ведуча. Та тобі, Сашо, нема чого хвилюватися, адже для того, щоб мати тещу, треба щонайменше одружитися.

Ведучий. Дякую, Валеріє, що заспокоїла. А чи знаєте ви, шановні чоловіки, чому нас так часто обманюють дівчата? Звичай обманювати якомога більше людей був поширений у давні часи, але і в наш час жінки його не забули. Вважалося, що коли вони одружаться, їм так само легко вдаватиметься «водити за носа» своїх чоловіків.

Ведуча. То що ти, Сашо, хочеш цим сказати про жінок?

Ведучий. Навіщо мені щось говорити? Послухайте краще, що сказав кременчужанин, гуморист Микола Авраменко.

(Студент читає гумореску М. Авраменка «Смалене чи стрижене»)

Ведучий. Приємно бачити посмішку на обличчях прекрасної половини. Адже я дуже хвилювався, коли Володя читав гумореску: а що, якщо дівчата образяться, неправильно зрозуміють?

Ведуча. Заспокойся, Сашо. У цьому залі знаходяться тільки ті дівчата, яким присутнє почуття гумору. Та все ж таки, я б радила чоловікам відноситися до жінок з повагою, а то, чого доброго, перепаде їм на горіхи, як у пісні «Ой там на точку, на базарі».

(Гурт дівчат виконує пісню «Ой там на точку, на базарі».)

Жінка виводить зв'язаного мотузкою чоловіка, намагається його «продати» дівчатам. В кінці пісні жінка обіймає чоловіка, знімає мотузку і гордо веде додому)

Ведучий. Французький письменник Віктор Гюго сказав: «Сміх – це сонце. Воно проганяє зиму з людського обличчя». Можливо це було першого квітня?

Ведуча. Можливо. Був сонячний, весняний день, зеленіла трава, чарували слух пташині сонати і люди...вирішили пожартувати один над одним.

Ведучий. Головними винуватцями квітневих жартів були мас-медіа. Причому, вони не лише намагалися обдурити читачів, але й самі «купувалися» на жартисвоїхколег.

Ведуча. В 1899 році в одному з американських жартів написали про те, що на Алясці забито останнього мамонта.

Ведучий. І що, м'ясо їстівне?

Ведуча. «Їстівне, але жорсткувате» – відповів автор записки.

Ведучий. У квітні 1957року телекомпанія Бі-Бі-Сі випустила сюжет про небувалий урожай варених макаронів у Швейцарії.

Ведуча. Невже глядачі повірили?

Ведучий. Звичайно. Редакція була практично завалена листами глядачів. Одні дивувалися, що макарони ростуть вертикально, а не горизонтально, інші просили передати їм поштою розсаду. Лише деякі висловлювали своє обурення, бо до цього часу були впевнені, що макарони виготовляють з борошна.

Ведуча. Слухай, Сашо, а ти читав, що завтра в гуртожитку відключать холодну і гарячу воду?

Ведучий. Звичайно читав.

Ведуча. Води в пластикові води набрав?

Ведучий. І не тільки в пляшки, а й в тазки також.

Ведуча. От і добре. Тоді іди і пускай кораблики.

Ведучий. *(різко підбігає до вікна).* Дивіться, дивіться- бегемоти за вікном бігають! *(Глядачі вскакують з місць, дивляться у вікно, сміються)*

Ведуча. Купилися, купилися...Це був розіграш, щойно придуманий Сашком, а я пропоную послухати веселу гуморину, яку підготували для нас наші друзі.

(Веселу гуморину проводять хлопець і дівчина)

Я чув, що ти закінчила медичний коледж?

Так. В минулому році.

А чи можеш надати першу допомогу?

Звичайно, можу.
От і добре. Позич мені п'ятьдесят гривень.
Лікарю, а ви сьогодні не з того боку ліжка встали!
Як так?
А ви в тапочки нашої медсестри взуті!
Змучений професор студенту:
– Ну добре вмовили! Я вам поставлю залік, але якщо ви дасте правильну відповідь на одне запитання. Мені цікаво, ви взагалі книжку в очі бачили?
– Звичайно бачив.
– То якого вона кольору?
– Вибачте, професоре, але це вже друге запитання.
Слухай, я студент, Грошей не вистачає, ночами працюю, а заснуть на лекціях не можу.
А ти спробуй порахувати баранів, які разом з тобою на лекції ходять.
Кицюню, будь Зайкою, поклич Людку із 422 кімнати.
Вибач, Мурчику, але твою Людку із зоопарку вигнали.
Лікарю, наш пацієнт «від'їхав»!
Він що, помер?
Та ні, втратив свідомість.
Куди це ти так поспішаєш?
На екзамен.
А по якому предмету?
А там скажуть.
На екзамені викладач репетує:
– Та скільки ж можна тягти ті білети? Ви просто осел! *(До зали)*
Принесіть мені, будь ласка, оберемок сіна.
Студент:
– А мені чашечку кави, будь ласка.
Лікарю, я поламала ногу в двох місцях!
Ви запам'ятали ці місця?
Так.
Більше туди не ходіть!
Що таке природний відбір?
Це коли дружина відбирає у чоловіка зарплату.
Ведуча. Сміх дзвіночком ллється, то наша громада сміється.

Ведучий. Але не завжди і сміятися хочеться. А що, коли тобі світ не милий, душа болить, а серце плаче?

Ведуча. Ти що, закохався?

Ведучий. Та не я, а Канівець Вадим.

(Канівець В. виконує пісню «Піду втоплюся у річці глибокій».

Інший студент обігрує пісню, намагається «втопитися» в тазку з водою)

Ведуча. У кожного своя проблема. Особисто мене хвилює таке питання: я знаю, що жінок на планеті значно більше ніж чоловіків, от і думай, знайдеш ти свою половину чині...

Ведучий. Я впевнений, що представниць прекрасної статі у цьому залі, ця проблема не стосується. Та, якщо ви самотні, скористайтеся моїми порадами: зайдіть на сайт знайомств, або дайте оголошення в газету такого типу: «Шукаю чоловіка. Не горбатого, не кривого – супермена холостого». І діло, як кажуть «в шляпі».

Ведуча. А якщо наші чоловіки не користуються інтернетом, не читають газет, тоді що, жити за принципом – «доля і на печі знайде?».

Ведучий. Ну що ти, Валеріє, тоді треба забути про сором'язливість і брати ініціативу в свої руки.

(Сценка «Знайомство»)

(Звучить весела музика. Назустріч один одному ідуть хлопець і дівчина.

Дівчина стильно одягнена, з модною зачіскою, у вухах – навушники.

Хлопець – в коротких штанишках, окулярах, з книжкою під рукою.

Дівчина навмисне «налітає» на хлопця)

Дівчина. Тобі що, дороги мало?

Хлопець. Вибачте, я не...

Дівчина. І чому ти на мене так дивишся?

Хлопець. Як?

Дівчина. Як кіт на сало.

Хлопець. Вам так здалося. Я...

Дівчина. Хоча я тебе розумію. Весна, пташки співають... І тут іду я, така самотня, така приваблива, така симпатична дівчина. От ти слюні і розпустив.

Хлопець. Я зовсім нічого...

Дівчина. Та в тебе ж на лобі отакенними літерами написано «kissmy».

Хлопець. Що написано?

Дівчина. Ох і нетямущий ти мені попався! «Kissme» означає поцілуй мене, по-англійськи. Але затям собі, дороженький, проважати я себе не дозволю. Вам таким тільки дай волю: зразу в кафешку запросите, потім до ювелірного магазину потягнете...

Хлопець. Куди, куди?

Дівчина. В ювелірний магазин. Сіам називається. Там саме зараз скидки. От тільки, мабуть, доведеться з тобою плентатися, а то ще розмір не вгадаєш.

Хлопець. Розмір чого?

Дівчина. От йолоп! Ну не спідниці ж. Обручки! А от в кіно я вже з тобою точно не піду.

Хлопець. Але ж я...

Дівчина. Ну добре, умовив. З іншим би не пішла, а з тобою....*(Рішуче тряхнула головою)* От тільки квитки бери в різних місцях. В залі ж темно буде?

Хлопець. Які квитки?

Дівчина. На «П'ятницю 13-е», три де. Я цей фільм ще не бачила. А ти?

Хлопець. А я бачив.

Дівчина. Нічого не зробиш. Бери квитка рядом, будеш мене заспокоювати. Ти мене розумієш?

(Хлопець пожав плечами)

Дівчина. Ха! Не будь дурненьким. Я кажу, щоб в кінотеатрі вів себе пристойно. Ясно?

Хлопець. Ясно. Але...

Дівчина. А от після кіно я вже точно з тобою нікуди не піду. З мамою ти мене познайомиш іншого разу.

Хлопець. З якою мамою?

Дівчина. Ну не з моєю ж. Адже повинна твоя мама мене побачити хоча б один раз. А що, якщо я їй не сподобаюсь? Ні, спочатку їдемо до моєї мами.

Хлопець. Вибачте, з мене досить! Я поспішаю на іспит!

Дівчина. Ти помиляєшся, дорогенький, головний іспит у тебе попереду – сподобатися моїй мамі. І якщо вже нас звела доля, запам'ятай одне неписане правило: сперечатися зі мною і мамою, можна тільки у нашу відсутність.

Хлопець. А до чого, взагалі, тут ваша мама?

Дівчина. О! Мама в мене дуже сувора. Вона завжди каже: «Дівчинко моя, будь обережна. Ти така наївна. Не вступи і оком кліпнути, як якийсь «перець» тебе окрутить, а сам на потяг і завіється в яку-небудь Калахару чи Сахару».

Хлопець. Куди, куди?

Дівчина. Ти що, «Доктора Айболита» не читав? І ти знаєш, моя мама права. Я дуже довірлива, мене окрутити, що раз чхнути. Але ти не хвилюйся, мамі ти сподобаєшся.

Хлопець. Ви так думаєте?

Дівчина. Звичайно. Ти викликаєш довіру. От тільки оця твоя посмішка...Ну нічого, скоро посміхатися ти зовсім перестанеш. А потім підемо і подамо заяву.

Хлопець. Яку заяву, куди?

Дівчина. В ЗАГС. У тебе ж на лобі отакенними літерами написано «I LOVE YOU». Ти що не згоден?

Хлопець. Не знаю. Тобто...

Дівчина. Ну тоді бери мене швидше під руку, а то бачиш, скільки чоловіків у залі зібралось, відіб'ють мене у тебе і накриються всі твої плани мідним тазиком. Звучить весела музика. Дівчина хватає хлопця під руку і тягне за собою.)

Ведучий. Співчуваю я тому хлопцеві, головне, щоб така от кохана не відправила його на інший кінець міста за комариним жиром.

Ведуча. Це ти про що?

Ведучий. У Німеччині перше квітня вважається нещасливим днем. Кажуть, що саме цього дня народився Іуда. І все ж таки, німці не можуть встояти перед спокусою покепкувати над кимось. Наприклад, вони люблять відправити простачків на інший кінець міста, щоб він побачив або попросив те, чого не можна а ні побачити, а ні попросити: почути голос диявола, назбирати комариного жиру...

Ведуча. Уявляєте, друзі, скільки б часу витратив Сашко на пошуки одного граму жиру. А от в Англії перше квітня – це День усіх дурнів. Наївним простакам дають неймовірні доручення: принести прямий гачок, знайти смугасту фарбу. Зубна паста не рахується.

Ведучий. Здається мені, Валерії, що ти не менше витратила б часу на пошуки прямого гачка, ніж я на збирання комариного жиру. А от шотландцям День сміху настільки подобається, що вони розтягують його на сорок вісім годин. На другий день жартівники підкладають на стілець кнопки і спеціальні гумові мішки, які під вагою тіла видають непристойні звуки.

Ведуча. Отже, як бачимо цього дня у багатьох країнах світу не змовкає сміх, а у нас кажуть: «де сміються люди – там біди не буде».

Ведучий. (різко присідає, кричить, показує пальцем на стелю). Ой, ой! Ховайтеся під стільці! Стеля падає! (*В залі сміх, метушня*).

Ведуча. Сашо, я бачу ти як слід підготувався до свята.

Ведучий. Та ні, просто мені здалося, що наші гості стомилися нас слухати.

Ведуча. Тоді ми дамо можливість їм також поговорити.

(Бібліотекар Резніченко О.Я. проводить цікаву вікторину, за кожну правильну відповідь глядачі отримують подаруночки)

Ведучий. Я впевнений, що всі присутні в цьому залі зробили для себе правильний висновок: читати якнайбільше сатиричних і гумористичних творів, співати веселих пісень, дивитися комедійні фільми...І сміятися, сміятися, сміятися!

Ведуча. А що коли тобі зовсім не смішно. Контрольні роботи, тести, кроки, заліки, екзамени...Не життя, а суцільний стрес.

Ведучий. А ти не пробувала стреси заїдати?

Ведуча. Чим?

Ведучий. Салом. Перевірено – допомагає.

(Під фонограмму пісні М. Поплавського «Сало» гурт дівчат та хлопців виконує пісню)

Знову сходи підвели, до дівчат нас завели,
Там борщем із салом завжди пахне
В мисочку наллють – нехай прочахне.
На всі тридцять жуємо, каву з печивом п'ємо.
Та щоб уночі нам міцно спалось
Треба, щоб все салом заїдалось.
Ой-ой-ой – це наше рідне сало
Ой-ой-ой і до душі пристало,
Ой-ой, продукту кращого немає.
Гей, нарізай, душа співає.
Ой-ой-ой, як тести ті нам здати,
Ой-ой-ой, оцінки гарні мати
Ой-ой, бажання вчитися немає.
Гей, прочитай і лінь минає.
Ми з конспектами спимо, бо ми кроки здаємо,
А якщо душа наверх покличе,
Шлунок знову пісню замугиче
До дівчат тоді йдемо, дружно сало жуємо.
От якби те сало не кінчалось,
На п'ятірки все тоді б здавалось.

Приспів.

Вкотре сходи підвели, все туди ж нас завели,
Бо не хочем в десять ми влягатись
Про навчання мрієм спілкуватись
Чесно й довго ми вчимо, зрізи, тести здаємо.
Інколи навчаємось до ранку

І на вісім в коледж без сніданку.

Приспів.

Ведуча. Спокійна ніч у гуртожитку – та сало треба заховати.

Ведучий. Я навіть скажу вам більше ніколи: не залишайте на завтра те, що не в силі з'їсти сьогодні.

Ведуча. Тобто їж, хоч лусни?

Ведучий. Саме так. Ось послушайте, яка історія трапилася з пиріжком мого друга. Після смачної вечері залишився один пиріжок – не вліз. Микола скориставшись тим, що залишився один у кімнаті, вирішив пиріжок заховати. На підвіконні ріс кактус. Микола витрусив кактус із горщика. Частину землі змів із підвіконня, перехожим на голови, і на дно горщика положив пиріжок, акуратно завернутий в поліетиленовий пакет. Після всього цього він повернув кактус на місце, вирівняв землю і ліг спати. Та голод не тітка, довго спати не дав.

Микола швиденько кинувся до горщика. Вийняв кактус, розгріб землю і ковтаючи слину дістав... записку. А там написано: «Не розкидай свої речі на видних місцях. Пиріжок з'їли, щоб не зіпсувався».

Ведуча. Уявляю, яка жалість взяла твого друга. А взагалі, щоденне і правильне харчування – запорука гарного настрою і хорошого здоров'я.

Ведучий. Якщо вже говорити про хороше здоров'я, то я раджу всім нашим глядачам вести здоровий спосіб життя, займатися фізкультурою і спортом.

Ведучий. А я пропоную відвідати урок фізкультури, який в зв'язку з хворобою вчителя фізкультури проведуть студенти-мешканці нашого гуртожитку.

Сценка «На занятті з фізичної культури»

Ведуча. Лев Толстой сказав: «Сміх – найкраща музика». До того ж сміх – це лікувальний засіб, а гумор – бальзам довголіття.

Ведучий. У поліклініці одного шведського міста серед звичайних надписів на дверях кабінетів: «хірург», «терапевт», «окуліст», і так далі є і такий незвичний надпис – «кабінет гумору». Так, саме так: в цьому кабінеті лікар проводить сеанси «гуморотерапії».

Ведуча. На жаль Швеція від нас дуже далеко, то ж навряд чи ми з вами попадемо до кабінету гумору, а от сеанс гуморотерапії проведемо для присутніх із задоволенням.

(Вихователь розповідає веселі бувальщини)

Ведучий. А чи знаєте ви, що таке гелотологія?...Наука про сміх, ось що таке гелотологія. Є й така.

Ведуча. А чи знаєте ви такі найкращі ліки, що ви їх ніколи не зможете придбати в жодній аптеці – ні в краплях, ні в пігулках, ні в ампулах, ні в порошках... Є й такі. Сміх називається.

Ведучий. Тому «лікуємося» далі. Я впевнений, що сценка «Ді-джей, або дістали», яку ви побачите у виконанні того ж таки Ді-джея та Васі принесе вам щирий сміх і тільки позитивні емоції.

(Сценка «Ді-Джей, або дістали»)

(Звучить весела музика.)

*На сцені в навушниках з'являється Ді-джей,
робить декілька танцювальних рухів і сідає за стіл)*

Ді-джей. Доброго вечора, дорогі радіослухачі, Вас вітає Поп-топ-гоп-радіо і в ефірі музичні заявки радіослухачів, які ми обов'язково для вас виконаємо (дзвінок). І ось перший дзвінок.

(Голос Васі весь час звучить у запису)

Вася(низьким гальмівним голосом). Альо-о...

Ді-джей. Назвіться, будь ласка!

Вася. Мене звать Вася.

Ді-джей. Вітаю Вас, Вася! Ви – перший, хто зателефонував на нашу передачу. Яку пісню ви хочете почути?

Вася. Чого?

Ді-джей. Пісню яку слухати будемо?

Вася. А-а-а... Поставте, будьте ласкаві, пісню «Ла-ла-ла-ла – амені все мало»

Ді-джей. Добре, Вася. Ця пісня звучатиме спеціально для тебе.

(Звучить пісенний приспів секунд п'ять-десять)

Ді-джей. Ну от виконано першу заявку(дзвінок). а у нас новий дзвінок. Альо!

Вася. Привіт!

Ді-джей. Щось голос у Вас боляче знайомий... Представтесь, будь ласка.

Вася. Ви мене впізнали?! Це я! Вася!

Ді-джей. Надзвичайно фортунить сьогодні Василеві. Деякі роками не можуть до нас додзвонитись, а він вже вдруге поспіль. Ми зараз дізнаємося, що ж хоче Вася на цей раз.

Вася. А можна пісеньку дослухати?

Ді-джей. Навіщо?

Вася. Хороша.

Ді-джей. Гарзд... Мабуть Васі дійсно мало...

(Звучить ще секунд п'ять пісні.)

Ді-джей. Ну от і завершилася улюблена Василева композиція (*дзвінок*), а у нас черговий дзвінок, надіюся, що не від Васі. Алло.

Вася. Алло-о. Це знову я.

Ді-джей. Як?! Чому?Хто пустив?!

Вася. Я ж привіт забув передати.

Ді-джей. Це неможливо! Люди не можуть до нас роками добитися, а ти вже втретє! Це хамство якесь!

Вася (*не чекає, поки Ді-джей закінчить лаятися*). Привіт мамі, татові, Вовці, Женьці із десятого під'їзду, Альоні сусідці, тітці Даші з Житомира, і ще собачці Жучці. І поставте для них пісню «А мені все мало».

Ді-джей (*стримуючись*). Добре...! В останній раз! І тільки для собачки Жучки! (*Звучить ще п'ять секунд пісні*).

Ді-джей. Ось і завершилися 15 хвилин за заявками Васі, і ми починаємо 45 хвилин заявок решти радіослухачів. Альо!(*Мовчання*). Альо, говоріть, будь ласка! Альо! (*Мовчання*)Альо, сміливіше!(*Мовчання*) Що ж, дорогі друзі, по-моєму, наш співрозмовник дещо злякався...

Вася. Я не злякався. Я задумався.

Ді-джей. Вася?!

Вася. Я тут! Поставте для мене, будь ласка, пісеньку «Адъес, не сумуй, Аміго».

Ді-джей. Адъес, Вася!(*Кидає трубку*). Ну хоч один дзвінок нормальний у нас сьогодні буде чи ні?!(*Дзвінок*) Альо!

Дівчина. Альо!

Ді-джей. Я радий чути приємний дівочий голос. Як вас звати?

Дівчина. Света.

Ді-джей. Чого бажаєте, Свето?

Дівчина. Я хочу... я хочу передати трубку телефону своєму другові. Вже передаю.

Вася. Алло! Це я – Вася! Я боявся, що ви трубку кинете.

Ді-джей. (*переходячи на виск*). Ти дуже правильно цього боявся, Вася! Я зараз не тільки трубку кину! Я зараз в поліцію подзвоню! Ти чуєш мене радіоаматор?! (*Кидає трубку і дзвонить в поліцію*).

Ді-джей. Альо! Це поліція?

Вася. Ні, ви не туди попали.

Ді-джей. А з ким я розмовляю?

Вася. З Василем!

(Ді-джей кидає трубку і рве провід)

Ді-джей. Все! Більше не завадить він мені працювати!

(У студію входить адміністратор)

Адміністратор. Юра, там до тебе прийшли.

Ді-джей. Хто там ще?

Адміністратор. Не знаю, каже, що Вася.

(Ді-джей з гучним криком тікає зі сцени)

Ведуча. До речі, Сашо, а чому ти не замовив для глядачів ніякого музичного вітання?

Ведучий. Я намагався, але весь час було зайнято. Я, взагалі, ніколи, жодного разу не додзвонився на те радіо! Це якась «шарашкіна» контора!

Ведуча. Заспокойся, Сашо. Краще посміхнися! Адже посміхатися приємно. Ще приємніше сміятися. А реготати – цеж просто задоволення. Смішки – некажучи вже про регіт, справді виявляють добрий позитивний ефект при багатьох захворюваннях.

Ведучий. Ще б пак! Коли людина сміється у неї підстрибує діафрагма, швидше б'ється серце, підвищується кров'яний тиск...

Ведуча. А ще поліпшується загальне самопочуття, розціплюються гормони страху і стресу, а це зміцнює імунну систему!

Ведучий. Зрештою, сміх дає мозку відпочинок. А ми сьогодні з вами і поспівали, і потанцювали, насміялися від душі.

Ведуча. А про поради забули!

Ведучий. Так, дійсно. Їжте побільше моркви, бо кілограм моркви так само корисний для здоров'я, як і хвилина сміху.

Ведуча. Будьте пильними, запасіться свіжими жартами! На розіграші не ображайтеся, а навпаки, відповідайте тим же!

Разом. І смійтеся, смійтеся, смійтеся!!!

(Пісня у виконанні Вадима Канівця)

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Сапіга В.К. Українські народні свята та звичаї. – К.: Т-во «Знання України», 1993.
2. [День сміхотерапії] // Позакласний час. – 2013. – №5-6. – С.65–73. 2. Арт-терапія. Використання сміхотерапію в роботі з дітьми та дорослими. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slavcrd.at.ua/>.
3. День посмішки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ldnz6-posmyshka.pp.ua/>
4. Традиції виховання у світовій народній педагогіці / За ред. П. Ігнатенка. – У 2-х ч. – К.-Рівне, 1995. – Ч. 1. – 236 с.; Ч. 2. – 223 с.
5. Воропай О. Звичай нашого народу. – К.: «Оберіг», – 1993

Розважальний вечір відпочинку «Смійтеся на здоров'я»

І знову про кохання

НІНА МИХАЙЛИЧЕНКО,
вихователь гуртожитку
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка
м. Кременчук

Мета: ознайомити студентів з культурою святкування Дня закоханих в інших країнах. Розвивати творчі здібності, активність та мислення студентів. Виховувати почуття прекрасного, естетичний смак.

Форма проведення заходу: вечір відпочинку.

Обладнання: зала, святково прикрашена, символами кохання, повітряними кульками, плакатами.

Місце проведення: актові зала гуртожитку.

Вступне слово вихователя.

(Зал святково прикрашений, звучить лірична мелодія)

Ведучий. Доброго вечора, дорогі гості.

Ведуча. Ми радо вітаємо вас в студії гуртожитку Медичного коледжу на святі «Все про кохання».

Ведучий. І сьогодні з вами будемо ми: я – Михайло Васенко.

Ведуча. І я – Світлана Безкібальна.

Ведучий. Кохання – це чудове почуття, що окрилює, яке дає людині сили й натхнення, радість і захоплення.

Ведуча. Кохання не лише високе почуття, а й велика відповідальність: підставити плече, розділити біль і смуток.

Ведучий. До кожного з нас рано чи пізно заглядає в душу кохання. І не важливо в якому віці, воно все рівно перше.

Ведуча. Минають дні, роки, століття, змінюється все, незмінним залишається тільки кохання.

Ведучий. Тому про нього так багато написано, але повторень немає, бо неповторні самі люди і кожне кохання прекрасне й величне.

(Вірш про кохання)

Ведуча. 14 лютого всі святкують день закоханих, або як його ще називають День Святого Валентина.

Ведучий. Світлано, але це ж було вчора.

Ведуча. Так, Михайле, але це зовсім не означає, що освідчуватися в коханні, як і дарувати квіти на Восьме березня, треба лише один раз на рік. Отож трохи історії. Рим...50-ті роки до нашої ери. Імператор Великої

Римської імперії Юлій Цезар мріє створити найсильнішу армію. Він видає наказ, яким забороняє воїнам своїх легіонів одружуватися.

Ведучий. Молодий священик Валентин мав велике й палке серце. Не зважаючи на заборону та небезпеку, він таємно одружував закоханих.

Ведуча. Усе закінчилося сумно. Валентина кинули до в'язниці й присудили до страти.

Ведучий. Але доля подарувала йому перед смертю любов до дочки тюремного наглядача Джулії. Усю ніч перед стратою він писав коханій листи – «валентинки». Згодом священика зарахували до лику святих, відтоді Валентина вважають покровителем усіх закоханих.

Ведуча. Але і в наш час існує легенда, що в ніч перед днем закоханих, Валентин спускається на землю, щоб з'єднати розбиті серця.

Ведучий. Чекай-чекай, Світлано. Мені сьогодні якраз снився сон про розбиті серця...

Ведуча. Цікаво, а можеш розповісти?

Ведучий. Спробую згадати... Сниться мені ніби в нашу студію заходить бог кохання Амур, за ним розлучниця, вони чомусь сперечаються (*виходять*).

Сценка «Два розбиті серця»

(Дійові особи: Амур, Дівчина, Юнак, Розлучниця)

А. Як я люблю цей день. Всі закохані, щасливі (*чує плач*). А це що? Плаче хтось, чи що? (*підходить до дівчини*). А чому ти плачеш, дівчино? І чому одна в день закоханих?

Д. А як мені не плакати, Амуре? Бачиш, у мене тільки одна половина серця, а другої половинки немає.

(Показує половинку намальованого серця)

А. Нічого не розумію. Я ж точно пам'ятаю, що посилав вам свої стріли. Ви були щасливі. А де друга половинка серця?

Д. Не знаю, розлучили нас.

А. Все ясно, знову Розлука постаралася. Не може вона спокійно дивитися на щасливі обличчя.

Д. Не знаю. Але мені дуже боляче.

(Виходить Розлука, задоволено посміхається)

А. І чого це ми такі щасливі? Чи не від того, що сіємо печаль і сльози між закоханими?

Р. І тобі доброго вечора, Амуре. А ви чого такі зажурені, сльози ль'єте?

А. Та тому, що ти, Розлуко, розділила серце двох закоханих.

Р. Ну чому зразу я? Хіба мало на світі людей, які в любові розчарувалися? Ось може хтось із них і розбив ваше могутнє серце.

А. Не забалакуй мені зуби! Крім тебе, Розлуко, на таку підлість ніхто нездатен. Негайно віддай серце!

Р. Чого його віддавати. Он воно.

(Показує на дівчину)

А. А де друга половина?

Р. Ось і друга половинка.

(Показує на хлопця, у якого друга половина серця)

(Амур підводить хлопця до дівчини, вони стуляють серце)

А. Та це ж серце розбите, навіщо розбила його?

Р. Що значить навіщо? Адже я – Розлука. Моя справа – розлучати.

А. А щасливі сімейні пари нащо розбиваєш?

Р. Ні, я їх не розбиваю. Я просто їм допомагаю зрозуміти, що любов – це тільки вигадка, що її немає, не існує.

А. Як не існує? А як же тоді всі ці люди *(показує на глядачів)*. Адже я бачу, що вони закохані і любов живе в їхніх серцях.

Р. Любов-морков. Вигадка все це! А от я впевнена, що всі оці люди краще б зараз полазили по інтернету, подивились якесь кінце, насіння полушили.

А. Любов існує, і я тобі зараз це доведу. Друзі *(звертається до залу)*. Чи вірите ви, що любов існує? Тоді давайте візьмемося за руки і голосно прокричимо три рази: любов, любов, любов!

(Глядачі кричать)

А. Ось бачиш, Розлуко, любов живе в серцях цих людей.

Р. Та що ти заладив: любов, любов. Можливо, я також хочу, щоб у мене хтось закохався.

А. Як же я зразу не здогадався. Адже ти, перш за все, жінка, і мрієш бути коханою.

Р. Так, твоя правда, Амуре.

А. От скажи, Розлучнице, що ти робиш, коли двоє сваряться?

Р. Як що? Беру і розлучаю їх, що ж іще?

А. А ти спробуй їх підштовхнути одне до одного. Помирити, щоб вони зрозуміли, що вони потрібні одне одному.

Р. І що, я відразу зустріну своє кохання?

А. Ну...Потрібно ще повернути серце, яке ти вкрала в цих молодих людей.

Р. Серце, серце...Де ж воно поділося? *(шукає)*. Ось воно *(показує)*. Я його ближче до свого серця поклала, думала, що так швидше зустріну своє кохання *(віддає серце закоханим)*.

(Хлопець і дівчина виходять)

А. Глядіть, не втрачайте більше його.

Р. Стривайте, а куди це ви пішли?

А. Не кричи, Розлучнице, все одно вони тебе не чують.

Р. Ну от! А я знову, як завжди, залишилася одна.

А. Чому ж одна? Я поки що тут, і ми можемо провести цей вечір разом.

Р. З тобою? Разом? Ти жартуєш?

А. А хіба ти не шукала кохання?

Р. Хотіла б я стати богинею,

Отою одною-єдиною.

Отою ні з ким незрівнянною,

Хотіла б я стати коханою.

А. Здається, я починаю закохуватися.

(Виходять)

Ведуча. Як добре, коли все закінчується хеппіендом. Михайле, а ти віриш в кохання? Тільки не говори, що ні.

Ведучий. Звичайно, вірю.

Ведуча. І що ж для тебе кохання?

Ведучий. Це коли серце вистрибує з грудей і здається, що його стукіт чують усі навколо.

Ведуча. Згодна з тобою. Сильніше закоханого серця стукають хіба що два закоханих серця. Отож, як усе починалося.

Ведучий. Колись дуже давно жили незвичайні люди. У них було чотири руки, чотири ноги, дві голови. Це були чоловік і жінка, злиті в одне ціле.

Ведуча. На всій землі не було істоти прекраснішої і сильнішої. Вони могли без втоми працювати, полювати, охороняти свій дім. І коли одна половинка стомлювалась – інша приходила їй на допомогу.

Ведучий. Але найголовніше – ці люди були гармонійними й незалежними. Вони були надзвичайно щасливі.

Ведуча. Верховний Олімпійський бог Зевс із заздрістю спостерігав за цією ідилією. Він не міг бачити щасливі обличчя цих істот. Тому одним ударом блискавки розсік цю істоту, а половинки розкидав по всьому світу. Так виникли чоловік і жінка.

Ведучий. Багато часу пройшло з тих пір. Так і ходять самотні чоловіки й жінки, і кожен намагається знайти свою половинку.

Ведуча. Та коли зливаються воєдино, то знову наповнюються силою, гармонією і щастям.

Ведучий. Це було давно, а сьогодні в нашій студії присутня співачка Влада, яка привітає всіх юнаків і дівчат, які вже знайшли своє кохання, гарною піснею.

(Пісня Н. Валецької «Палала-палала»)

Ведуча. Дякуємо за такий гарний подарунок. Михайле, а тобі подобається отримувати подарунки?

Ведучий. Подарунки дарувати завжди приємно, а ще приємніше їх отримувати. Постає одна проблема – де взяти для цього гроші.

Ведуча. Можна зекономити на стипендії чи позичити, можна врешті решт заробити.

Ведучий. А якщо бракує не грошей, а слів?

Ведуча. Якщо бракує слів, то подаруйте квіти. Вони все скажуть замість вас. Бо всі квіти вміють говорити.

Ведучий. Зрозуміло, але де ж знайти час і на навчання, і на роботу? До речі, Світлано, у тебе у медичному коледжі були вже практичні заняття?

Ведуча. Так.

Ведучий. І ти можеш надати першу допомогу?

Ведуча. Звичайно, можу.

Ведучий. От і добре, позич мені 10 гривень.

Ведуча. Михайле, тобі все смішно, а от я щойно подумала, а чи всі чоловіки та жінки мають змогу святкувати день закоханих? Адже скільки людей працює в цей день. Особливо в нас, у медиків, непередбачуваний графік.

Ведучий. Не хвилюйся, Світлано. Закохатися можна навіть в пацієнта. Головне, щоб виклик був в правильний час і в правильне місце.

Сценка «Тридцять шість і шість»

(Дійові особи: Медсестра, Хворий)

М. Медсестру викликали?

Хв. Добрий вечір, я взагалі-то лікаря викликав.

М. Лікарі всі святкують День закоханих. Де хворий?

Хв. Я ...

М. Ой, як добре!

Хв. Що?

М. Прикмета така! Якщо перший хворий чоловік – це на щастя!

Хв. Так я ваш перший пацієнт?

М. Ну да! Я така рада! На що жалуетесь?

Хв. Шось в боку болить. В правому, ось тут.

М. Серце!

Хв. Серце ж зліва!

М. Що? Зліва? А я про що кажу: серце з того боку, де годинник. Ми це проходили. Температуру міряли?

Хв. Температури немає.

М. Як нема? Що – нуль?
Хв. Чому нуль? Тридцять шість і шість!
М. Ну! Вище нуля. Підвищена.
Хв. А я завжди думав, що нормальна.
М. Багато думаєте! І потім, якщо все в нормі, з якого дива ви мене визивали?
Хв. Так в боці ж то болить...
М. В боці? Це погано. А може вас хтось укусив?
Хв. Хто?
М. Ну не знаю, може, жінка, вони знаєте як кусаються?
Хв. Та нема в мене ніякої жінки, і потім – болить-то в середині.
М. В середині? Ви мене прямо заінтригували, що у вас там в середині?
Хв. Сестричко, а, може, ви мене послухаєте?
М. Звичайно. Я вас слухаю.
Хв. Ні, я маю на увазі фонендоскоп. Знаєте, така штучка, з трубочками.
М. З трубочками? А-а-а-а! Згадала, це ми проходили. Ось він, в сумці *(витає фонендоскоп, слухає хворого)*. Ой, щось стукає... Тук-тук, тук-тук. Прикольно!
Хв. Прикольно то прикольно, а в боці ще більше болить.
М. Болить – це погано. Що ж у вас там болить?
Хв. А, може, печінка?
М. Точно, печінка, як я зразу не додумалася.
Хв. А ще я чув, що при печінці білки очей жовтіють
М. Що? Так чого ж ви мовчите?! Ану давайте, покажіть очі! *(дивиться на очі)* О-о-о! Так вони ж у вас не те, що жовті, прямо коричневі уже. Стопроцентна жовтуха!
Хв. Сестричко, у мене з дитинства очі карі.
М. Я ж і кажу – жовтуха вроджена.
Хв. Ні, я так думаю, що це не печінка.
М. Ну, не хочете – не треба... Я хотіла як краще. А якщо не печінка, тоді що? *(Роздумує)* О! Я все зрозуміла! У вас приступ апендициту.
Хв. Якого апендициту? Я боюсь...
М. Не треба боятися, виріжемо під месним наркозом. Ми це проходили. Раз – і все!
Хв. Я боюся, що це не апендицит. Апендицит мені вже вирізали.
М. Та що ви мені голову морочите! Печінка, апендицит... Ану відкрийте рот!
Хв. А-а-а.
М. Ширше.

Хв. А-а-а-а-а.

М. Ви що, знущаетесь? Де ж вирізали, коли я його бачу.

Хв. Кого бачите?

М. Апендицит.

Хв. Ви попутали, це гланди.

М. Гланди? А де ж тоді апендицит?

Хв. Він нижче. Звідси – не видно.

М. Ну, Бог з ним, з тим апендицитом. Єсть ідея – давайте виріжемо гланди!

Хв. Які гланди? У мене не гланди – у мене в боці болить.

М. В боці, в боці... Цей ваш бік мене уже достав. Що у вас там?

Хв. Ви не думаєте, що там – запальний процес?

М. Чому не думаю? А як це?

Хв. Ну, його можна визначити за допомогою аналізів. Знаєте, кров, шлунковий сік...

М. О, всі соки корисні. Ми це проходили. Особливо я люблю яблучно-виноградний.

Хв. А ще, мабуть, мені потрібно притримуватися дієти. Нічого жирного, гострого, солоного.

М. З якої радості? Я кілька люблю!

Хв. Та ні. Це ви мені дієту призначаєте.

М. А-а-а. А то я кілька люблю – страсть як. А ще мариновані грибочки.

Хв. Добре, добре. Пишіть діагноз.

М. Діагноз? А який?

Хв. А ви багато знаєте?

М. Навіщо багато? ОРЗ.

Хв. Ну його і пишіть. Записали? Все. Дякую.

М. І вам спасибі. Приємно було поспілкуватися.

Хв. Сестричко, ви щось там про мариновані огірочки говорили. Можливо, відсвяткуємо День закоханих?

М. А як ще ваш бік?

Хв. Та грець із ним, з тим боком.

М. Ну що ж, із задоволенням. Тим більше, що зміна в мене закінчилася.

(Під веселу музику виходять)

Ведучий. Шановні друзі, а вам подобається професія, яку ви обрали?

Ведуча. Михайле, пропоную опитування наших гостей провести після вечора, а зараз давай продовжимо.

Ведучий. Добре. Світлано, ти говорила, що проходила практику на швидкій допомозі. А можеш розповісти про випадок, який запам'ятався тобі найбільше.

Ведуча. Один точно ніколи не забуду. Та краще один раз побачити, чим сто разів почути. Дорогі друзі, до вашої уваги сценка «Операція» у виконанні акторів гуртожитку. Зустрічайте!

Сценка «Операція»

(На сцені імпровізована швидка допомога. Голосно виє сирена.

Пацієнт лежить за ширмою на столі, глядач бачить тільки його ноги)

(Дійові особи: Медсестра, Лікар, Хворий)

М. Лікарю, боюся, що ми його не доведемо.

Л. Так, я і сам це відчуваю *(принюхується)*. Уже і запах пішов... прийдеться різати.

М. Шкода, що анестезіолог з нами не поїхав, він це діло полюбляє *(чути прискорений стук серця хворого)*.

Хв. Так ви що, по живому різати будете? *(піднімає ноги догори)*

Л. Хворий, заспокойтеся. Вам не можна нервувати.

М. Ви навіть нічого не відчуєте.

Хв. Лікарю, а після операції я зможу грати на баяні?

Л. Ну звичайно зможете.

Хв. Дивно, а до операції не міг.

Л. *(сварить пальцем)* Поговоріть мені ще тут. Із чого його починати? *(чеше голову)*

М. Вікторе Степановичу, ви що, раніше ніколи цього не робили?

Л. Раніше це *(палець вгору)* робила Марія Іванівна. У неї це виходить просто блискуче *(роздумує)*. Ну, та нічого. Все в житті ми колись робимо перший раз *(одягає пов'язку)*. Скальпель *(імітує рухи)*.

Хв. Ой-ой-ой *(знову піднімає ноги, махає ними)*.

Л. і М. Лежіть спокійно.

Л. А то не доведи Господи ще щось лишнє відріжемо. Тампон.

М. Ого, скільки крові, а з виду такий сухий та зморщений, ще й кістки від черева відстали.

Л. Я ж казав, що запах пішов.

М. *(нюхає)*. Фу, аж в носа б'є.

Л. Прийдеться нутро спиртом продезінфікувати, щоб усі мікроби вбити. Давай спирт *(імітує, що миє)*.

Хв. Ой-ой, пече!

Л. Іванов, чи як вас там, Сидоров! Заспокойтеся! Ми, можна сказати, життям своїм ризикуємо, а ви скиглите під руку.

М. А кишки промивати будемо?

Л. А навіщо?

М. Ну я знаю, що наш анестезіолог Петро Григорович їх їсть. Для цього кишки – це делікатес.

Л. Ага, а Марія Іванівна їх на м'ясорубку перемелює й на хліб намазує. Викинемо – і справі кінець. Ще й на кишки спирт витрачати (*чути голосне серцебиття пацієнта*). Та не смікайтеся ви, я тут ювелірну роботу роблю, середину від цієї гидоти вичищаю, а ви мені заважаєте. Хух (*сестра витирає чоло*).

М. Вікторе Степановичу, а хребет витягати будемо?

Хв. Ой Боже! (*знову догори піднімає ноги*)

Л. Хворий, опустіть ноги й розслабтеся. Хребет витягати не будемо. Це займе багато часу, а я дуже голодний.

М. Ну тоді ріжемо на шматочки.

Л. Почекай, Юля. Зразу відріжемо голову.

(Хворий втрачає свідомість)

М. Лікарю, здається наш пацієнт від'їхав.

Л. Він що, помер?

М. Та Господь із вами, втратив свідомість.

Л. (*іронічно*). Боже мій, які пацієнти пішли слабонервні (*б'є по щоках, дає понюхати нашатирний спирт, пацієнт приходить до тями*).

М. Що ж ви нас так налякали?

Хв. Вибачте мені, але від цього запаху в мене запаморочилася голова. Дружина у відрядженні, самі розумієте, ослаб. А можна і мені... і я з вами.

Л. Ризикни здоров'ям (*піднімає оселедець, який щойно чистив*). Тим паче оселедець над попався великий і жирний, на всіх вистачить.

М. Так я за чорним хлібом?

Л. Ага, а за одно й активоване вугілля прихопи, а на шматочки пацієнта, вибачте, оселедця, я і сам поріжу.

(За ширмою знову чути крики)

Ведучий. Слухай, Світлано. Так пацієнт вижив?

Ведуча. Михайле, ти що, так нічого й не зрозумів? Дивно. А всі присутні в студії зрозуміли. Та здається, ми відхилилися від теми про кохання. Так що продовжуємо.

Ведучий (*сумно*). Прийшла любов непрохана й неждана, ну як мені за нею не піти.

Ведуча. Михайле. А що це з твоїм настроєм?

Ведучий. Не знаю, але чомусь стало сумно.

Ведуча. А я знаю один приємний спосіб як підняти настрій.

Ведучий. І що потрібно робити?

Ведуча. Швидше цілуватися, адже поцілунки сприяють викиду в кров ендорфіну – того самого гормону щастя.

Ведучий. А що робити, коли спати хочеться на роботі?

Ведуча. Тоді скоріш цілуйтеся, адже під час поцілунку в кров надходить багато адреналіну – того самого гормону щастя.

Ведучий. А що робити, щоб не захворіти?

Ведуча. Знову ж таки цілуватися. Адже ті, хто цілуються, одержують усі антитіла, необхідні для протидії хворобі.

Ведучий. А я маю пораду для дівчат. Якщо ви хочете схуднути, то цілуйтеся кожного дня по три хвилини, і тоді за рік ви скинете аж три кілограми. І це без дієт і виснажливих тренувань.

(Дзвінок по телефону)

Ведуча. Чекай, здається нам хтось телефонує *(незнайомець по телефону вітає свою кохану з днем закоханих і просить привітати дівчину піснею)*. Як приємно, не перевелися ще романтики серед чоловіків.

Ведучий. Сподіваємося, що пісня, яка прозвучить у виконанні Кудрі Олексія, буде чудовим подарунком для коханої нашого незнайомця та для всіх представниць прекрасної статі.

(Пісня «Така, як ти» гурту «Океан Ельзи»)

Ведучий. Люблю тебе, моя кохана.

Люблю всім серцем, до плачу.

І хоч над нами чорні хмари,

На крилах щастя я лечу.

Ведуча. Які гарні слова, а хто автор цього вірша?

Ведучий. Друзі, ви не повірите, але цей вірш написав я.

Ведуча. Ти? Тоді поясни, чому над вами чорні хмари?

Ведучий. Ну... просто так красиво звучить. До того ж в рифму.

Ведуча. А в нашій студії сьогодні присутня Ларіонова Наталія, мама якої пише чудові вірші та дотепні гуморески, одну з яких ми зараз і почуємо. Шановні гості, вітайте гучними аплодисментами неперевершених акторів.

(Гумореска «Перший хлопець на селі»)

Ведучий. Світлано, а ти не знаєш, чому блондинки посміхаються, коли бачать в небі блискавку?

Ведуча. Як чому? Вони думають, що їх фотографують.

Ведучий. Впевнена? Хоча зрозуміло – ти ж блондинка.

Ведуча. Слухай, Михайле, мама вчила мене бути білою і пухнастою, але це не означає, що я не можу дати здачі, як вчив мене тато.

Ведучий. Вибач, пожартував.

Ведуча. Приймається. Отож я нагадаю, що ми зібралися сьогодні в студії, щоб поговорити про кохання.

Ведучий. Особисто я в день закоханих хотів би побувати в Японії.

Ведуча. Це ж чому?

Ведучий. По-перше, в Японії в цей день освідчуватися в коханні першою може жінка. По-друге, подарунки 14 лютого отримують в основному чоловіки.

Ведуча. А от в Норвегії 14 лютого можуть одружуватися взагалі без згоди батьків.

Ведучий. В Італії день святого Валентина називають солодким днем, бо прийнято дарувати своїм коханим переважно солодощі.

Ведуча. А я знаю одну таку пару, де дівчина за допомогою солоденького завоювала серце неприступного юнака.

Ведучий. Я вам скажу більше – вони сьогодні присутні в нашій студії. Отож як усе було.

(Сценка «Шоколадка»)

Ведучий. На даль, у наш час все менше юнаків та дівчат зачитуються романами, відвідують кінотеатри, все більше сидять в інтернеті.

Ведуча. Я впевнена, що це не так. А переконати тебе і всіх інших, хто думає так як ти, нам допоможуть працівники бібліотеки філіалу №6, які підготували для нас літературну вікторину.

(Олена Яківна проводить вікторину, за кожну правильну відповідь студенти отримують невеликі подарунки, натомість кладуть «сердечка» в чарівну скриньку)

Ведуча. Бачиш, Михайле, скільки романтиків сьогодні в нашій студії. Про це говорить кількість назбраних червоних сердечок.

Ведучий. А тобі не здалося, Світлано, що до початку вікторини в скриньці вже були червоні сердечка?

Ведуча. То, можливо, що тобі Амур і Розлука не наснилися, а дійсно приходили до нас у студію?

Ведучий. Ви чуєте? Досить фантазувати, Світлано. Я впевнений, що ти перед початком вечора просто поклала невелику кількість сердечок у скриньку.

Ведуча. Михайле, заспокойся. Тепер я розумію, чого з тобою поварилася твоя дівчина.

Сценка «Сварка закоханих»

(Дійові особи: Хлопець, Дівчина)

(Роль дівчини виконує перевдягнений хлопець – ведучий вечора)

(За столом перед ноутбуком сидить дівчина, співає «... мене надоело так жити, я говорила друзьям». Заходить хлопець.)

Хл. Лена, давай просто нормально, спокійно з тобою поговоримо.

Д. Іди звідси.

Хл. Лена, чого я маю йти, просто поясни, нащо нам розходитися?

Д. Я тобі в СМС все пояснила.

Хл. І що я мав зрозуміти з цієї СМС? Передзвоніть мені будь ласка...

Д. Що ти осел. Бо ми не підходимо одне одному. Ти просто того не розумієш.

Хл. Скажи, то через те, що я навчаюся у медичному коледжі?

Д. Ні, то через те, що ти рак, а я водолій *(показує на ноутбук)*. Глянь, що мудрі люди пишуть – астрологи.

Хл. До чого тут астрологи? Подивися, ти ж мене любиш. От в тебе на заставці на ноутбуці фотографія, де ми з тобою разом.

Д. Бо я там класно вийшла.

Хл. Ну я все одно не розумію, нащо нам розходитись?

Д. Бо я хочу поміняти щось у житті.

Хл. І чого ти вирішила почати з мене?

Д. Бо я не хочу стригтись.

Хл. Так ще вчора було все нормально. Ми гуляли по набережній, трималися за руки, крутилися, обіймалися, цілувалися, сміялися.

Д. А я плакала в душі. Глянь, у тебе нема іскри в очах.

Хл. А в тебе мозгів нема! *(дівчина у відповідь скрикнула)* Я що, це вголос сказав?

Д. Вголос.

Хл. Вибач, я не хотів, я не хотів.

Д. Іди звідси.

Хл. Я не хотів того вголос казати.

Д. Іди звідси!

Хл. Добре, йду-йду.

Д. Чекай! *(відкриває ноутбук)* Перш, як підеш, глянь мій новий статус: «Я жінщина, а значит я актриса. Если тебе плюют в спину, значит ты впереди».

Хл. Все-таки правильно зробив, що вголос сказав.

Д. Іди звідси!

Хл. Добре, йду.

Д. Іди!

Хл. Ти хочеш цього?

Д. Хочу.

Хл. Добре, я піду, все! *(виходить)*

(Дівчина плаче)

Д. Ну чого він пішов? Я зараз включу пісню, у якій знаю всі слова напам'ять *(починає співати, увесь час збивається)*. О, зараз знаю... забула. Тут знаю...знову забула. Гуд бай, май лав, гуд бай, май френд.

(Повертається хлопець, забирає ноутбук)

Хл. І подарунок свій я забираю.

Д. Іди, але пам'ятай, если ты будешь скучать обо мне, помни, это не ты меня бросил, это я от тебя ушла.

Хл. Вітер тобі в спину *(виходить)*.

Д. Володя, ти куди? Ну почекай, Володю, не йди. Володю, ти що, обідився? *(вибігає за хлопцем)*

Ведучий. Любі друзі, ви зрозуміли, чого вона зі мною посварилася? Особисто я – ні.

Ведуча. А що тут розуміти, Михайле? У сучасної жінки – тисяча і один обов'язок. Їй треба бути і берегинею сімейного вогнища, і прикрасою всього життя, і постійно тримати в своїх ніжних жіночих руках кермо влади, щоб чоловік у хвилину слабкості не спіткнувся і не звернув з істинного шляху.

Ведучий. Це ти про що зараз, Світлано?

Ведуча. Про те, що справжнього чоловіка видно по жінці.

Ведучий. Знову не зрозумів.

Ведуча. Довго пояснювати. Давайте краще подивимося сценку «Сім'я на морі», яку підготували актори нашої студії. І тоді всі зрозуміють, що сперечатися з жінкою потрібно тільки у її відсутність.

Сценка «Сім'я на морі»

(Дійові особи: Люба, Валера, Син, Хлопець, Дівчина)

(Одеський пляж, чути шум моря, крики чайок. Маленький хлопчик попадає м'ячем в огрядну тітоньку)

Л. На, мальчик, забери м'ячик, забери. Іди сюди, зараза малолітня! А-а, тьоті даруєш, спасібамальчик*(дзвонить телефон)*. От блін! Да, Галя. Да діти, хто їх придумав! Всьо, ми в Одесі! Отдыхаем. Валеру привезла. Он Вадімчик в пісочку грається *(син ловить комара)*. Галя, подожди, да ти вб'єш цього комара наконєц-то чи ні? Тобі що, гратися нема чим? На м'ячик. Ой Галя, Одеса це рай. Я тобі говорю, лучного курорта в світі не найдеш. А ви де отдыхаете? В Турції? *(засмучено)*. А як там погода? Дощ, гроза? *(радісно)*. Ну слава Богу! Ну а що ж ти хотіла, це ж тобі не Одеса.

(Вибігає чоловік з моря)

В. Л-л-л-юба. А можна я п'ятьминут погріюся?

Л. П'ятьминут грійся і обратно в воду, поняв?

(Чоловік знову біжить у воду)

Л. А, Валера мій. Представляєш, кільце в морі загубив. Не, не ниряв, розводився тут зо мною.

С. Мам *(Люба махає рукою)*.

Л. До кінцяотпуску шукати буде.

С. Ну мам...

Л. Не мамкай.*(в трубку)*Да взяла на свою голову. Всьо, Галя, пока, це вам в Турції робить нічого, а в нас тут курорт. Ха-ха-ха.

С. Мам, я їсти хочу.

Л. О, тільки три часа дня, а він вже їсти хоче. Ладно, сонця нема, не згорим. На сметану їж.

(Син їсть пальцями)

Л. Шо ти пальцями їси, там же одні мікроби. На ось паличку з морожена, Велери кусок.

(Забігає Валера)

В. Л-л-л-юба.

Л. Ти кільце найшов?

В. Це-це-це-це-почка підійде?

Л. Підійде, сідай грійся, іхтіандробщіпаній.

В. Люба, а може мені чашечку чаю для согреву?

Л. Давай дуй *(Люба кричить вслід)*. Газіровочки мені захвати! Хух, жарко...

(Дзвінок телефона)

Л. Да, Галя. Шо, намокла як куриця? Ха! А у нас сонце, чайки, морський бриз. Галя, завидуй мовчки. Будеш знать, як відхатать в Турції. А шо я? Лежак собі шукаю. Не пляж, а кресло президента, по вісім чоловік на місто. Галя, подожди. Нічейний лежак знайшла. Треба свої кості кинуть, поки ніхто не зайняв *(скидає одяг, сідає на лежак)*. Ало, Галя, ще не найшов. Цепочку приніс. До кінцяотпуску буде шо в ломбард однести.

(Заходять хлопець і дівчина)

Д. Не, ну ти глянь, наш лежак зайняли.

Хл. Щас розберусь. Жєнщина, я ізвіняюсь, але шо тут проісходить?

Л. Ой, да таке проісходить. У нас в Кременчуг, представляєте, приїхав Стас Михайлов і Олег Вінник. В один день дають концерти в разних ДК, восем жєнщин розірвало!

Хл. Жєнщина, пойміть, я якби не конфліктний, інтелігентний чоловік, і...

Л. Та я і бачу, шо ти лох. Шо ти хочеш?

Хл. Я розумію, що на пляжі дефіцит лежаків, але ми гомосапієнс і можемо цей інцидент вирішити цивілізовано, не доводячи до конфлікту... *(Люба перебиває)*

Л. Гав-гав-гав. Понятно?

Хл. Ні!

Л. От і мені не понятно.

Д. Не хочете по-хорошому, буде як завжди *(виходять)*.

Л. Ой, Галя! А у мене ж горе! Гроші вкрали із сейфа *(поправляє зону декольте)*. Да не знаю, то лі я його погано застібнула, то лі випали, коли я за кавунами нахилилася. Не знаю, Галя.

(Знову заходять хлопець і дівчина)

Хл. Я останній раз вам кажу, жінчина, це наш лежак!

Л. Твій лежак справа од тебе.

Хл. Вибачте, жінчина, ми вас предупреджали *(прив'язує мотузку до лежачка, намагається тягнути, падає)*.

Д. Ти просто лопух, ти нічого не можеш зробити!

(Хлопець сідає біля жінки)

Хл. Жінчина, пожалуста, пойміть мене. Просто я хочу доказати своїй дівчині, що я мужественний і рішительний.

Л. Ану чеши давай отсюда... мужесвенний і рішительний. Щас мій прийде, він вам ноги повидьоргує, а спічки повставляє.

(Заходить Валера)

В. Люба, а я тобі газіровочки приніс.

Д. Так це він нам ноги поламає? Ха-ха-ха.

Л. Валера, не вздумай!

В. Ти шо, Люба!

Л. Не вздумай, Валера, я тебе прошу, людей калічить.

В. Ти шо, Люба!

Л. Валера-Валера *(шопотом)*. Зроби шо-небудь.

В. Шо зробиць, Люба?

Л. Ти шо не бачиш, що робиться, зроби шо-небудь кажу тобі.

В. Да шо зробиць? Я шо, догадуватися должен?

Л. *(плює в сторону)*. Орігамі зроби!

В. От щас сказала, тепер понятно *(збирається йти)*.

Л. Валера, куди ти пішов? Бачиш, я удобно лягла, прожени його!

Хл. Ізвіняюсь, а що значить прожени його?

Д. Ваня, лежак повинен бути наш!

Л. Ва-ле-ра!

(Чоловіки починають битися)

Д. Ваня, якщо ти переможеш, я тобі всі носки перестіраю...і-і-і-і-і виутюжу.

Л. Валера, я не вірю, що я це кажу – столик в ресторані!

В. *(голосно кричить)*. А-а-а-а-а-а-а! *(хлопець ховається за дівчину)*

Л. Да ти ж мій герой, га!

В. Люба, я на скло наступив! *(скакає на одній нозі)*

Л. *(зскакує)*. О Господи, як же це так! Давай бігом в медпункт!

С. Мам, без п'яти сім, на вечерю опаздуєм!

Л. Як опаздуєм? Пашлі бистрее.

В. *(шкандибає)*. Люба, я ранений. Треба спиртом продезинфіциувати.

Л. Я тебе січас продезинфіцирую. Ану бігом!

(Виходять. Пара сідає на лежак)

Хл. Я ж тобі казав, що за мною, як за кам'яною стіною.

Д. Я в тобі не сумнівалася. Ти мій герой!

(Обіймаються. Виходять під гудок теплохода)

Ведучий. Як добре, що навіть така романтична історія має щасливий фінал!

Ведуча. А наша зустріч добігає кінця. Наостанок зі святом радості, надії та кохання привітає усіх Васьковець Олександр.

Ведучий. Ідіть назустріч коханню. І хто знає, можливо, сьогодні стріла амура наздожене вас і ваше серце ніколи не буде самотнім.

Ведуча. До наступних зустрічей у нашій студії!

(Васьковець Олександр виконує пісню під гітару)

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Ряхіна О.А. День святого Валентина: сценарій / О. А. Ряхіна // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – К., 2012. – № 2. – С. 70-73.
2. Трембалович І.П. Серця двох: сценарій / І. П. Трембалович // Шкільний світ. – К., 2012. – № 3. – С. 7-9.
3. Яременко Н.В. Нетрадиційні підходи до проведення вікторин / Н.В. Яременко // Світло. – Вінниця, 2002. – №2. – С. 65-68.

Вечір відпочинку «І знову про кохання»

з/п		сторінка
РОЗДІР І. ГОРДІ БУТИ УКРАЇНЦЯМИ		
1.	Михайличенко Н.Г. Виховні заходи як метод формування національно-патріотичних почуттів у студентів- мешканців гуртожитку. Стаття.	3-7
2.	Народні традиції як чинник виховання моральних якостей студентів	8-9
3.	Михайличенко Н.Г. Поряд із сучасним – минуле. Сценарій години спілкування.	10-17
4.	Прописвіт Т.П. Шевченкові думки переживуть віки. Сценарій літературного вечора.	18-25
5.	Прописвіт Т.П. Тарас Григорович Шевченко – честь і слава України. Сценарій літературно-музичного вечора.	26-32
6.	Прописвіт Т.П. Шлях Кобзаря – це шлях народу. Сценарій літературно-музичної композиції.	33-37
РОЗДІЛ II. З НАРОДНОЇ КРИНИЦІ		
1.	Прописвіт Т.П. Традиції мого народу, моєї родини. Сценарій літературно-музичної композиції.	38-49
2.	Михайличенко Н.Г. Сім'я та родинна обрядовість українців. Сценарій літературно-етнографічного вечора.	50-58
3.	Т.П. Найрідніша на світі людина. Сценарій літературно- музичної композиції.	59-65
4.	Прописвіт Т.П. Сердечні пристрасті й розчарування Кобзаря. Сценарій літературно-поетичного вечора.	66-76
5.	Михайличенко Н.Г. Андріївські вечорниці. Сценарій театралізованого дійства у фольклорному стилі.	77-89
6.	Михайличенко Н.Г. Новорічне диво. Сценарій святкового вечору	90-106
РОЗДІЛ III. ЗМІСТОВНЕ ДОЗВІЛЛЯ		
1.	Прописвіт Т.П. Хвилина слави. Сценарій святково- розважальної програми.	107-110
2.	Михайличенко Н.Г. Подорож у новорічну казку. Сценарій театралізованої казки.	111-126
3.	Михайличенко Н.Г. Смійтеся на здоров'я. Сценарій розважального вечора відпочинку.	127-140
4.	Михайличенко Н.Г. І знову про кохання. Сценарій вечору відпочинку.	141-157

№ з/п	Зміст	сторінка
	Вступне слово	2
	РОЗДІР І. ГОРДІ БУТИ УКРАЇНЦЯМИ	3-7
1.	Михайличенко Н.Г. Виховні заходи як метод формування національно-патріотичних почуттів у студентів- мешканців гуртожитку. Стаття.	8-9
2.	Михайличенко Н.Г. Поряд із сучасним – минуле. Сценарій години спілкування.	10-17
3.	Прописвіт Т.П. Шевченкові думки переживуть віки. Сценарій літературного вечора.	18-25
4.	Прописвіт Т.П. Тарас Григорович Шевченко – честь і слава України. Сценарій літературно-музичного вечора.	26-32
5.	Прописвіт Т.П. Шлях Кобзаря – це шлях народу. Сценарій літературно-музичної композиції.	33-37
	РОЗДІЛ ІІ. З НАРОДНОЇ КРИНИЦІ	
1.	Прописвіт Т.П. Традиції мого народу, моєї родини. Сценарій літературно-музичної композиції.	38-49
2.	Михайличенко Н.Г. Сім'я та родинна обрядовість українців. Сценарій літературно-етнографічного вечора.	50-58
3.	Т.П. Найрідніша на світі людина. Сценарій літературно-музичної композиції.	59-65
4.	Прописвіт Т.П. Сердечні пристрасті й розчарування Кобзаря. Сценарій літературно-поетичного вечора.	66-76
5.	Михайличенко Н.Г. Андріївські вечорниці. Сценарій театралізованого дійства у фольклорному стилі.	77-89
6.	Михайличенко Н.Г. Новорічне диво. Сценарій святкового вечору	90-106
	РОЗДІЛ ІІІ. ЗМІСТОВНЕ ДОЗВІЛЛЯ	
1.	Прописвіт Т.П. Хвилина слави. Сценарій святково-розважальної програми.	107-110
2.	Михайличенко Н.Г. Подорож у новорічну казку. Сценарій театралізованої казки.	111-126
3.	Михайличенко Н.Г. Смійтеся на здоров'я. Сценарій розважального вечора відпочинку.	127-140
4.	Михайличенко Н.Г. І знову про кохання. Сценарій вечору відпочинку.	141-157

Збірник сценаріїв виховних заходів «У колі друзів»

Укладачі: Ніна МИХАЙЛИЧЕНКО, Тетяна ПРОПИСВІТ

Рецензент: Світлана МАЛИК, директор Кременчуцького медичного фахового коледжу імені В.І. Литвиненка

Загальна редакція: Людмила КОПИЧКО, заступник директора з виховної роботи

Комп'ютерна верстка та технічний редактор: Олена БІЛОНЕНКО

Схвалено на перевидання та друк 09.01.2024 р.

Видавництво і друк: Кременчуцький МФК ім. В.І. Литвиненка, м. Кременчук, вул. Червона Гірка, 41